

หนังสือชุดกวีนิพนธ์

เรื่อง หัวใจนักรบ

ป

สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 5

๘๓๕.๓๑๒

๘๖

ของ

กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

แบบเรียนภาษาไทย

หนังสืออ่านกวีนิพนธ์

บทละครนอก เรื่อง หัวใจนักรบ

พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ ๖

สำหรับชั้นมัธยมปีที่ ๕

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง 12,000 ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๘๖

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๔๕ สตางค์

มีจำหน่ายที่โรงเรียนต่างพิมพ์ทั่วสังเวช

สำนักพิมพ์การ

๖๓

๐. นพ. ๐๐๐๐๐๐๐๐
วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๘

๓ ๐๑๕๕๑ ๓๑

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่า บทละคอนพูด 3 ชุด เรื่อง หัวใจนักรบ พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นบทประพันธ์อันดี สมควรพิมพ์ขึ้นเป็นแบบเรียน จึงได้ขอพระบรมราชานุญาตจัดพิมพ์ขึ้น

กองวิชาการ กรมสามัญศึกษาได้จัดพิมพ์บทละคอนเรื่องนี้ตามต้นฉบับพระราชนิพนธ์เดิม ขอให้ผู้ศึกษาเข้าใจว่า บัดนี้ได้มีประกาศพระบรมราชโองการ ให้ยกเลิกบัณฑิตาศักดิ์แก่ผู้ยังมีชีวิตอยู่ และได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีให้ใช้สัพพนามคำรับคำปฏิเสธใหม่ แต่บทละคอนพูดเรื่องนี้ได้ขงพระราชนิพนธ์ไว้นานแล้ว จึงไม่ได้แก้ไขอย่างไร

กองวิชาการ กรมสามัญศึกษา

ตัวละครคน

พวกเรา

พระภริมย์วรากร นอกราชการอายุประมาณ 50 ปี

นายสวิง ชาย 18 ปี
นายสวาย อาย 17 ปี
นายสวลิก ชาย 16 ปี

บุตรพระภริมย์วรากร

นายกองโท พระยาวิสูตรสงคราม สมุหเทศาภิบาล ผู้สำเร็จราชการมณฑลหัตถ์นคร ผู้บังคับการเสนาธิการหัตถ์นคร

นายหมวดโท หลวงมนวิลาสศรีบำรุง นายอำเภอเมืองมณฑลนคร ผู้บังคับหมวดที่ 1 กองร้อยมณฑลนคร (ภายหลังเป็นผู้บังคับกอง)

นายหมวดตรี นายอิน ผู้ช่วยราชการเมืองมณฑลนคร ผู้บังคับหมวดที่ 2 กองร้อยมณฑลนคร

นายหมู่เอก หลวงมนธมมธราทร ผู้พิพากษาศาลเมืองมณฑลนคร ประจำหมวดที่ 1 กองร้อยมณฑลนคร (ภายหลังเป็นผู้บังคับหมวด)

นายหมื่นเอก

เทพ คหบดี ประจำกองร้อยมนนบุรี

นายหมื่นโท

ขุนรัตนแพทย์ แพทย์ประจำเมืองมนนบุรี

ราชบุตร

นายสกล ไกรใหญ่ โรงเรียนมนนบุรี

กำกับกองลูกเสือที่ 11

นายหมื่น

พร ผู้บังคับหมู่ที่ 4 กองลูกเสือที่ 11

ลูกเสือโท

นายคำ กองลูกเสือที่ 11

นายร้อยเอก

หลวงเรืองวิจิตราว ผู้บังคับกองร้อยที่ 4 กรม

ทหารนายที่ 29

อาสา

ข้าพระพุทธเจ้า

คนกลาง

นายชั้นเบ้ง

นักเรียนนักกฎหมาย

พ้องเนียรยานชยพร

กรมชวราร

พวกข้าศึก

ผู้บังคับการทหารอาสา

ปลัดกรมทหารอาสา

นายร้อยตรีของทหารอาสา

นายทหารนักบินของทหารอาสา

หัวใจนักรบ

ชุดที่ 1

ฉาก: ห้องรับแขกบ้านพระภิรมย์วรากร ที่เมืองมนับุรณ
มนทลหัสตินบุรี เป็นห้องในเรือนตึกอย่างเก่าๆ ด้านหลังมี
ประตูเปิดออกไปเฉลียง ต่อเฉลียงไปมีสวน ด้านขวา
มีหน้าต่าง ด้านซ้ายมีประตูสำหรับเข้าไปภายใน เรือน
เครื่องตกแต่งมีเป็นโต๊ะ เก้าอี้ต่าง กะนั้น ๆ ไม่สู้ดีปานใด
โต๊ะตั้งกลาง เก้าอี้ล้อมโต๊ะและมีเก้าอี้ตั้งคั่นๆ กับฝาข้าง มี
รูปถ่ายติดฝาเป็นรูปหมู่โดยมาก และมีรูป พระภิรมย์ แต่ง
เต็มยศข้าราชการพลเรือนชั้นอำมาตย์ (หมายเหตุ ข้าย
ขวาคือข้ายขวาของตัวละครอน)

(เมื่อเปิดม่าน นายสวายกับนายสวัสดิ์เดินเข้ามาด้วย
กันจากเฉลียง นายสวายแต่งตัวสวมกางเกงแพรกับเสื้อชั้น
ใน นายสวัสดิ์ แต่งตัวสวมกางเกงขาสั้นสีดำอย่างลูกเสือ
ใส่ถุงเท้ารองเท้าดำ ใส่เสื้อขาวแต่พายในเสื้อขาวนวมเสื้อ
ลูกเสือ และมีผ้าพันคอลูกเสือคาดพุงทับเข็มขัด ถือ
ห่อกระดาษอัน 1)

- สวาย (จับแขนสวัสดีไว้แล้วพูด) เกี้ยวก่อนจะรีบ
 ร้อนไปไหน
- สวัสดี ไปเอาอะไรในห้องน้อย (ทำท่าจะไป)
- สวาย ไปขายน้ำกันเถอะน่า เกี้ยวจะขายมากไป หย่า
 รำไร มาสิ ถอกเสื่อสีน้ำ (ทำท่าจะเข้าปอด
 กะตุ้มให้นายสวัสดี แต่นายสวัสดี ไม่ยอม
 ให้ปอด)
- สวัสดี พุทโธ ประเดี๋ยวเกี้ยวเท่านั้นแหละ หย่ายุ่งไป
 หน่อยเลย
- สวาย , ก็ทำไมจะต้องผึกกล้วยเล่า (จับแขนสวัสดีไว้
 สวัสดีสลัดแขนทั้งกันไปมา ห่อกะดาดตก
 สวัสดีกับสวาย ก็้มลง เก็บพร้อมกัน แย่งกัน
 จนกะดาดขาด แลเห็นหมวกลูกเสื่อห้อยใน
 ห่อ) อ้อ หย่า^{ห้า}งนั่นเอง
- สวัสดี ก็ยุ่งหย่า^{ห้า}งนั่นแหละ (ฉวยหมวกได้ตั้งท่าจะวิ่งไป
 ในเรือน)
- สวาย (จับแขนไว้) อ้อ นี่แกแอบไปเป็นลูกเสื่อแล้ว
 หรือ

สวัสดี

เป็นแล้วละ จะทำไมฉัน

สวาย

กันจะต้องไปทำไมแกเกี่ยววัน คอยคุณพ่อรับ
งานแกดีกว่า

สวัสดี

นี่พี่สวายจะไปปากบอนหย่างนั้นหรือ

สวาย

ฉันก็ต้องบอกให้คุณพ่อรู้สิ ว่าแกขี้ขิ้นโอวาท
ของท่าน จำไม่ได้หรือ ท่านว่าห่วยเร็ว ๆ นี้เอง
ว่าท่านไม่ต้องการให้ลูกท่านไป เป็นลูก เลือกลูก
หมาอะไร

สวัสดี

คุณพ่อจะว่าอะไร ๆ ก็ตามใจท่าน แต่ฉันเกิดมา
เป็นลูกผู้ชายกับเขาชาติหนึ่งแล้ว ก็ไม่หยากให้
เสียชาติ

สวาย

เพราะฉะนั้นจึงไปเป็นลูกหมา หย่างนั้นหรือ

สวัสดี

(โกรธ) นี่แน่พี่สวาย พี่จะว่าตัวฉันส่วนตัว
หย่างไร ๆ ก็พอจะยอมยกโทษให้ แต่ถ้าชน
พวกตลกเลกเลออีกคำเดียวละก็ จะตอยให้ฟัน
หักทเดียว

สวาย

อะ ๆ อะ ๆ เก่งจริงนะ

สวัสดี

หย่างไร ๆ ฉันก็แข็งแรงกว่าพี่สวายเป็นแน่

เพราะฉันใช้กำลังของฉันในทางที่ถูก ไม่มีไว้
แต่ในทางทำหุ้มน้อยชุกชอนเล่นสกปรก

สวาย
สวัสดี

(โกรธ) ทำไม กันเล่นชุกชอนสกปรกหย่างไร
เฮ้ยๆ เขารู้ก่อนว่า ไม่ต้องทำใจลือ แอบลงไป
นิ้วเนียหุ้ทหืออแก่นเสมอๆ แล้วจะไม่อ่อนแอ
หย่างไร ฮะๆ ฮะๆ

สวาย
สวัสดี

พอย่งบ๊าะไรไม่รู้
หรือจะผกหักให้เป็นลูกผู้ชาย ฮะๆ มีแต่เขาหัก
กันทางลูกเลื้อหรือททาน นพสวายให้อีกแก่นเป็น
ครูหักอะไรไม่รู้ ไ้ หนอย่น กำลังน้อยเฮ้ย ชี
โรคเฮ้ย เล่นพคยอลไม่ไหว ผักซ่อมกำลัง
กายก็ไม่ไหว คนพอกพันอเห็นชโรค ที่แถม
ผกซ่อมออกกำลังเสียทางหนึ่งทางหาก

สวาย

เฮ้ สวัสดีกัน กล่าทานชาวนชยึงนะ หรือเห็น
ตัวก็เพราะเป็นลูกเลื้อลูกหมา

สวัสดี

บอกแล้วว่าไม่ให้กตลกเลื้อ ชันระกตลก (ตบ
หน้าสวาย) นแนะ คนปากร้ายเขาคองทำหย่าง
น ตงหมตชน เทยวระว่าฉันทำข้างเคียว

สวาย

เล่นระย้าอะไรไม่รู้

สวัสดี

ทั้งหมัดขันตี หาไม้จะจับเปล่านะ

สวาย

(ตังหมัดแล้วพุดพลาং) ข้าขอขอกกล่าวนะ

สวัสดี

ไม่ต้องพุด ค่อยกันดีกว่า (ค่อยกัน สวายออก
จะเอ๋ย)

(พระภิรมย์วรากร กับหลวงมุนัธมธุราทร
เดินเข้ามาด้วยกันจากเฉลียง พระภิรมย์สวม
กางเกงแพรใส่เสื้อกุยเฮง หลวงมุนัธมแต่ง
เครื่องเสื้อบ้า)

พระภิรมย์

เอ๋ย ๆ นั่นอะไร ค่อยกันออกยุ่ง เล็ก เล็ก เกี้ยว
นี้ (เด็กหญิง ๒ หยัดค่อยกัน) นี่ค่อยกันทำไม
อ้ายเล็กคงรังแกพอกกลางละซี เองละชวกก็
หย่างนี้เสมอ เห็นว่าพเป็นคนขีโรดละก็ข่มเหง
ไค้ข่มเหงเขา

สวัสดี

พี่สวายหยากมาปากจึกท่ามก่อนนชอริย

พระภิรมย์

ท้าวอะไร

สวัสดี

เขาก้าว—(นึกขึ้นออกเลยซังกไม่พุดต่อไป)

สวาย

(เห็นเป็นโอกาสเหมาะจึงจึงพุด) สวัสดีแฉะ

พระภิรมย์

ไปเป็นลูกเสื่อขอรบ ผมว่าเขา ว่าคนพ่อห้ามแล้ว
ทำไมเขาขึ้นไปเป็น เขาโกรธ เขาก็คอยหาผม
อ้อ อายเล็ก นมงามไปเป็นลูกเสื่อแล้วจริง ๆ
หรือ

สวัสดิ์

ขอรบ

พระภิรมย์

ถอดเสื่อออกให้ชาติหรือ (นายสวัสดิ์ถอด
เสื่อขึ้นนอก) เออ ไหนลองแต่งขึ้นให้ครบ
เครื่องหรือ (นายสวัสดิ์แต่งตัวอย่างลูกเสื่อ
บริบูรณ์) อ้อ ชอบกลจริง ๆ หมายความว่าไม่ก็ ชอบ
แต่งตัวเป็นอายตัวในหนึ่งย่น (สวัสดิ์แลดูดา
หลวงมน หลวงมนอดหัวเราะไม่ได้)

หลวงมน

ผมก็เป็นตัวหนึ่งย่นเหมือนกันหรือขอรบ

พระภิรมย์

คุณหลวงก็อายลูกผมเป็นคนละอย่าง คุณหลวง
เป็นผู้ใหญ่รู้จักผลแล้วชอบดีแล้ว เมื่อจะชอบแต่ง
ตัวเล่นหย่างไรก็แต่งได้ แต่อายนี้มันทาร์กหุ้ย
ในอกพ่อออกแม่ มันยังไม่ควรจะทำอวดใคร่มาก
ไปกว่าผู้ใหญ่ มันรู้หุ้ยดีแล้วว่าผมไม่ชอบให้ลูก
ผมเป็นลูกเสื่อ มันก็ขึ้นไปเป็น

หลวงมณู

ขอโทษเถอะขอรับ ผมเห็นว่าในชั้นนี้คุณพระ
ห้ามผิด การที่จะห้ามสิ่งใด ๆ ควรจะมิเหตุผล
เพียงพอ การที่คุณพระไม่ชอบลูกเสือนั้นเพราะ
เหตุใด

พระภิรมย์

ขอหนึ่ง ผมเห็นว่าไม่ควรจะให้เสียเวลาเรียน
ของเด็ก

หลวงมณู

การฝึกหัดหรือสั่งสอนส่วนทางวิชาลูกเสือไม่ได้
ทำให้เสียเวลาเล่าเรียนเลยแม้แต่นาทีเดียว ไม่
ทำให้เสียประโยชน์ของเด็กเลย หน้าที่เกี่ยวข้อง
ตรงกันข้าม เด็กที่เป็นลูกเสือจะเป็นผู้ที่มีความ
รู้ดีกว่าเด็กธรรมดาเป็นอันมาก

พระภิรมย์

นั่นเป็นความเห็นของคนหลวง แต่ความเห็น
ของผมผิดกัน ผมเห็นว่าควรเป็นลูกเสือไม่มี
อะไรนอก จากเลย การเล่าเรียน และชักชวนหัว
ร้างข้างแตกไปเท่านั้น

หลวงมณู

แต่ชักชวนหัวร้างข้างแตกผมเห็นว่าดีกว่าชักชวน
ออกห่างหนึ่ง (นายสวัสดิ์แลดูนายสวายแล้ว

พระภิรมย์

หัวเราะ) การชกชนอย่างลูกเสือทำให้เป็นคน
แข็งแรง การชกชนอีกอย่างหนึ่งนั้นมีผลตรง
กันข้าม การเป็นลูกเสือทำให้ เกิดโรคอกท
อช ยิ่งนั้นหรือชอรับ ผมงะไก้ทกลองก (ไป
หยิบแหม่มมา) นั่นละ ถ้าเอชอกทงจึงหย่าง
คุณหลวงว่า เอชค้องไม่ร้องเลยสิ ช้าระลอง
ความอกทงของช้ายลูกเสือให้เห็นจึง (เงอแซ
จะต๋นยสวส์ดี)

หลวงมน

(จับมือพระภิรมย์) คนพระ หย่างนั้นจะไ้ช้ที่
ไหนไ้ (แย่งแซ่จากมือพระภิรมย์แล้วโยน
ไปเสียให้ไกล) ทำหย่าง นั้นก็เสียผู้ ไห่ไปสิ

ชอรับ

พระภิรมย์

นั้ผมไม่มีอำนาจเห็นอูลกผมแล้วหรือ

หลวงมน

ชอนั้นไม่มีไ้ใครเถียงเลย แต่ผู้มีอำนาจควนระ
ไ้ใช้อำนาจแต่ในทางที่ถูกต้อง ที่เป็นยศคิอิม ถ้ามี
ฉะนันก็ทำให้ผู้สนชยสันความนบถอ

พระภิรมย์

ถ้าลูกผมสัน ความ นบ ถอ ผมใน ครังนี้ ก็เป็น
เพราะมันเห็นคุณหลวงเข้ากับมันเท่านั้น

หลวงมนู ผมเสียใจที่คนพระพุกเช่นนั้น ผมตั้งใจคัดคน
พระวัง ๆ แต่เมื่อไม่เป็นที่พอใจ แล้วก็เลิกคนที่
ผมจะพุกอะไรไปอีกก็เสียเวลา ผมต้องขอลาที่

พระภิรมย์ อ้าว ๆ คนหลวงหย่าโกรธสิครับ

หลวงมนู ผมไม่ได้โกรธ เช่นแต่เสียใจเท่านั้น
(ขณะนั้นได้ยินเสียงนกหวีดเป่าประชุมนาย
สวัสดิ์ทำท่าจะไป)

พระภิรมย์ อ้ายเล็ก ข้างห้ามเป็นอันขาดไม่ให้เอง ไป
ไต่ยืนใหม่ (เสียงนายพร นายหมูลูกเสือ
ร้องตะโกนเรียกชื่อนายสวัสดิ์ นายสวัสดิ์
ขยับจะไป) อ้ายเล็ก บอกว่าไม่ให้ไป.

นายหมู่พร (ขึ้นมาที่เฉลียงกับลูกเสือโทนายคำ) สวัสดิ์
สวัสดิ์ (ระวังตรงแล้วขาน) หุย

นายหมู่พร (เข้ามาในห้อง คำนับหลวงมนู แล้วจึงพูด
ต่อไป) สวัสดิ์ เป่านกหวีดประชุมแถวไต่ยืน
หรือ

พระภิรมย์ ไต่ยืน แค่นี้ไม่ให้มันไปเอง

นายหมู่พร (คำนับ) ขอรับประทานโทษ ผมพุกกับนาย

สวัสดี (หันไปพูดกับนายสวัสดิ์ต่อไป) แก
ไม่ได้ยินนกหวีดหรือ

พระภิรมย์ ฉันนี่เป็นพ่อนายสวัสดิ์ ฉันห้ามเขาเองไม่ให้
เขาไป เขาเป็นลูกที่หยูในถ้อยคำพ่อ

นายหมูปู (คำนั้นอีก) ผมขอเรียนซ้ำอีกว่า ผมพบกับ
นายสวัสดิ์ (พูดกับสวัสดิ์) จะว่าอย่างไร

สวัสดิ์ นี่แหละฉันมันตกอยู่ในที่ยาก ฉันเองนะหยาก
ไปจนตัวสิ้น แต่คุณพ่อท่านไม่ให้ไป

นายหมูปู ขอรับประทานโทษเถิดขอรับ ที่คุณไม่ให้ไป
เพราะอะไร

พระภิรมย์ นี่ฉันมีความจำเป็นอะไรบางอย่างที่จะคอยแก

นายหมูปู ไม่จำเป็นเลย

พระภิรมย์ แกมีนายเหนือแกอีก หรือแกเป็นคนสูงส่ง

นายหมูปู ผมเป็นเพียงผู้บังคับหมู่ที่ 4 นายสุจริตใจเป็นผู้
กำกับลูกเสือกองที่ 11

พระภิรมย์ ถ้าเช่นนั้นฉันขอพบนายสุจริตใจจะได้หรือไม่

นายหมูปู ได้ขอรับ คำ

คำ (ที่เฉลียง) หยู

นายหมูปูไปเซ็นคนลูกใจมานที คนพระให้เซ็น(คำวิ่งไป)

หลวงมณูกเอาเออะครีบ เด็กทีเป็นลูกเสื่อละก็ ทำทาง
มันคกคกคกหย่างน

พระภิรมย์ฮอ การวิ่งการเดินมันเป็นรรมคาของเด็ก เป็น
ของชอบหยแล้ว ผมไม่เห็นฮัสรรยอะไร

หลวงมณูกคนพระคตงใจแน่นอนเสื่อทเกี้ยว ว่าจะไม่ยอม
เห็นอะไรคในสวนลูกเสื่อ แม้แต่หย่างเคี้ยว

พระภิรมย์ผมไม่เคยชอบเด็กชนเลย ยางทีผมจะหวัเก่า
ผิดสมัยไปก็ไม่ได้

(นายสุดใจ ผู้กำกับลูกเสื่อ เข้ามาจาก
เฉลียง คำตามมาเพียงเฉลียงแล้วหยุดหยู่ที่
นั้น นายสุดใจคำนับหลวงมณู แล้วจึงถอด
หมวกก้มหัวคำนับพระภิรมย์ อีกทีหนึ่ง)

นายสุดใจคนพระให้หาผมหรือฮอริบ

พระภิรมย์ฉินให้ ไปเซ็นนายสุดใจมาเพื่อจะถามขะหลาค
ขอหนึ่ง ทำเนยมเด็กทีจะเป็นลูกเสื่อคอง ใ้ริบ
อนวาศบิการหรือผู้ปกครองไม่ใช่หรือ

นายสุดใจฮอริบ ลูกแล้ว

พระภิรมย์

ถ้าเช่นนั้นทำไมนายสุตใจ จึงได้ รับ นายสวัสดิ์

นายสุตใจ

ลูกฉันเข้าเป็นลูกเลี้ยงโดยฉันมีใต้อนุญาต
ผมเข้าใจผิดไป นายสวัสดิ์มาบอกขอสมัครเป็น
ลูกเลี้ยง ผมก็เข้าใจว่าคุณพระคงจะใต้อนุญาต
แล้ว

พระภิรมย์

ทำไมจึงเข้าใจเอาเองเช่นนั้น

นายสุตใจ

เพราะคงแต่ได้ มีลูกเลี้ยงมาผมยังไม่เคยพบสัก
รายเกี่ยวกับบิดาหรือผู้ปกครองไม่เต็มใจให้เด็ก
เป็นลูกเลี้ยง ผมจึงเข้าใจว่าคุณพระก็คงจะเหมือน
คนอื่น ๆ

พระภิรมย์

แต่ฉันไม่เหมือนคนอื่น ๆ ฉันมีสมองพอที่จะใช้
ได้ ก็อะไรก็ได้เองบ้าง ไม่ต้องถามหน้าหลังตา
เขาอย่างคนอื่นตะพึดไป

นายสุตใจ

ผมเสียใจที่ผมคิดผิดไป

พระภิรมย์

ถ้าเช่นนั้นจะทำอย่างไรกันต่อไป

นายสุตใจ

ก็แล้วแต่คุณพระจะพอใจ

พระภิรมย์

ถ้าลูกฉันจะออกจากกองลูกเลี้ยงเสียเดี๋ยวนี้ จะ
เป็นทาสหรืออย่างไรบ้างหรือไม่

นายสุดใจ

นั้นแหละขอรับ ตามความเห็นของผม เห็นว่า
เขาน่าจะรู้สึกลำบากใจอย่างยิ่ง เพราะบัณฑิตนัก
เรียนชั้นเดียวกับเขา หรือแม้แต่เขาเองก็
เป็นลูกเสือทั้งนั้น เพราะฉะนั้นถ้านายสวัสดิ์จะ
ไม่เป็นลูกเสืออยู่คนเดียว ก็เห็นจะเข้าพวกเข้า
พ้องกับเขาไม่ได้

พระภิรมย์

ถ้าเช่นนั้นก็แปลว่านักเรียนในโรงเรียนของนาย
สวัสดิ์ทุกคน ถูกบังคับให้เขาเป็นลูกเสือฉะนั้น
หรือ

นายสุดใจ

การบังคับให้เขาเป็นลูกเสือไม่เคยมีเลย

พระภิรมย์

ถึงไม่บังคับตรงๆ ก็บังคับทางอ้อม ถ้าใครไม่
เป็นลูกเสือก็เข้าพวกพ้องกับใครไม่ได้ ดังนั้นก็
เท่าลบบังคับนั่นเอง

นายสุดใจ

ผมเห็นว่าการทะเลาะเถียงกันในชั้นนี้ไม่เป็นผล
อันใด เมื่อคุณพระไม่พอใจจะให้ใครเป็นลูก
เสือแล้ววุ่นวายกันหา นายสวัสดิ์คงจะออกจาก
กองลูกเสือ

สวัสดิ์

ผมไม่ยอมออก ผมยอมตายเสียดีกว่า

พระภิรมย์

ข้าฯ

สวัสดิ์

ผมไม่ยอมออก ผมได้ให้คำมั่นสัญญาแล้วว่า
ผมจะประพรว^๕ให้ ส้มควนที่เป็นลูกผู้ชาย ผมไม่
ยอมคืนคำ

หลวงมนู

คนพระขรรค์ ผมขอพาสักคำ การที่คนพระ
ขรรค์^๕ขย^๕น^๕น^๕ให้พ่อสวัสดิ์ออกจากลูกเลื้อย^๕คร^๕ง^๕น^๕ ผม
เชื่อแน่ว่าจะมีผลร้ายถึงสองฝ่าย พ่อสวัสดิ์จะ
สิ้นความนับถือในตัวคนพระเป็นแน่แท้ ผมเห็น
มีทางแก้^๕ห^๕ย^๕ทางหนึ่ง

พระภิรมย์

ทางใดขอรับ

หลวงมนู

ผมนี้ช่างหยอกม^๕ล^๕ก^๕ผู้ชายเสียจริงๆ แต่ก็ผ^๕เ^๕น
ไม่มีใครสักคนเค^๕ย^๕ว ถ้าผมมีผ^๕ม^๕ก็คงขอให้เป^๕
น^๕ห^๕ย^๕างพ่อสวัสดิ์กับแหละขอรับ

พระภิรมย์

ถ้าเช่นนั้นจะยากเย็นอะไร อ้ายน^๕ม^๕น^๕ก^๕ไม่^๕น^๕ย^๕ถ^๕อ^๕
ผมเป็นพ่อแล้ว คุณหลวงจะเข^๕า^๕ม^๕ัน^๕ไปเป็นลูกก็
เช^๕น^๕ดี

หลวงมนู

จึงเช่นนั้นหรือขอรับ

- พระภิรมย์ จิงสิกรับ จะเอาไปต้มไปแกงเลี้ยงก็ได้ตามความ
พอใจคนหลวงทกหย่าง
- หลวงมนู ถ้าเช่นนั้นผมยินดีมาก สวัสดิ์ก็แกล้งเป็นลูกฉัน
แล้วนะ เข้าใจไหม (สวัสดิ์ก็หัว) ฉันผู้เป็น
พ่อเลี้ยงและผู้ปกครองของแก อนุญาตให้แก
เป็นลูกเสีย
- สวัสดิ์ (เสียงเครือ) คนหลวง—ผม—ผม— (ส่อน)
- หลวงมนู (กอดสวัสดิ์) อ้าวๆ เรา่มันลูกเสีย ใจผู้ชาย
หย่าชແຍ້ แล้วก็หย่าเรียกพ่อว่า คนหลวง
เรียกว่าพ่อสิ เข้า ไปเข้ากองไป
- (นายสวัสดิ์ยืนตัวงอไปค้ำนายสุดใจ นาย
สุดใจค้ำนายพระภิรมย์กับหลวงมนู แล้วออก
ไปทางหลัง พร้อมด้วยนายหมุ่มพร นายสวัสดิ์
และนายคำ)
- หลวงมนู ผมก็ดองสาทิ มีอะไรจะต้องไป
- พระภิรมย์ ประเทียวขอรับ ผมมีอะไรจะต้องพบกับคนหลวง
(เหลียวดูเห็นนายสวาย) พอกกลางออกไปข้าง

นอลเคียวเถอะ พ้อมอระระพกกับคนหลวง(นาย
สวายออกไป) ^๒ ^๓ ^๔ ^๕ ^๖ ^๗ ^๘ ^๙ ^{๑๐} ^{๑๑} ^{๑๒} ^{๑๓} ^{๑๔} ^{๑๕} ^{๑๖} ^{๑๗} ^{๑๘} ^{๑๙} ^{๒๐} ^{๒๑} ^{๒๒} ^{๒๓} ^{๒๔} ^{๒๕} ^{๒๖} ^{๒๗} ^{๒๘} ^{๒๙} ^{๓๐} ^{๓๑} ^{๓๒} ^{๓๓} ^{๓๔} ^{๓๕} ^{๓๖} ^{๓๗} ^{๓๘} ^{๓๙} ^{๔๐} ^{๔๑} ^{๔๒} ^{๔๓} ^{๔๔} ^{๔๕} ^{๔๖} ^{๔๗} ^{๔๘} ^{๔๙} ^{๕๐} ^{๕๑} ^{๕๒} ^{๕๓} ^{๕๔} ^{๕๕} ^{๕๖} ^{๕๗} ^{๕๘} ^{๕๙} ^{๖๐} ^{๖๑} ^{๖๒} ^{๖๓} ^{๖๔} ^{๖๕} ^{๖๖} ^{๖๗} ^{๖๘} ^{๖๙} ^{๗๐} ^{๗๑} ^{๗๒} ^{๗๓} ^{๗๔} ^{๗๕} ^{๗๖} ^{๗๗} ^{๗๘} ^{๗๙} ^{๘๐} ^{๘๑} ^{๘๒} ^{๘๓} ^{๘๔} ^{๘๕} ^{๘๖} ^{๘๗} ^{๘๘} ^{๘๙} ^{๙๐} ^{๙๑} ^{๙๒} ^{๙๓} ^{๙๔} ^{๙๕} ^{๙๖} ^{๙๗} ^{๙๘} ^{๙๙} ^{๑๐๐}
(ทั้ง 2 คนนี้) ผมมีความร้อนใจด้วยเรื่องพ่อ
ใหญ่ของผม

หลวงมน

ทำไมชอริ

พระภิรมย์

ผมได้ให้มันไปกรุงเทพฯ เพื่อเรียนกกดหมาย
แต่เคราะห์ร้าย เข้าสอบไล่ตกเสียแล้ว

หลวงมน

ก็ไม่ใช่การชอริอะไร คนที่ไล่ตกมีถมไป
เมื่อมีโอกาสก็สอบไล่ได้อีก

พระภิรมย์

คุณหลวงยังไม่เข้าใจ พ่อใหญ่น่ะอายุผเอนผเาะ
18 ปีบริบูรณ์แล้ว ถ้าสอบไล่ตกก็คงต้องไปเป็น
ทหานแน่ละ

หลวงมน

ก็แล้วอย่างไร

พระภิรมย์

พวกผมไม่มีสักคนเดียวที่เป็นทหาน แต่ไร ๆ
มาไม่เคยมีจนคนเคียว

หลวงมน

ผมไม่เห็นเป็น ของที่น้ำจะอวกลอย คุณพระนี่
แปลกจริง ๆ หนทางใค ๆ ที่พอจะเข้โอกาสให้
คนหนุ่ม ๆ ได้ทำประโยชน์แก่บ้านเมือง คุณพระ

เป็นไม้ออก^{๕๕}ทั้งสิ้น

พระภิรมย์

คุณหลวงพดกราวกับคนเราจะทำประโยชน์ให้แก่
บ้านเมืองใด^{๕๖}แต่^{๕๗}โดยทาง^{๕๘}เป็น^{๕๙}ททาน^{๖๐}หย่าง^{๖๑}เกี่ยว
ถ้า^{๖๒}เช่นนั้น^{๖๓}ทำไม^{๖๔}คุณหลวงเอง^{๖๕}ไม่^{๖๖}ไป^{๖๗}โยน^{๖๘}ขึ้น^{๖๙}เป็น^{๗๐}
ททาน^{๗๑}บ้าง^{๗๒}มานั่ง^{๗๓}บัลลังก์^{๗๔}ชำระ^{๗๕}ความ^{๗๖}หย่า^{๗๗}ทำไม^{๗๘}

หลวงมน

ผมเสียใจ^{๗๙}ที่ผม^{๘๐}ไม่ได้^{๘๑}มี^{๘๒}โอกาส^{๘๓}ที่จะ^{๘๔}ทำ^{๘๕}หย่าง^{๘๖}คุณ
พระว่า^{๘๗} เพราะ^{๘๘}เมื่อ^{๘๙}ออก^{๙๐}พระ^{๙๑}ราช^{๙๒}ชั้น^{๙๓}ณ^{๙๔}ที่^{๙๕}ลัก^{๙๖}สนะ^{๙๗}
เกิน^{๙๘}ททาน^{๙๙}อาย^{๑๐๐}ผม^{๑๐๑}มาก^{๑๐๒}เกิน^{๑๐๓}ที่^{๑๐๔}เขา^{๑๐๕}คง^{๑๐๖}การ^{๑๐๗}เสีย^{๑๐๘}
แล้ว^{๑๐๙}ถ้า^{๑๑๐}มี^{๑๑๑}ฉะนั้น^{๑๑๒}ผม^{๑๑๓}คง^{๑๑๔}ไม่^{๑๑๕}เห็น^{๑๑๖}เป็น^{๑๑๗}แน่^{๑๑๘}แต่^{๑๑๙}หย่าง^{๑๒๐}
ไร^{๑๒๑}ๆ^{๑๒๒}ก็^{๑๒๓}ดี^{๑๒๔}เมื่อ^{๑๒๕}ตัง^{๑๒๖}คน^{๑๒๗}จะ^{๑๒๘}เสีย^{๑๒๙}บ้าน^{๑๓๐}ผม^{๑๓๑}ก็^{๑๓๒}ได้^{๑๓๓}เขา^{๑๓๔}ทันท^{๑๓๕}
โดย^{๑๓๖}ความ^{๑๓๗}ยินดี^{๑๓๘}ที่^{๑๓๙}ได้^{๑๔๐}มี^{๑๔๑}โอกาส^{๑๔๒}ผล^{๑๔๓}ทศ^{๑๔๔}พอ^{๑๔๕}ให้^{๑๔๖}เป็น^{๑๔๗}ผู้^{๑๔๘}
สามารถ^{๑๔๙}ช่วย^{๑๕๐}บิณฑ^{๑๕๑}นบ้าน^{๑๕๒}เมือง^{๑๕๓}ของ^{๑๕๔}ผม^{๑๕๕}ได้^{๑๕๖}

พระภิรมย์

(หัวเราะ^{๑๕๗}ที่^{๑๕๘}เขา^{๑๕๙})^{๑๖๐} ผม^{๑๖๑}มี^{๑๖๒}ความ^{๑๖๓}ยินดี^{๑๖๔}ที่^{๑๖๕}ผม^{๑๖๖}ไม่^{๑๖๗}
ความ^{๑๖๘}จำ^{๑๖๙}เป็น^{๑๗๐}ที่^{๑๗๑}จะ^{๑๗๒}คง^{๑๗๓}เป็น^{๑๗๔}เสีย^{๑๗๕}บ้าน^{๑๗๖} เพราะ^{๑๗๗}ผม^{๑๗๘}มัน^{๑๗๙}พิน^{๑๘๐}
เวลา^{๑๘๑}ที่^{๑๘๒}จะ^{๑๘๓}คง^{๑๘๔}ประ^{๑๘๕}ย^{๑๘๖}ประ^{๑๘๗}แรง^{๑๘๘} หรือ^{๑๘๙}หา^{๑๙๐}คิ^{๑๙๑}บ^{๑๙๒}หา^{๑๙๓}ค^{๑๙๔}ต่อ^{๑๙๕}
ไปแล้ว^{๑๙๖}

หลวงมน

คุณ^{๑๙๗}พระ^{๑๙๘}พุด^{๑๙๙}เช่น^{๒๐๐}นี้^{๒๐๑}ขวาง^{๒๐๒}ท^{๒๐๓}ที่^{๒๐๔}ส^{๒๐๕}ก^{๒๐๖} การ^{๒๐๗}เป็น^{๒๐๘}เสีย^{๒๐๙}บ้าน^{๒๑๐}
หรือ^{๒๑๑}ไม่^{๒๑๒}เป็น^{๒๑๓}ไม่^{๒๑๔}ทำ^{๒๑๕}ให้^{๒๑๖}ข้าราชการ^{๒๑๗}คน^{๒๑๘} หรือ^{๒๑๙}เลว^{๒๒๐}

ลงหย่างใดในส่วนหน้าข้าราชการที่จะทำบุญโดย
ฉเพาะเลย

พระภิรมย์

ผมไม่ใช่หุบปากเถื่อนเหลือเกินนัก ออกนะ คุณ
ขอให้คนจำไว้ ว่าผมยังมีเพื่อนฝูงที่คอยบอก
ข่าวคราวอยู่เสมอ

หลวงมณู

ผมซาบแล้ว นายซุ่นเบ้งพิ ภรรยา คุณพระเขา
ขยันเขียนหนังสือมาก แต่ต้องขอหย่าให้คุณ
พระล้ม ว่านายซุ่นเบ้งนั้นเป็นไทยไม่ถึงครึ่ง

พระภิรมย์

เอะ คุณหลวงนพทหย่างไร

หลวงมณู

เปล่าขอรับ ผมไม่ได้ตั้งใจพาท่วงเกินอะไร
มากมายไป แต่ผมเห็นว่าการที่จะหวังให้นาย
ซุ่นเบ้งรู้สึกอะไรๆเหมือนคนที่คนไทยแท้ๆ นั้น
น่าจะเป็นการยากหย่าง

พระภิรมย์

คุณหลวงวันนี้เป็นหย่างไร พุทจากนั้นไม่เข้าสู่
เข้าทางกันได้เลย

หลวงมณู

ผมมีความเสียใจที่เป็นเช่นนั้น มีอะไรอะไรก็
ไปรบกวนกันตรงไปตรงมาก็กว่าขอรับ

พระภิรมย์ ผมอยากจะขอให้คุณหลวงช่วยผมในเรื่องพ่อไทย
สักหน่อย

หลวงมนู ช่วยอย่างไร

พระภิรมย์ ขอให้มันพันททานไปสักทีเถอะ

หลวงมนู จะให้ผมทำอย่างไร

พระภิรมย์ ไปทรมับเข้าทำราชการในศาลของคนสักหน่อย
เถอะขอรับ จะเป็นตำแหน่งอะไร ๆ ก็ไต่ทงนน
เงินตัวเงิน เคือนก็ไม่ต้อง ได้มากมายปานไต่
เขาแต่เพียง พอให้ พ้น จาก เป้น ททาน เท่านั้น
คุณหลวงคงจะ ซาบหุ่ย แล้วว่าไต่ เงินเคือนเพียง
ชนไต่จริงพอพันททาน

หลวงมนู (พูดอย่างจริงจัง) ผมจะทำตามคุณพระปราดนาไม่
ไต่ เพราะประการที่หนึ่งผมไม่มีอำนาจที่จะรับ
บุตรคนพระเจ้ารัชการไต่เอง ประการที่สอง
ถึงแม้ผมจะมีอำนาจรับไต่ผมก็ไม่รับ เพราะผม
มีหน้าที่เป็นผู้รักษาสถาพระราชกำหนดกฎหมายของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผมจะรู้เห็น
เป็นไต่กับผู้ที่คิดหลีกเลี่ยงกฎหมายไม่ไต่เป็นอัน

ชาติและผมชอบออกกล่าวไว้ในบันทึกว่าถึง
แม้ผมกับคุณพระไคว่เป็นผู้รักใคร่ชอบพอกันมาช้านาน
ปานใดก็ตาม แต่ถ้าแม่ก็มิเกิดขึ้นในเรื่อง นายสรวง
บุตรชาย คุณพระพลบดีกราชการทหาน ผมจำเป็นจะต้อง
ทำการตามหน้าที่ของผมโดยปราศจากฉันทาคติ ผมลาที่
(ลุกขึ้นก้มหัวคำนับ แล้วออกไปทางหลัง)
(พระภิรมย์ นั่งตลิ่งหยู่ครู่หนึ่ง แล้วนาย
สวายจึงเข้ามาจากทางหลัง)

สวาย	คุณพ่อชอรวี
พระภิรมย์	อะไร
สวาย	คุณพ่อห้ามพ่อไรไม่ให้พบบุคุณหลวง มันอีก ไม่ใช่ หรือชอรวี
พระภิรมย์	เฮอ ก็แล้วอย่างไรแล้ว
สวาย	กำลังพุกกันอยู่ในสวนเคียวชอรวี คุณแม่ก็ เห็น แต่ทำไม่รู้ไม่ชี้
พระภิรมย์	ก็อย่างนั้น จะไม่กำเริบอย่างไร (ลุกไปเปิด)

ประตูห้องข้างซ้าย) แม่แย้ม เดินออกมา
ทนนอยเฉอะ

(แม่แย้มภรรยาหลวง พระภีร์ ออกมา
จากประตูซ้าย)

แย้ม ทำไมเจ้าคะ

พระภีร์ ฉันก็ห้ามแล้วไม่ใช่หรือ ว่าไม่ให้แม่อะไรพบ
ปะกับหลวงมัน ทำไมหล่อนปล่อยให้พบกันได้
อีก

แย้ม นี่ใครบอกคน

พระภีร์ ข้างเฉอะ แต่ฉันหยากรู้ว่าเขาพากันไปหยุดที่
ไหน

แย้ม ก็ใครเป็นผู้มา ปากบอนก็ถาม เขาก็ คนนั้นสิ
เจ้าคะ

พระภีร์ พ่อกกลาง ไปเดินหลวงมันขึ้นมา (นายสวายเป็น
ออกไปทางเฉลียง)

แย้ม คุณรู้ ไหมว่าคุณจะหัดเด็กคนนี้ให้เสียคน ก็แต่
พนอไว้ โรงว่าโรงเรียนก็ไม่ให้ไป เหลวไหล
หยุดแต่กับบ้าน

พระภิรมย์

ก็ฉันไม่เห็นประโยชน์อะไรที่จะข่มขืนให้มันไป
หล่อนก็รู้แล้วว่ามันชั่วโรค แล้วมันก็มีความคิด
ใช้ไต่เค้เท่า ๆ กับผู้ใหญ่

แย้ม

คุณก็ชอบเพราะ มันยากขอนเกล็ดเกล็บ น้อย มา
เล่าให้คนฟังเท่านั้นแหละ

พระภิรมย์

เป็นอันคำผู้ใหญ่ก็ต้องใช้คนต่างหูต่างตาหย่าง
แล้วมันเกล้งเข้าทางออก คุณพระรู้หรือไม

แย้ม

พระภิรมย์

เกล้งเข้าทางออกหย่างไร

แย้ม

ส่วนความนอกมันช่างเกล้งมาเล่าให้คนฟัง แต่
ความใน มันก็เอาไปเล่าให้คนอื่นฟัง สนุกใจ
เหมือนกัน วันไหนคนนอนกับเมียมันอยากรู้กัน
ทวยนางทวยเมือง ทกครอง อะ ๆ นำหัวเราะจึง ๆ
พาผ้าสี

พระภิรมย์

เฮะ แม่แย้มนี้ ประเดี้ยวก็ได้เกิดเคื่องกันเกล้ง
นเอง หล่อนเลยงลกหล่อนไม่คเอง แล้วหล่อน
ก็เที่ยวเปะปะวุ่นไปไม่เข้าเรื่องเขาราว

แย้ม

อูย ก็ฉันขเกล้งคพุกเสีย แล้วละ เปลืองเวลา
เปล่า ๆ

(หลวงมนีราสตร์บำรุงเข้ามาทางเฉลียง หลวง
มนีแต่งเสื้อป่าเดินเข้ามาในห้อง คำนับ
อุไรตามมาด้วย แต่แอบหยุดที่เฉลียง)

พระภิรมย์ คุณหลวง ผมเข้าใจว่าคุณหลวงก็ เป็น ลูกผู้^คมี^ค
ตระกูลไม่ใช่หรือ

หลวงมนี ขอรบ

พระภิรมย์ ถ้าเช่นนั้นผมต้องขอให้คนประพริตคน หย่างผู้^คก็

หลวงมนี เอ๊ะ นั้นผม ได้ ประพริตผค^คกริยาผู้^คก็^คท^คใน^คข้อ^คไหน
ไปรค^คข^คแรง^คหน่อ^คระ^คชอบ^คคน^คมาก

พระภิรมย์ การลอบมาพท^คจาก^คข^คลูก^คสาว^คผม^ค คุณ^คเห็น^คเป็น^คการ^ค
ค^คละ^คหรือ

หลวงมนี ผมไม่ได้ลอบไม่ได้เล็งอะไร ผมมาโดยเปิดเผย
พท^คกัน^คโดย^คเปิดเผย^ค คุณ^คแยม^คก็^คเห็น^ค

พระภิรมย์ ที่^คคน^คมา^คประ^คพริต^คเป็น^คม^คแลง^คเม^คา^คต^คอม^คลูก^คสาว^คผม^คห^คย^ค
เช่น^คนี้^ค เพ^คื่อ^คประ^คส^คง^คค^คอะไร

หลวงมนี ผมขอเรียนตามตรง ผมมีความรักใคร่แม่^คอุ^คไร^ค
จริง ๆ ผมตั้งใจ^คให้^คผู้^คว่า^คระ^คให้^คผู้^คใหญ่^คมา^ค—

พระภิรมย์

ข้ากอนคนหย่าเพื่อพุดต่อไป ฟังผม กอน ถ้า
คุณ^๒จะแก่งผู้^๒ไทยให้มาชอกก็เห็นจะเสียเวลาเปล่า
อะไรคนก็ — — —

แย้ม

พระภิรมย์

ขออนุญาตให้ฉันพุดให้จบหน่อยไม่ได้หรือ (พุด
กับหลวงมนีต่อไป) คนนั้นเป็นผู้^๒มีตระกูลก็
ทั้งทรัพย์สินสมบัติก็มีพอจะเลี้ยงลูกสาวผมได้ แต่
คุณ^๒มีชื่อเสียงในส่วนตัวอยู่ข้อหนึ่ง

หลวงมนี

ถ้าผมมีชื่อเสียงอย่างไร ขอได้ไปรบกวนใครๆ
ถ้าผมเห็นว่าพอจะแก้ไขก็เปลี่ยนแปลงได้ ผมก็จะไ้
จัดการแก้ไข

พระภิรมย์

ชื่อเสียงส่วกันของคุณคือ คนเหมือนคนที่ไ้
วางบทประหารชีวิตตนเองแล้วก็ไ้ไ้

หลวงมนี

เฮ้ อะไรกัน ผมไม่เข้าใจ

พระภิรมย์

ผมจะอธิบายให้ฟัง คุณเป็นเลื้อ^๒บ้า ถ้ามีสักเลื้อ^๒
เห็นไ้มาแล้วคุณก็ควรจะไ้ไปรบไ้ไ้หรือ

หลวงมนี

ถ้ามีไ้โอกาสและเป็นการเหมาะก็ควรจะไ้ไป ผม
หวังไ้ไ้หย่ว่าถ้ามีสักมา^๒แล้ว ผมจะไ้ไ้มีไ้โอกาส
ทำหน้าทณของพระเทศพระคุณเจ้าข้า^๒วแดงแดง

ร้อนของผมโดยจงรักภักดี

พระภิรมย์

นั่น ถ้าไปรบก็อาจตายได้ไม่ใช่หรือ

หลวงมนี

อ้อแน่ที่เดียว แต่ถึงไม่ไปรบก็ตายได้เหมือนกัน

พระภิรมย์

ชายแล้ว แต่ไปรบมีหนทางที่จะตายได้มากกว่า
ไม่ไปไม่ใช่หรือ

หลวงมนี

ผมเข้าใจว่าคนที่ไต่ตาย ๆ มาแล้ว จะไต่ตาย
ในที่นอนมากกว่าในสนามรบ

พระภิรมย์

คนไม่ต้งเล่นสำนวน พกกันตรงๆเถอะ ถ้า
เกิดสงครามขึ้น ผู้ที่ไปรบคงจะต้องตายมาก
กว่าผู้ที่ไม่ไปไม่ใช่หรือ

หลวงมนี

ในเวลาสงครามจะเข้านิยาม นียายแน่นนอน ไม่ได้
ถึงแม้เราจะไม่ไปรบ บางทีการรบมันเกินมาหา
เราเองก็ได้

พระภิรมย์

ตามกถกหมายนานาประเทศ ผู้ที่รบจะทำร้ายผู้
ที่ไม่รบไม่ได้

หลวงมนี

(หัวเราะ) นั่นแหละซอร์บี เมื่อการสงคราม
มันเกิดขึ้นแล้ว ถกกถกหมายอะไรก็ทำอะไรได้
เป็นประโยชน์ปานใดนัก อย่างไร ๆ ก็คิดว่า

ต่างว่าบ้านคนพระนั้นดีเย็นดีเพราะห้อยในวงแห่ง
 สันามรบ คือก ๆ แม่ทัพเขาเห็นเหมาะในการ
 ตั้งแนวรบหรือแนวค่าย ถึงคนพระจะเอา
 กศหมายนานาประเทศไปพลิกอ่านจนคอแห้ง
 นายทัพนายกองเขาก็คงไม่ฟัง เขาคงตั้งกอง
 ของเขาคามความคิดของเขาเองได้

พระภิรมย์

แต่ถ้าผมไม่ออกไปยุ่งกับเขา ผมก็คงจะไม่ต้อง
 เป็นอันตรายอะไรเป็นแน่

หลวงมณี

ขอรับประทานโทษ ผมไม่เห็นมีความแน่วห้อยที่
 ตรงไหนเลย เพราะลูกขุนไม่รู้จักเลือกกระหว่าง
 คนทรยศกับไม่ทรยศ

พระภิรมย์

พวกมันมัน ๆ พลรบมันมีหน้าที่สำหรับไปตาย
 ไม่ใช่หรือ

หลวงมณี

หามิได้ พลรบมีหน้าที่พยายามทำให้ข้าศึกตาย
 หรือเจ็บจนรบไม่ได้ ส่วนการเจ็บการตายก็แล้ว
 แต่เคราะห์ที่เคราะห์ร้าย

พระภิรมย์

ผมเห็นว่า การที่คนเขาเป็นเสียก็เท่ากับ
 ประการว่าหยากตาย เต็มใจที่จะตาย

- หลวงมนี วจีชอรัย ถ้าการที่สมตายจะทำให้เป็นประโยชน์
แก่พระเจ้าอยู่หัวหรือบ้านเมืองแล้ว ผมก็จะยอม
ตายโดยความเต็มใจ ยอมสละชีวิตโดยยินดี
- พระภิรมย์ นั้น เพราะฉะนั้นผมจะยกลูกสาวของผมให้แก่
คุณไม่ได้
- หลวงมนี เอ๊ะ น่าประหลาดจริง ทำไมอย่างนั้น
- พระภิรมย์ ผมไม่หยากให้ลูกสาวผมเป็นหม้ายแต่สาว ๆ
- หลวงมนี พทไธ้ คุณพระ^๒นั้นชอบกลจริง ๆ ถึงผมไม่เป็น
เสือบ้าผมก็อาคระตาย ได้ ในวันนี้ พรุ่งนี้ เท่ากัน
ไม่เห็นผิดอะไรกันเลย
- พระภิรมย์ ผิดกันมาก การเป็นเสือบ้าเหมือนเป็นคนที่ถูก
วางยาพิษให้ประหารชีวิตแล้ว หย่าอะไร ๆ ไม่พ้น
ความตาย
- หลวงมนี ถ้าเช่นนั้นททานก็เหมือนนกโตสถึงตายแล้วก็
เหมือนนกหรือชอรัย
- พระภิรมย์ ก็คล้าย ๆ กัน แต่ททานยังดีกว่าเสือบ้า เพราะ
ที่เป็นพลททานก็เป็นโดยถูกเกณฑ์ ถ้าเป็นนาย
ททานก็เป็นการรับจ้างหากินอย่างหนึ่ง นี่เป็น

เสียค่าจ้างก็ไม่ได้ มีหน้าชาต้องเสียเงินค่า
บำรุงอีกด้วย แล้วถูกเกณฑ์ก็ไม่ถูก หรือมี
กะเกณฑ์อะไรกัน

หลวงมนี (เสียงแข็ง) คุณพระควนจะชายก็แล้ว ว่าไม่
มีการกะเกณฑ์เลย ตามใจสมัครทั้งสิ้น

พระภิรมย์ ถ้าเช่นนั้น จะเป็นเสียเพื่อประสงค์อะไร

หลวงมนี ก็เพื่อประสงค์ให้มี โอกาส ผูกพัน ไว้ ให้ สามาถ
ทำหน้าทักทายผู้ชายไทยต่อยกกันชาติ สาสนา
และพระมหากษัตริย์ได้ในเวลาที่จำเป็น

พระภิรมย์ คุณพดกเป็น การหวัง ประโยชน์ พาย้นำบุญ ก็
ประโยชน์ ในปัจจุบันนี้ไม่หวังอะไรอย่างหรือ

หลวงมนี ประโยชน์ ในปัจจุบันนี้มีแลเห็นง่าย ๆ ก็คือการที่
ให้มีโอกาสคบค้าสมาคมกัน ในหมู่ข้าราชการ
ทั้งทหารพลเรือนและตลอดถึงคหบดีด้วย ได้รู้
อกรู้ใจกันแล้วก็สะดวกในทางการ ทำงานติดต่อกัน
กันได้ง่าย เช่นแต่ก่อนนี้ คนในหน้าที่ผิดกัน
จะได้พบท่านผู้พิพากษา ครองหนึ่ง น พยกันแทบ

ทุกวันนี้ คุณหลวงมนุเป็นนายหมู่ประจำในหมวด
ผมด้วยซ้ำ

พระภิรมย์

ซึ้งนี้ผมเข้าใจ ไม่ได้เลย ว่าหลวงมนุพอใจ ใ
อย่างไร ถ้าเป็นผม ผมคงจะรู้สึกอย่างไร ๆ
หยา ในกา^รที่[่]จะต้องคำนับผู้[่]มีอายุน้อยกว่าผม
(หลวงมนุหัวเราะแต่ไม่ตอบว่าอะไร) แต่ผม
ขอขยันทามเรื่องประโยชน์ที่[่]จะได้รับจากการเป็น
เลื่อย[่]อีกสักหน่อย ผมได้ยินเขาว่า ข้าราชการ
คนไหนไม่เป็นเลื่อย[่]ไม่มีทางได้[่]ดี[่]ไม่[่]ใช่หรือ
หลวงมนุ ไม่เป็นเช่นนั้นเลย

พระภิรมย์

เขาว่าทั้งยศทั้งตราทั้งเงินก้อนโต[่]ขึ้น[่]แต่[่]ที่[่]เป็น
เลื่อย[่] ถ้าใครไม่[่]ได้[่]เป็น[่]เลื่อย[่]เจ้าขุนมูลนาย
ท่านพาดเอาลงกะ[่]ย่อง[่]เสีย[่]อย่าง[่]นั้น[่]ไม่[่]ใช่หรือ

หลวงมนุ

(เสียงแข็ง) ไม่จริงเลย ใคร[่]ที่[่]ขอก[่]กับ[่]คุณพระ
เช่นนั้น เป็นคน[่]ที่[่]โกหก[่]สก[่] ๆ ร้อน ๆ เท่านั้น
โกหก[่]อย่าง[่]ระ[่]ยำ[่]ที่[่]สก[่]

พระภิรมย์

ถ้าเช่นนั้น ถึงแม้[่]ใคร[่]จะ[่]ลา[่]ออก[่]จาก[่]เลื่อย[่]แล้ว
ก็[่]ไม่[่]ต้อง[่]เลย[่]ออก[่]จาก[่]ราชการ[่]ด้วย[่]หรือ

หลวงมนี การลาออกจากเสื^๕ข้าไม่^๕ เกี้ยว^๕ แก่^๕ ราชการ^๕ เลย^๕
ใครจะลาออกเมื่อใดก็^๕ได้^๕

พระภิรมย์ แน^๕หรือ^๕

หลวงมนี แน^๕สิขอ^๕รับ^๕

พระภิรมย์ ถ้า^๕เช่นนั้น^๕ผม^๕ต้อง^๕ขอ^๕ให้^๕ คุณ^๕ลา^๕ ออก^๕จาก^๕ เสื^๕ข้า^๕
เสีย^๕ก่อน^๕ ผม^๕จึง^๕จะ^๕ยอม^๕ยก^๕ลูก^๕สาว^๕ให้^๕

หลวงมนี พท^๕ไฉ^๕ ทำ^๕ไม^๕คุณ^๕พระ^๕ทำให้^๕ผม^๕ห^๕ย^๕ใน^๕ที่^๕ลำ^๕บาก^๕
เช^๕น^๕

พระภิรมย์ เลื^๕อก^๕เอา^๕ห^๕ย^๕าง^๕หน^๕ง^๕ ถ้า^๕คน^๕รัก^๕ลูก^๕สาว^๕ผม^๕ ต้อง^๕
ออก^๕จาก^๕เสื^๕ข้า^๕

อุ^๕ไร^๕ (เดิน^๕เข้า^๕มา^๕จาก^๕เฉลี^๕ย^๕ง^๕) คน^๕หลวง^๕มนี^๕ ถ้า^๕คน^๕
ออก^๕จาก^๕เสื^๕ข้า^๕ว^๕ร^๕น^๕ไ^๕ วั^๕น^๕น^๕คน^๕ก^๕บ^๕ค^๕ิด^๕น^๕ชา^๕ค^๕ิด^๕น^๕
ค^๕ิด^๕น^๕จะ^๕ไม^๕ขอ^๕ค^๕หน้า^๕คน^๕อ^๕ีก^๕ค^๕่อ^๕ไป^๕น^๕วั^๕น^๕ตาย^๕

พระภิรมย์ แม^๕อุ^๕ไร^๕ น^๕ห^๕ล^๕่อ^๕น^๕มา^๕พล^๕อย^๕เป^๕น^๕ข^๕้า^๕อะ^๕ไร^๕ไป^๕ค^๕ว^๕ย^๕

อุ^๕ไร^๕ ค^๕ิด^๕น^๕ไม^๕ข^๕้า^๕เลย^๕ ค^๕ิด^๕น^๕เห^๕ิน^๕ไ^๕ย^๕จ^๕ิง^๕ไ^๕ว^๕า^๕คน^๕หลวง^๕
ม^๕น^๕ม^๕ขอ^๕ที่^๕คว^๕น^๕ช^๕ม^๕เซ^๕ย^๕ห^๕ย^๕ม^๕าก^๕ท^๕ส^๕ค^๕ ก^๕ล^๕ะ^๕ขอ^๕ที่^๕
เป^๕น^๕เสื^๕ข้า^๕ เ^๕เพราะ^๕อน^๕ท^๕ร^๕ง^๕ถ^๕า^๕จะ^๕เลื^๕ย^๕ง^๕เสื^๕ข^๕้า^๕ไม^๕
ทำ^๕หน้า^๕ท^๕ห^๕ย^๕าง^๕ล^๕ก^๕ผู้^๕ช^๕า^๕ย^๕น^๕น^๕ง^๕า^๕ย^๕ที่^๕ส^๕ค^๕ เท^๕ขอ^๕เป^๕น^๕

ข่าวราชการรับสั่งณายักรแล้ว และมีตำแหน่ง
หน้าที่ประจำอยู่แล้ว จะเกณฑ์เป็นทวนไม่ได้
เป็นอันขาด ถึงแม้ว่าจะมีการสงคราม ก็หลีกเลี่ยง
การไปรบได้โดยไม่มีข้อเสียหายในส่วน
ตัวเลยจนนึกเกรียว

พระภิรมย์

ก็นั่น การที่มีช่องจะรอกพ้นจากการต้องไปถก
ยิงถกฟันตายได้แล้วละนะ กลับเสือกเข้าไป
สมัครจะไปตายออกฉะนี้ จะเรียกว่าคนทหรือ
คนบ้า

อุไร

เรียกว่าคนบ้า คนกล้าหาญ คนไทยแท้ ลูกผู้
ชายแท้ แต่คนที่มีหน้าที่ควรจะทำหน้าที่จน
ควนแก่ลูกผู้ชายแล้ว และคอยหาทางหลีกเลี่ยง
บิณฑล หย่าร้างลูกชายใหญ่ของคนพ่อนั้นแหละ
ก็ฉันเห็นว่าเป็นคนขี้ขลาด เสียทีที่เกิดมาใน
ชาติไทย เสียทีที่เกิดมาเป็นลูกผู้ชาย
เมื่อไร ฉันเห็นท้วงกับหล่อนทุกคำ

หลวงมน

พระภิรมย์

กิดแล้ว ถ้าเช่นนั้นแปลว่าคนหลวงจะยอมเลิก
ความกึกขอลงตัวลงหรือ

หลวงมน

ถ้าคนพระจะยกให้ต่อเมื่อสมไ้ไกลออกจากเค
บ้านแล้วละเนน ผมก็ไม่แสดเห็นทางอื่น เพราะถึง
ผมจะรักเมื่อไรปานใดก็ แต่ผมจะยอมเสีย
สิ่งหรือเสียความเป็นลูกผู้ชาย ชาย ไทย ไม่ ได้
เป็นอันขาด

พระภิรมย์

ถ้าเช่นนั้นก็ไม่ มีอะไรจะพูดกันอีกต่อไป แล้ว
และในเวลาพายน่าคนหลวงไม่ต้องมาทักอีกเลย

หลวงมน

(คำนับ) ถ้าคนพระไม่ไปรบกวนให้ผมมาอีก ผม
ก็มาไม่ได้ด้วยเอง เพราะคนพระเป็นเจ้าของบ้าน
ถ้าเช่นนั้น ผมลาที (คำนับ พระภิรมย์และ
แม่แย้มแล้วจึงหันไปเลดูตาเมื่อไรครู่หนึ่ง
แล้วก็เดินออกไปทางหลัง)

อุไร

คุณพ่อ ก็ฉันขอเรียนอะไรจริง ๆ สักหน่อย ถ้า
ก็ฉันไม่นึกสังสารคนแม่หยู่แล้ว ก็ฉันจะตาม
คนหลวงมนไปเสียเที่ยวหนเที่ยว แค้นยังสังสาร

คุณแม่ จึงจำใจขังทนความ อุดมคติ^๑ ของ คุณ
พ่อไป

พระภิรมย์

นางน้าทำปากรักใหญ่แล้ว อีแวนคุณ ซาคันตย
เสียให้ปากเย็น

แย้ม

แม่หนูก็ไม่วอนพุก ให้กำเงิน คุณพ่อ ยัง นั้น เลย
เข้าไปในเรือน (อุไรเข้าไปทางขวา)

พระภิรมย์

เอาสิ ตามใจลูกเธอได้ทีละไหมล่ะ อ้ายเล็กก็
ขอตกเป็นข้าลูกเธอจนต้อง ยก ให้เป็น ลูก เลี้ยง
หลวมมนไปคนหนึ่งแล้ว นางอุไรขอตกก็หยาก
เป็นเมียเสื่อชนมาอีกคนหนึ่งละ นลกลินจะมา
พากันขอตกเป็นไม้นอกตกตามกันไปหมดละหรือ
ถ้ามันเป็น ไป เช่นนั้น จะมา ปรียบ เป็นกิดัน ผิดคน
เกี้ยวหรือ คุณเองไม่ผิดอย่างละหรือ

แย้ม

พระภิรมย์

ฉันจะผิดอย่างไร

แย้ม

ผิดที่คนมีความเห็นผิดกับใคร ๆ เขาไปทั้งบ้าน
ทั้งเมืองนะซิคะ เลือบายกับลูกเสือใคร ๆ เขา
แลเห็นประโยชน์ชนทั้งนั้น คนเห็นไม่เป็นประโยชน์
นี้ หยาบงเสียนะ ลูกมันจะไม่กำเรียวได้ไ

พระภิรมย์

แย้ม

หย่างไร ลูกคนไหนที่แม่แย้มถือท้ายยายหวลละ
ก็เสียทุกคน ที่แม่แย้มไม่ชอบทำไมมันก็หุ้ยไ้
ก็หย่างไรละ พ่อสรวงนี่กลัวต้องไปเป็นทหา
เพราะชชลาทหย่างหนึ่ง อีกหย่างหนึ่งกลัวจะ
ลำบาก กลัวไม่ไ้เที่ยว นายซุ่นเบ้งพิเมียคุณ
นี่ มันพาลูกคนชกซุ่นป๋นไปแล้ว คุณรู้สึกไหม
ที่ไล่กหมายตกบ่อยๆ แลตกหย่างเลวๆ เพราะ
อะไร คุณไม่รู้บ้างหรือ ที่กรุงเทพฯ นี่ ถ้าใคร
หยากจะพบพ่อสรวงต้องไปหาที่โรงเหล้า หรือ
โรงละครคนแห้วยงไวหรือบ้านโคมเขี้ยวนั่นแน่
อ้อ ช่างรู้จริงนะ

พระภิรมย์

แย้ม

ส่วนพ่อสรวงนี่ คุณ ก็พอจะเห็น ไ้ก็แล้ว ใหมละ
นอกจากการปากบอนกะล่อนเคาะยังมีหน้าซำ
มีเมียแคบ้านนั่นแล้ว ก็หนักละ ลูกรักคนทั้งต้อง
คนนะ

พระภิรมย์

แย้ม

มีอะไรจะพูดอีกไหม
มีอีกนิดเดียว คือพ่อสรวงนี่ ถ้าคุณขึ้นไม่ระวัง
ให้กระต๊องเขาคะวางสักวันหนึ่ง

พระภิรมย์

เพราะเหตุไร

แย้ม

เพราะเหตุหลบหลีกราชการทหานนั้น แทะละ ก่อ^๑อัน^๒

(หลวงมนีกกลับมาอีก แต่มาขึ้น หยู่เพียง
ประตูด้านหลัง)

พระภิรมย์

(เคียง) ผมเข้าใจว่าผมได้พักหย่างแจ่มแจ้งที่
สุดแล้ว ว่าผมไม่ประสงค์ให้^๑คุณหลวงมาบ้าน
ผมอีกเลย

หลวงมนี

ผมมาโดยหน้าที่ราชการ ท่านผู้ว่าราชการเมือง
มีบัญชาให้มาเฝ้าทูลนำ^๑สวียบัตรคุณพระ

พระภิรมย์

เพราะเหตุใด

หลวงมนี

เพราะถึงกำหนดจะไปรับ^๑ผลาก เข้ารับราชการ
ทหาน ได้หมายเรียกแล้วไม่ไป

แย้ม

ก็ฉันว่าแล้วไหมล่ะ

พระภิรมย์

หลอนไม่^๑หนาทะพักใน^๑เรือน^๑เลย ขอให้เขา
ไปในเรือน (แย้มเข้าไปทางซ้าย) นี่แน่คุณ
หลวง ถ้าผมจะไม่ส่งตัวเขา^๑จะเป็น^๑หย่างไร

หลวงมนี

ผมก็ของ^๑คน^๑หา^๑เอาเอง

พระภิรมย์

คุณมีอำนาจอะไรที่ระมากันบ้านผม

หลวงมนี

ผมถือหมายเป็นสำคัญ (ขูหมายให้ดู แล้วหัน
ไปพูดข้างนอก) ค้นหาตัวนายสวังมาให้ได้

พระภิรมย์

นี่ไม่มีอะไรนอกจากจะแก้แค้นส่วนตัวเท่านั้นเอง
เอาอำนาจราชการมาข่มเหง

หลวงมนี

คุณพระก็เป็นผู้ไทยแล้วนะขอรับ ระวังปากคอ
หน่อยจะดีกว่า ผมไม่หยากจะตองจับคุณพระไป
อีกคนหนึ่งเลย แต่ถ้าคุณพระไม่ฟังคำผมเตือน
ก็จะเป็นที่น่าเสียใจ ต้องขอให้คนพระเข้าเฝ้าว่า
เวลานี้ผมทำการในหน้าที่นายอำเภอเมือง
(ตำหรวดภูธรนำตัวนายสวังมาที่เฉลียง นาย
สวังนั้นแต่งตัวใส่กางเกงจีน ใส่เสื้อชั้นใน
ดูเสื้อผ้าขี้ริ้ว หน้าตาซีด ผมข่ง)

หลวงมนี

โกที่ไหน

ตำหรวดภูธร

ในโรงม้าขอรับ

พระภิรมย์

คุณหลวงมนี ขอฝากสักสองสามเวลาไม่ได้หรือ
เวลานี้เขากำลังเรียนกฎหมายอยู่

หลวงมนี

ผิดไม่โกที่ขอรับ ต้องไปเดี๋ยวนี้

พระภิรมย์

พูดไว้ ลกณมเคยเลี้ยงเป็นผู้ที่ จะเอาไปใช้
 อย่างซำมนักตายเท่านั้นเอง

หลวงมนี

ผมเสียใจ รอสันทนากับคนพระที่ออกไปไม่ได้

พระภิรมย์

(โกรธ) ค่ะ ค่ะ ถ้าไม่มีโอกาสบ้างก็แล้ว
 ไป ถ้ามีโอกาสล่ะก็——— คอยดูเถอะ คอย
 ดูเถอะ ถึงที่ใครก็ที่ใครแหละนะ คงได้เห็น
 วัชรธายแก้วหนึ่ง

(หลวงมนี คำนับ แล้วกลับหลังหันเดินคุ่มๆ
 ไปทางหลัง ตำรวจหลวงพาตัวนายสวิงตาม
 ไป พระภิรมย์ยืนดั่งเสด็จตามไปครู่หนึ่ง
 แล้วชุดตัวลงนั่ง)

ชื่อกำน

หัวใจนักรบ

ชุดที่ ๒

ฉากเหมือนชุดที่ ๑

(เมื่อเปิดม่าน พระภิรมย์เดินไปเดินมาอยู่ในห้อง
ทำทางไม่สู้พอใจ นายชุ่นเบ้งเดินเข้ามาจากเฉลียง นาย
ชุ่นเบ้งแต่งตัวนุ่งผ้าสวมเสื้อขาว)

พระภิรมย์ ว่าอะไร

ชุ่นเบ้ง ไม่กล้าเห่ด ไม่มีหนทางที่จะให้พ้นมาได้

พระภิรมย์ จะจัดการอย่างไร ๆ ก็ไม่ได้หรือ

ชุ่นเบ้ง ไม่มีหนทาง ผมเสียใจมาก ผมได้ไปหาเจ้าคุณ
เทศาตามที่คุณสั่ง ท่านตอบว่า ท่านจะช่วยอย่างไร
ก็ไม่ได้ ผมไปหาท่านผู้บัญชาการกองพลท่านก็
ตอบว่าไม่มีหนทางที่จะผ่อนผันอย่างไรได้

พระภิรมย์ พุทโธ (ชุตลงนั่ง) นี่พ่อสวัง มีทองทนล้ำยาก
เป็นทหานหยู่หย่าง นี่จนตลอดชีวิตหรือ

ขุนเบ้ง

ก็เพียงชั่วสองขานเท่านั้น

พระภิรมย์

ก็ยิ่งกองหนนอีกเล่า

ขุนเบ้ง

เมื่อถึง กองหนน แล้วไม่ อัด รวยอะไร คง
กลับมาบ้านได้ แต่ผมไต่ยีนข้าวอะไรอย่างหนึ่ง
ซึ่งผมควรจะเรียนคนพระให้ชาย (นั่งลงไถ่ๆ
พระภิรมย์) ผมได้ ชายข้าว ว่าน่าจะมีสงคราม
กันในเรื่องๆ นี้

พระภิรมย์

อย่างนั้นหรือ

ขุนเบ้ง

ขอรับ พวกพี่องผม เขาบอกข้ามา
จากกรุงเทพฯ เขาว่า เขาได้ข่าว ลับมาจาก
ช่องซอยเขาว่า ทาง ไน้เตรียม ทหารหมู่พร้อม
แล้ว แต่ันั้นแหละ เวลาที่รบกำลังพักจาวว่า
กล่าวกันอยู่ ถ้าฝ่ายรัฐบาลไทยยอม ตามเขา
ก็จะไม่ขัดขวางกัน

พระภิรมย์

ก็ทำไมไม่ยอมเขาเสียเล่า

ขุนเบ้ง

ขอผมชายไม่ได้ แต่ผมชายว่าการที่รัฐบาล
ไทยคือหยุดหยั้งนี้ ทำให้พวกพ่อค้าเงินพากัน

ตกไว้มาก ก็เลยเสียประโยชน์การค้าขาย
เชื่อว่าเรือเมล์ออกจากกรุงเทพฯ ไปเมืองอื่น
หมื่นพวกอื่นโดยสานไปเต็มๆ

พระภิรมย์

ค้ายิง นี่จะทำอย่างไรดี ถ้าเกิดรบกันขึ้น
พ่อสรวงมีต้องพลอยไปค้ายกับเขาค้วยหรือ

ขุนเบ้ง

แน่ทีเดียว ถ้ายิงคงหยุดใน กองทหารนั้นก็คงต้อง
ถูกเกณฑ์ไปรบ

พระภิรมย์

พทไธ่ๆ ก็มีจิงๆ

ขุนเบ้ง

ทั้งการที่รบขาดก็ยังไม่ยอมเขาเช่นนี้ แปลว่า
ถือ เกียรติยศ ไม่เป็นรองแก่ หน้าง ไรๆ
ก็สู้เขาไม่ได้ เพราะเขาคิดว่าเรามาก
หน้าง ไรๆ เขาก็ต้องชนะ เพราะฉะนั้นการที่ระ
ชนคือออกไปก็เหมือนทำให้เขารบ และถ้าเกิดรบ
กันขึ้นแล้วคนไทยต้องตายก็คงนับว่าวิบัติร้าย
ผิดร้ายชดช้อยเหมือนแก่งค่าคนไทย เอาชีวิตคน
ไทยแลกกับการรักษาเกียรติยศเยี่ยงนี้ไม่มีประ
โยชน์เลยอันนึกเคียว แล้วก็ไม่ใช่แต่คนไทย
จะเสียประโยชน์แต่ลำพัง ยังพลอยให้จีน

และชาวต่างประเทศพลอยต้องเสียประโยชน์
ด้วยเมื่อการเป็นเช่นนี้ ผมเห็นควรวัดขาดจะให้
โอกาสให้ราษฎรได้มีเสียง ออกความเห็น
ได้บ้าง

พระภิรมย์

ส่วนคนอื่น ๆ จะคิดอย่างไร หรือทำอย่างไรกัน
ฉันไม่รู้ไม่ชี้ด้วย แต่ส่วนพ่อสรวงทำอย่างไร
จึงจะได้รอดตาย

ขุนเบ้ง

ผมเห็นมีทางที่พอจะจัดการได้

พระภิรมย์

จะทำอย่างไร

ขุนเบ้ง

เมื่อจะจัดการให้ ออกจากทห่านไม่ได้ โดย
ทางอื่นแล้ว ก็คงคิดอ่านให้หนี

พระภิรมย์

อะ จะหนีอย่างไร

ขุนเบ้ง

ไม่ยากเลย ขออนุญาตมาเยี่ยมคุณพระก็ได้

พระภิรมย์

เพื่อเขาไม่ให้มา

ขุนเบ้ง

(ยิ้ม) ฉัน พ่อสรวงก็มี ร้ว โรงทห่านก็

ไม่ส่งขานไต่กัน

พระภิรมย์

ก็เขาจะไม่ตามจับหรือ

ขุนเบ้ง

เขาคงถามเป็นแน่ แต่ฝ่ายเราต้องเตรียมไว้

ให้พร้อม ทั้งผมได้คิดทำทางไว้แล้ว คนพระ
 คองเตรียมเรือนคไ้ให้พร้อม พอพลสว่างมาถึง
 ก็ให้ลงเรือไปท่เกี้ยว ให้รีบไปกรุงเทพฯเมื่อถึง
 กรุงเทพฯ ๖ แล้วผมจะพาไปฝากไว้กับเพื่อนผม
 คนหนึ่งจนถึงกำหนดเรือเมล ออกก็ลงเรือเมล
 ไปเสียเท่านั้น

พระภิรมย์

กตีกอก แต่ถ้าเผื่อเขาจะมาเร่งเอาตัวกับฉัน
 จะทำอย่างไร

ขุนเบ้ง

คนพระคองปลื้เสื่อจำไม่รู้ไม่เห็นด้วย

พระภิรมย์

เผื่อเขาไม่ยอม เขา จะจับตัวฉันไป
 จะทำอะไร

ขุนเบ้ง

ขอนนไม่ต้องวิตก ผมจะจัดการ ถ้าเขาจับ
 คนพระไปละก็เป็นที่เกิดความโหดแน่น เพราะ
 ถ้าทำเช่นนั้นผมจะร้องให้ทงวาวุธชาติใช้อำนาจ
 ถกชขานแผ่นคินหย่างร้ายกาจ พวกพ้องผมก็
 มีไม้ไ้สั้น้อยคงช่วยกัน ตะโกนทุกคน วิทยาลัย
 เห็นทำทางไม่คั ก็ต้องปล่อยคนพระ เพราะ
 ในเวลา ที่การ พายนอก กำลังล่อ แหลมเช่นนั้นคง

พระภิรมย์

ไม่หยากให้มีเหตุร้อนใจภายในอีกซ้ำหนึ่งเป็นแน่
ความกึกก้องในตอนนี้ ฉันบอกตรง ๆ ว่า
ฉันไม่ชอบ การที่ฉันจะเป็นคนเหตุให้รณชาติ
เกิดร้อน ฉันเห็นอะไร ๆ หนั

ขุนเบ้ง

ความกระตือรือร้นของคนพระ ในชั้นนี้ เป็น
เพราะคนพระเป็นคนสมชองเก่าเท่านั้น ถ้า
คนพระทรงทำให้ที่ควรจะเห็นได้ ว่าแท้จริงรณชาติ
ไม่ได้ให้ความมั่งคั่งแก่คนพระตาม ที่สมควร
เลย การที่คนพระต้องออกนอกราชการเพราะ
เหตุใด

พระภิรมย์

ขุนเบ้ง

นายท่านว่าฉันทำราชการไม่ไหวพริบก็นับ
ฉันเป็นข้อบกพร่องหนึ่งเท่านั้น ที่คนพระต้อง
ลงมือป้องกัน เพราะคนพระมีความนับถือตัวเอง
เกินที่จะยอมประพฤติเป็นคนหัวประจบเท่านั้น
คนเรากว้านนี้ ถ้าจะให้เงินในราชการต้อง
รู้จักปลุกปลอง พยายาม ๆ ประจบ เก่ง ๆ จึงจะ
เอาตัวรอดได้

พระภิรมย์

การประจบประเจ๊กัน ก็คงจะมีอยู่บ้างจึงหนั

แต่ที่แกพูดว่าข้าราชการจะ ไต่ทิ่มหรือลงกะป๋อง
แต่ถ. เพราะ โดย การ ประช. ไม่ ประช. เท่านั้น ก็
เหลือนเงินไป แต่อย่างไร ๆ ก็ดี การที่ระให้ฉัน
เป็น สาเหตุ ที่จะทำให้ วิทยาลัย ล้า ยาก ร้อน ไน้น
ฉันไม่หายกะขี้คทะทองไต้ เพราะฉะนั้นอย่า
คิดต่อไปเลย ฉันไม่ยอมตามแกได้เป็นอันขาด
ถ้าเช่นนั้น ก็หยุด ออก ทางหนึ่ง คือ คุณพระต้อง
ไปเสียดกับพ่อสรวงพร้อมกัน

ขุนเบ้ง

พระภิรมย์

จะระให้ฉันทงขาน ทงช่อง ไปหย่างนั้นหรือ ก็
แล้วทรวัยสมบัติฉันจะทำอย่างไร

ขุนเบ้ง

ขออนไม่ยาก คุณพระมอบให้ผมจัดการก็ได้
ผมคงจะจัดการส่งเสียดเงินทองไปให้พ่อใช้สอย

พระภิรมย์

เฮ้ย มันไม่ใช่แต่เท่านั้น ยังครอบครัวยากแล้ว

ขุนเบ้ง

ผม ไต่คิดได้กแล้ว ให้แม่เนี้ยไปทวยเพื่อ
ปติยตัวทาดากตามเคย ส่วนลูกนั้นพ่อสรวงก็ต้อง
ไปอยู่เองแล้ว พ่อสรวงถ้าจะเข้าไปด้วยก็
ควนอยู่ ส่วนพ่อสรวงก็คุณพระก็ยกให้หลวงมน

ไปแล้ว และเมื่อไรนั้นก็ไม่ต้องเป็นห่วงเพราะ
เขาก็จะไปตกแท่ง กับหลวง มณีตาม ความ
ปรารถนาของเขา

พระภิรมย์

ก็แม่แน้มแล้ว—

ขุนเบ้ง

(ยิ้ม) คุณพระยังเป็นห่วงอาลัย ท่านผู้เฒ่า
ห่วยอีกหรือ แม่แน้มไม่พอจะเอาเมียน้อยอื่นๆ
ไปอีกสักคนสองคนก็ได้ หรือไปหาเอาใหม่ก็
ได้ ส่วนคุณแม่เฒ่าแก่ก็คงจะได้ห่วยในบ้านนี้ต่อ
ไป แก่ก็คงจะไม่ลำบากลำบากอะไรเป็นแน่.

พระภิรมย์

(อึ้งห่วยครู่ใหญ่ๆ แล้วจึงพูด) มันก็ออกจะ
ห่วยอย่างไร ห่วย

ขุนเบ้ง

เอาอีกละ พกไว้ มีแค่ตะขกตะขวงไปเสีย
รอบข้าง จะตกลงทางไหนก็เลือกเอาทางไหน
สิขอรับ

พระภิรมย์

ฉันเห็นมันก็ไม่ไ้การทั้งสองหย่างนั้นละ

ขุนเบ้ง

ถ้าเช่นนั้น คุณพระจะยอมเลิก การให้ลูกหนัก
เถียวหรือ

พระภิรมย์

การที่จะให้หนักมันเป็นการใหญ่ให้ผลลำบากมา

มายเกินไปนักนี่ะ

ขุนเบ้ง

เขาเป็นเล็กกันหรือ

พระภิรมย์

เห็นระคองเล็ก

ขุนเบ้ง

ผมเสียใจ ผมได้ไปน้ดกับเขาเสียแล้วให้หน้

พระภิรมย์

อะไรแกวิ่งไปน้ดไปน้ดกับเขาเสียก่อนแล้วหรือ

ทำไมไม่รอปรักสาณันก่อน

ขุนเบ้ง

ผมสำคััน ว่าคุณพระคงระพอไ้ตามความ คึกผม

แต่ก็ ไม่เป็นไร เมื่อพอ สวัง หน้ มาฉง นแล้ววัง

ค้อยตกลงฉงนค้อยไประคักว่า ถ้าเจ้าตัวเขา

เค็มไ้ระกลัยไปก็แล้วกันไป แต่ถ้าเขาไม่

ตกลงก็ค้อยคักฉงนค้อยไป เพราะการทระยังคัย

ให้ หน้ หน้ มีอัสระฉาพ ทำการ ที่ไม่ ค้องการ หน้ หน้

ยังคัยไม่ไ้ไ้ห้เย

(ขณะนั้น ได้ยินเสียงนกหวีดเป่ายาว

บอกสัณฉาหยุดที่ข้างนอก พระภิรมย์กับ

นายขุนเบ้ง ต่างคนต่างลุกขึ้น เดินไปดูที่

หน้าต่างข้างขวา)

พระภิรมย์

อ้อ พวกเสื่อขามาทำไ้กันแยะ

ขุนเบ้ง

พระภิรมย์

ไต่ยืนว่ากำลังซ่มรบ

ซุ่มพิลึก เทียวเดิน คบพิศคะเพิก ขกรกไม่ว่า
ในบ้านในช่องใคร คุเหมือนจะเข้าโง่เสียว่า
ถ้าเล่นเป็นทหานละก็จะทำอะไรทำได้ทุกอย่าง

ขุนเบ้ง

พระภิรมย์

เข้ามาในบ้านคนพระก้วยหรือซอรัย

เคยเข้ามาแล้วไล่ก็ไม่ใคร่ไปก้วย

ขุนเบ้ง

คราวนี้ถ้าว่า ไม่ฟัง ก็พอง ขกรกเสีย บ้างสิซอรัย
ถ้าว่า ไม่ฉะนั้น พวก เลือยาร พากันเข้าโง่ไปว่า
พวกเขาอยู่เห็นอภคหมาย

พระภิรมย์

เอะ คุทำทางเหมือน ะ มาพิศ กอง หยุ ตรจุน
เยอริง ๆ ถ้าจะมานั่งหยุข้าง ๆ หามรุ่งหามค่ำ
เช่นนั้นใครจะคอยระวังระไวได้หว่ากไหว

ขุนเบ้ง

พระภิรมย์

ก็ทำไมคนพระไม่ไล่โง่ไปคงเสียทีอันเลาซอรัย
ฉนั้นไต่เคยไล่ที่หนึ่งแล้ว เขาตอบว่าเขาไม่ได้
คงหยุในที่ขานของฉนั้น ฉนั้นไม่มีอำนาจฉนั้นชอย
ฉนั้นไล่เขา

ขุนเบ้ง

ซอรัยก็วิ่งหยุ แต่คนพระคอยระวังระไว

พออย่างเขามาหนักหนึ่ง ก็พองบกรกไต่ที่เดียว
แต่ถ้าจะไม่ให้มันทางคิเคียนไต่เลย ควนจะบอก
กล่าวเสียก่อนจะคิ

พระภิรมย์ จิง ฉะนั้นไปเดี๋ยวนี้ มาด้วยกันเถอะ (พากัน
ออกไปทางหลัง) (นายสวายกับแม่เนี้ยพา
กันออกมาจากทางประตูซ้าย)

สวาย ฉันทว่าแล้ว ว่าคนพื่อนะเป็นคนที่ไม่มีความ
แน่นนอนอะไรเลย เป็นคนลึงเลที่สุดในโลก
หล่อนก็ไต่ขึ้นแล้วแก้หูล่อนเอง ว่าพชาย
หล่อนเขาอธิบายคิบ้านโค คนพื่อนหายลึงเล
เมื่อไรเป็นห่วงหน้าห่วงหลังไม่รู้จักจบ ทำไป
ทำมากคงจะต้องตายแห้งแก่กันหยู่นเอง

เนี้ย นการรบนะเป็นต้องมึนแน่ละหรือ

สวาย ไม่มีข้อสงสัยเลย ไม่แน่อยันแต่ว่าจะเริ่ม
วันโคเท่านั้น

เนี้ย ตายจิง ก็ถ้าหย่างนั้นจะทำหย่างไรกันคิเล่า

สวาย ฉันทเขอนัก จะมานั่งรอนกว่าคนพื่อนจะทำไ้ให้
ตกลงไ้แล้ว คงเลยไม่ไ้ไป ก็รอนแกทำไ้

เรามาพากันไปเลี้ยงกัน

เนี้ย

อะไร จะทักคนพอไวทางนั้นหรือ

สวาย

ก็แกไม่ไปจะทำอย่างไรเล่า หรือหล่อนยังห่วง
แกอยู่อีก ยังอาลัยอาวรณ์อยู่อีกหรือ

เนี้ย

พทไธ ทำไมจะไม่อาลัย ใจท่านก็ค่อฉันมาก

สวาย

ก็ ส่วน ฉัน เล่า หล่อน จะไปทำให้ฉันไปได้
คนเดียวหรือ

เนี้ย

ก็ เมื่อกลัวจะว่าเหลว ก็ทำไมไม่พาฉันไปด้วย
เล่า จะไปย่ำรังฆ่าเรอกันให้ถึงใจ

สวาย

พทไธ แม่เนี้ยทำไมพทอย่างนี้ได้ หล่อนควน
จะเข้าใจได้แล้ว ว่าการที่ฉัน ค่อเอาใจฉัน แก่น
เพราะจะรักข้ากมันเท่านั้น มันรู้มากเกินไป

เนี้ย

ถ้า ไม่ทำค่อมัน ไว้ มันก็จะขายเราเสียเท่านั้น
ฉันไม่เชื่อเลย ถ้าจะเพียงแต่ทำไมตรู่เท่านั้น
ทำไมจะต้องไปหาฉันบ่อยนัก แทบไม่เว้นวัน

สวาย

ก็ หล่อนนะฉันพบปะได้ง่าย ๆ เมื่อไร แต่หล่อน
ไม่ควนที่จะทักคนเช่นนั้นเลย มันเป็นข้า
ไม่เปรียบกับหล่อนได้เลย แล้วฉันก็แก้ว่า

ฉันทง 4 บ 5 บ หลอนเกยฉันทง สัพพสมคฺคฺสมคฺค
กัน (เข้าไปทำท่าจะกอด)

เนย์

อัยหย่านะ เกยวักจะไต้เกิดความเกยวนเอง
นัและเขาวาคยเกิดสร้างยาน

สวาย

อะ...แม่แก่ ทำแก่ไปไต้ นันั้นะ ว่านแต่จะไป
ควยกันหรือไต่ไต่

เนย์

ไต่ไต้

สวาย

อะไไไไ (เข้ากอด เนย์ทำท่าจะสับดีก็
ไต่ไต่) ทำไต่ต้องประพริตเป็นคนลึงเลไป
ควย หรือคิกโรคฉันทง

เนย์

ไต้ อัยหย่านะ (ผละออกจากนายสวาย)

สวาย

ต้องขอไห้หลอนเข้าไต้ว่า ถ้าจะไปต้องรีบไป
ถ้าไต่หย่านะจะทำลำบาก เรือนคิกมลาเกยว
ถ้าควยว่าพสวงหนททานมาแล้วก็จะต้องการเรอ
นันั้นเหมือนกัน

เนย์

ก็จะไปไต้ไป ไต่ควยกันไต้ไต้

สวาย

ไต้ไต้ไต้ จะไต่คิกเรอะไต้แล้ว หรือบางไต้
แม่เนย์จะต้องการไห้เขาเขยคิกไต้ไต้ ไต่ไต้

จะเกิดขึ้นไปกะมี

เนี้ย

อ้อ แค่นี้ ๆ ยังปานนี้ นี่ถ้าเป็นผู้ใหญ่อีกหน่อย
จะเป็นอย่างไร

สวาย

(จับมือเนี้ยและเอียงหน้าเข้าไปพูด) อาย
ฉะฉะมากจน กังขะยังรักแม่เนี้ยมากจน
เท่านั้น (พระภิรมย์เดินเข้ามาที่เฉลียง สวาย
กับเนี้ย ได้ยินฝีเท้าก็ออกห่างจากกัน ไป
พระภิรมย์เดินเข้ามา แลดูทั้ง ๒ คน นาย
สวายเลี้ยวออกไป)

พระภิรมย์

(หน้าบัง) นั่นมาพูดขบขันอะไรกัน

เนี้ย

พ่อสวายเขาเล่าถึงเรื่องจะเกิดรอยเกิดฟองอะไรกัน
นะคะ

พระภิรมย์

จะเล่าเรื่องอะไรก็ตามทีเถอะ แต่ทำไมจึงต้อง
พูดกันหย่าทางสนธิสนมเหลือเกิน ทำไม
ต้องขมอดอแซนกันด้วย

เนี้ย

พทโธ่ คุณละก็ ทำไมขงสงสัยเช่นนั้น (เข้าไป
ทำท่าคลอเคลีย) อะไรเล็กเล็กก็หึงมันด้วย
หรือคะ

พระภิรมย์

มันก็ไม่รู้เด็กนัก

มันโทษที่ระแวงถึงใจ

หย่าง

เนี้ย

เฮ้ คนระแวงอะไรหรือ

พระภิรมย์

กินนแหละ หนูกับสาว — ฮือ

เนี้ย

คนก็ไม่เมตตาฉันแล้ว จึงให้หาความว่า

กินนทำผิดคิดชั่ว พุทโธ่ๆ เสียงแรงมีผลกับเขา

คนหนึ่ง หมายถึงได้เป็นที่พึงให้เป็นสุขกาย

สุขใจก็กลับมาเป็นไปเสียเช่นนั้น ช่างอาภัพ

เสียจริงๆ (ทำเป็นร้องไห้)

พระภิรมย์

อ้าวๆ แม่เนี้ย นั่นอะไร

เนี้ย

(ทำเป็นสอ้นพลางพูดพลาง) เมื่อก่อนจะมา

เป็นเมียคนพระ มีผู้ชายหนุ่มๆ มาทอมก็ฉันหยู

อกรอยข้าง ถ้าเป็นคนใจเขามืดกลงกับเขาไป

เสียแล้วหรือ น้อส่าที่สงวนตัวไว้เพื่อมาเป็น

เมียคนพระก็หมายว่าจะได้พึ่งพิงเป็นผู้ใหญ่ใจ

หนักแน่น ไม่ได้คิดเลยว่าจะมาสิ้นวาสนาลง

ในเร็ววันเช่นนั้น

พระภิรมย์

แม่คุณของพี่ พี่ไม่ได้เห็นหย่างโน้นหย่างนี้

อะไรไปบอก เป็นแต่ผู้มีตากคนที่อายุน้อยมาก ๆ
แล้วอย่างพี่ ยังมีเมียที่สาวสวยอย่างหล่อน
ก็ยิ่งห่วงใยมากขึ้น เพราะรักมากเท่านั้น

เน้ย

พระภิรมย์

ถ้ารัก ทำไมจะหา ความชั่วร้าย มาขายให้เล่าคะ
ฉันไม่ได้หาถ้อยหาความอะไร ฉันเชื่อหล่อน
ทุกอย่าง จึง ๆ นะหล่อน (ลอดแม่เน้ย)

เน้ย

พระภิรมย์

คนรักแต่พูดเท่านั้น
พูดได้ จึง ๆ นะแม่เน้ย คราวนี้ฉันจะไม่ทำให้
หล่อนต้องรำคาญใจอีกต่อไปเลยทีเดียวนะ ฉัน
รัก หล่อน ยิ่งกว่า อะไร ๆ ใน โลก ไม่หยากให้
หล่อนมีความทุกข์แม้สักตัวเดียว
(นายซุ่นเบ้ง เดินเข้ามาที่เฉลียง แล้ว
กะแอม)

พระภิรมย์

อะไร

ซุ่นเบ้ง

ผมมีอะไรจะพูดกับคุณพระสักหน่อย (เน้ยรู้ที่
ที่เฉลียงไปทางซ้าย นายซุ่นเบ้งจึงเดินเข้ามา
จากเฉลียง)

พระภิรมย์

มีเรื่องอะไร

ชุ่นเบ้ง มาแล้ว
 พระภิรมย์ ไคร
 ชุ่นเบ้ง พ่อสวีนันตีสอรับ
 พระภิรมย์ หยุที่ไไหนเล่า
 ชุ่นเบ้ง หยุในสวน ถ้าผมให้สัณณาจึงจะเข้ามา
 พระภิรมย์ ให้สัณณาสี ให้เข้ามาเสียเร็ว ๆ ระกักว่า
 (นายชุ่นเบ้งไปที่หน้าต่าง อันหนึ่งข้างขวา
 โบกผ้าเช็ดหน้าขึ้นลงสามที สักครู่หนึ่ง
 นายสวีนก็เข้ามาทางด้านหลัง นายสวีน
 แต่งเครื่อง สนาม หย่างพลททานกรมททาน
 ราบที่ 29 แต่ไม่มีบน หน้าตาค่อยมีเลือด
 ฝ้าครูปรางท่าทางก็แข็งแรงขึ้น)
 พระภิรมย์ หย่างไรพ่อไหย
 สวีน (โคลงหัว) เต็มที เต็มที
 พระภิรมย์ พทไธ่ แน่ทีเกี้ยว ลูกของพ่อเกิดมาเป็นลูก
 ไม่เคยตกทชไต่ยัก เคยกินกินแอนที นี่ต้องไป
 กรากกรว้าหย่างขซ่า จะไม่ลำยากหย่างไร
 สวีน คุณพ่อเข้าใจผิด ผมไม่ไ่คั้งไ ระกถ้าวถึง

การเป็นททานว่าเต็มที การเป็นททานนั้นก็จริง
 หยุ่ที่ลำบาก แต่ไม่เหลือทนเหลือทานปานใด
 ลำบากมากหยุ่แต่ในชั้นต้น ๆ เท่านั้น หยุ่ ๆ ไป
 หน้อยก็เคย ๆ ไปเอง ที่ผมยืนยันว่าเต็มทีคือ
 การทหนัก (สิ้นหัว)

พระภิรมย์

เป็นอย่างไร

สวิง

โฮย ลำบากเหลือเกิน เขาเรียกแถวแล้วกำลัง
 เรียกชื่อ ผมบอกท่านายสิยว่าผมลงท้องขอ
 อนุญาตไปสั้วม เขาก็นอนผาต ผมไปทางสั้วม
 แล้วกลเดียวบนขามรวหลังสั้วมออกมา ต้องเดิน
 ระวังเหยียบหลีกเขารกเข่าพวงมา หนามช้อน
 แทะขึ้นไปทั้งตัว เจียน ๆ คาย เออ ก็อาการ
 คุณพ่อเป็นอย่างไรละขอรับ

พระภิรมย์

(ประหลาดใจ) เอ๊ะ อาการอาณกะอะไรกัน
 ก็ไหนพ่อขุนแข็งบอกผมว่าคุณพ่อเป็นโรคหัวโหม
 อาการหนักอย่างไรละ

สวิง

ขุนเบ้ง

จึงขอรับคุณพระ ผมบอกไปเช่นนั้น เพราะถ้าไม่

หย่างนั้นพ่อสวังก็คงไม่ทำไ้ไหนมาได้

สวัง

พทไ้ นี้นะลูกถัน เล่นตอกหรือ ฌมนี้ไ้มาก
 ล้าถันว่าคนพ่อช่วย ฌิง ฌิงไ้ล้าห้ถันมาหา
 นี้นะถันล้ามากเป่ล้าๆ เถ้านั้นเอง แล้วมีหน้าข้า
 ถลันไปคงจะต้งไปถกเกียนอีก

พระภิรมย์

อะไ้หย่างนั้นทเกียหรือ

สวัง

แนลละลือชวริบ บ่านนเ้าก็คงรู้แล้วว่าฌมหน
 เ้าหนแล้วจะไม่ไ้ให้เ้าลงโทสหย่างไร พทไ้
 เ้าคาย ฌิง ฌิง เ้าแรงต้งไ้ว่าะประพรคตวค
 ไม่ไ้ให้ถันถกลงโทสเลย คราวนฌมจะต้ง
 ริบทริบความเ้า ความอขาย เพราะฌมเ้าริบเ้า
 ถลันคำโกหกของอ้ายเ้า

ชุ่นเบ้ง

คเ้าจะชอริบคณพระ หย่างนั้นเ้าเ้าเ้าเ้าเ้าเ้า
 ทำคณชวโทส

สวัง

แกมาทำขมทำคณอะไร ตรงถันข้าม แก
 ทำร้ายไ้แกถัน มากทลค ฌมหวังไ้ว่าคณพ่อ
 ไม่ไ้รู้เห็นเ้าเ้าเ้าเ้าเ้าเ้าเ้าเ้าเ้าเ้าเ้าเ้า

ชุ่นเบ้ง

คณพระถันเองไ้ให้ถักการไ้แกถันจากทหา

સવિં

คนพ่อทำไม้เป็นไปโตเช่นนั้น ผมเสียใจมาก

พระภิกษุ

พอไม่ได้บอกมันให้มันจัดการให้ลูกหนีเลย
มันสารภาพไปจัดการเอง

સંગ

ถ้าเช่นนั้นก็ยิ่งชั่ว แต่เวลานั้นผมไม่มีความทุกข์
แล้ว ก็ของขอลาไป

พระภิรมย์

จะไปไหน

สิ่ง

กลับไปทักกรรมนันลือขอรบ

ขุนเบ่ง

๖. วิชากรกฤษไปตกเคียนหรือ

สรวง

ข้าจะรักใคร่หรือ ไม่ รัก ข้าจะ ขา เกษะ
เนื้อหนังของข้าเอง ไม่ ของ อ้าย เจก

พระภิกษุมย

ซาก่อน ทำไมระต้องรวรอนกลัไป รอน
 พรงนกลัไมไ่ก กินเข้าวณปลาเสียให้สยายสั
 มอหินงกอนคกกว่า

สรวง

ผมจะกินแกงอะไรดี ผมต้องรีบไป เวลานี้
ก็เป็นเวลาเลิกกะหลีก ผมได้ยินเขาว่าวันนี้
รีบกันหน่อยแล้ว

๑๕๒๖

ยังไม่มีการประกาศการสงครามระเริ่มรบก่อน
ไม่ได้ ผิดกตหมานานาประเทศ

สวี่ง กตยัคกททหมายอะไรกันไม่รู้ไม่ชี้ด้วย การรบ
การ ฟุ้ง ไคร เขาจะมานั่ง อื่นๆ ชั่ง ช้อ กับกตยัค
กททหมาย เมื่อถึงเวลาจะรบเขาก็รบกันเท่านั้น

ซุ่นเบ้ง พ่อสวี่งก็เคยเร่อกททหมายเหมือนกัน ลืมหมด
แล้วหรือ

สวี่ง ฉันไม่หยากพุกกับแกเสียเวลา คุณพ่อชอรัย
ผมขอลาที่ (เดิน ไป ทางประตูหลัง พอถึง
ประตูหลังก็หยุดพัก) เอ๊ะ นั่นอะไรกัน พวก
เสื้อขาวขายแถวแล้ว

ซุ่นเบ้ง เล่นซ้อมรบซ้อมราวเป็นอะไรกัน ตามเคย ของ
เขานะแหละ
(เสียงปืนยิงพร้อมกันหยาบยิ่งเป็นคับ)

ซุ่นเบ้ง หนวกหูจริงๆ จะเล่นทำไมต้องให้รำคาญแก่พล
เมืองด้วย

สวี่ง คุณพ่อชอรัย เชินกูอะไรหน้อย (วิ่งมาจากทาง
หลังไปทางหน้าต่างขวา) เชินท่างนั้นเห็นถนัดก็
(พระภิรมย์ไปที่หน้าต่างข้างขวา) โน่นชอ

รับท้าวชายเข้าโน้น เห็นไหม (เสียงบันยิงดับอีกครั้งหนึ่ง)

พระภิรมย์

ทหานไม่ใช่หรือ

ขุนเบ้ง

ก็เขาคัดเคยชอมรบด้วยกันก็ยเสียว่า ไม่อัสรวรยอะไร

พระภิรมย์

พ่อใหญ่ นั้นทหานกองไหน ทำไมแต่งตัวฉีกกับพ่อใหญ่เล่า กูสก็เลือกไม่เป็นเท่า เครื่องอื่นๆ ก็ฉีกฉีกกัน

ขุนเบ้ง

ทหาน กองนั้น เขารุ่งกำลังทกลองเครื่องแต่งตัว แขนงใหม่กะมึง (เสียงบันยิงเป็นดับหลายครั้งเหมือนยิงตามลำดับหมู่)

สวิง

กูสก็สังเกตนึก ผมต้องไปกูให้ไ้ความ (วิ่งออกไปทางด้านหลัง)

พระภิรมย์

ชอบกลจริงๆ นี่อะไรกัน

ขุนเบ้ง

ไม่มีอะไรนอกจากชอมรบตามเคย เชื้อผมเลอะ

พระภิรมย์

ก็เกรงมาค่อน้อยไม่ได้หรือ (นายขุนเบ้งไปทักหน้าต่าง) กูสิ ฉันเห็นไม่เหมือนชอมรบครั้งก่อนๆ เลย

(เสียงปิ่นเป็นหย่างอิงตามลำพังตั้งแต่นั้นไป
เสียงมากบ้าง น้อยบ้างเป็นพัก ๆ แม่แย้ม
แม่อุไร แม่เน้ย นายสวาย พากันออกมา
ทางประตูด้านซ้าย)

แย้ม

คุณคะ นี่อะไรกัน

พระภิรมย์

หย่าคอกใจ เขาซ้อมรบกันตามเคยหย่างทุกปี ๆ

แย้ม

ซ้อมอะไรกันเห็นจริงเห็นจังนัก เห็นหามกันไป
กัน

พระภิรมย์

เขากำเริบ ลำห้วยผกหักหมด (เสียงนกหวีด
เป่ายาว เสียงปิ่นหยุดอิง)

ชุ่นเบ้ง

(หยุดที่หน้าต่าง) คนพระขอรับ พวกเลื้อยเข้า
มาในบ้านคนแล้ว พ่อสวึงกับพ่อสวีสักน่าเข้ามา

พระภิรมย์

เฮะ นี่หย่างไรกัน

ชุ่นเบ้ง

เราได้ขอกกล่าวแล้วนะขอรับ ไม่ฟัง (นายสวึง
กับนายสวีสวดวังขนมมาทางเฉลียง นำเสื่อป่า
ขนมมา เสื่อป่าแต่งเครื่องสำนาม มีหลวงมนี
เป็นผู้ควบคุม กับหลวงมนีกู้มาด้วย)

สวีน

เข้ามาในนี้ดีกว่าคุณหลวง (พาเสื่อป่าเข้ามา
เสื่อป่าไปขึ้นที่หน้าตึงบ้านเตรียมยิง)

พระกนิษฐ

พ่อใหญ่ พ่อไม่พอใจอย่างยิ่งที่เจ้าไปนำเสื่อป่า
เข้ามาขอรุกในบ้านพ่อเช่นนั้น

สวีน

พทไร่ คุณพ่อชนเป็นข้าหรืออย่างไร จนเกิดรบ
กันแล้วยังจะมีพทอยู่ได้ (ทุก ๆ คนในห้อง
นั้นพากันตกตลึง) คุณแม่ คุณพี่ หลบเข้าไป
หน้อยเถอะขอรับ ให้ไกล ๆ หน้าตึงบัวเป็นก็
(พวกผู้หยิงหลบไปทางข้างซ้าย นายสวีน
ไปแอบอยู่ในหมู่ผู้หยิง)

หลวงมน

นายอิน หย่ำรำไร ต้อนพวกแกมา (นายอิน
ขึ้นมาที่เฉลียง) ท่านผู้บังคับกองไปเสียไหน
เล่า

นายอิน

ถูกชนเมื่อสักครู่เอง

หลวงมน

เป็นอย่างไรบ้าง

นายอิน

ตามชนรัตนก็จะได้ดีกว่า (เรียก) ท่านชนเร็ว ๆ
หน้อย มาบัดนี้ หย่ำรำไร คุณหลวงมนให้หา (ชน
รัตนแพทยชนมาที่เฉลียง คำนับหลวงมน)

หลวงมน

ขุนรัตน์

หลวงมน

เจ้าคนเป็นอย่างไร แผลงกันหรือ

ถึงแก่กรรมเสียแล้วเคยวนเคาะ

ตายจริง ตายจริง คุณหลวงมน ผมต้องทำหน้าที่ผู้
มีรักษากองต่อไปแล้ว คุณต้องเป็นผู้บังคับหมวด
แทนผมต่อไป (หลวงมนคำนับ) นายอินหมวด

ที่ ๒ ไปรักษาสถาทางวิมวธาย้า ถ้าหนักหนากเข้า
ไปช่วยในตึกหลังเต็กโน้น อีกไว้นักว่าจะส่งให้
ลอบ (นายอิน คำนับแล้ววิ่งไป) คุณหลวง

มน หมวดของคุณรักษาสถาไทยนี้ส่งคนขึ้นไป
ชันบนข้าง ยิ่งหากหน้าต่างคงหนักดี คุณขึ้นไป
กำกับชันบน ผมจะหย่อนล่าง (หลวงมนคำนับ
แล้วพาพลไป) ท่านขุนจะตั้งที่พยาบาลที่ไหน

ขุนรัตน์

พระภิรมย์

ผมไม่เชื่อว่าห้องไหนจะเหมาะ

ห้องข้างนอกกว้างขวางดี เช่นทางนี้ (พาขุนรัตน์
แพทย์ไปทางซ้าย)

อุไร

คุณแม่คะ เราไปช่วยพยาบาลคนเจ็บเห็นจะดี
กะมัง

แย้ม

จึงหล่อน เราจะรยจะรากับเขาคู่ไม่ได้ เราควน
จะรยไว้ในทางที่พอทำได้ แม่เน้ยเล่าอย่างไร
ก็ฉนั้นขอตัวเสียก็ ก็ฉนั้นเห็นเลือกไม่ได้ เปนลัม
ทุกที่

เน้ย

(แย้ม กับอุไร แลดูเน้ยด้วยกิริยา หย่างตูดก
แล้วพากันออกไปทางซ้าย)

พระภิรมย์

(กลับออกมาทางซ้าย แล้วพูดกับหลวงมนี)
หย่างไร คนหลวงก็สงบไปแล้ว

หลวงมนี

สงบหย่างนั้นแหละขอรับ ผมไม่ใคร่ชอบ นึกกลัว
ข้าศึกจะรอกองหนนให้มาแล้วจึงจะยกเขาคู่เรา
เปนนั่น ถ้าฝ่ายเราไม่ได้ถองหนนมาข้างเห็นจะ
เต็มที ทำหย่างไรจะหาใครไปบอกข่าวที่ถอง
ทหานไว้

สวอง

ผมจะไปเองขอรับ

หลวงมนี

แกหรือ ก็ได้ ฉนั้นจะเขียนใบแจ้งเหตุให้แกถือ
ไป (ลงนั่งเขียนใบแจ้งเหตุ)

พระภิรมย์

พ่อใหญ่ นี่นะเท่าที่วิ่งไปหาความตายเที่ยวจะ

สวึง

ผมขายแล้ว คนเราเกิดมามีต๋องตายครั้งหนึ่งผม
ไม่วิตกกะไร ผมไม่ใช่ลูกผู้หยิง และผมก็ไม่ใช่
ไทยเก้ (แลดูนายชุ่นเบ้ง ชุ่นเบ้งโกรธ
แต่ไม่ตอบว่าอะไร) ผมได้ทำผิดแล้วต้องคิด
แก้ตัว ยิ่งตายก็ยิ่งดี จะได้ไม่ต้องอายเขาใน
การที่เป็นผู้หนีตาพิ

(ชุ่นเบ้งค่อย ๆ เลี้ยวออกไปทางหลัง)

หลวงมนี่

นายสวึง แก่มีจักรยานหรือ

สวึง

ไม่มีขอรับ เขาม้าไปไม่ได้หรือ

หลวงมนี่

ข้ามาจะส่งแลเห็นถนนันัก ดูจักรยานไม่ได้

สวัสดี

จักรยานของผมมีขอรับ

สวึง

ดีแล้ว ขอขมให้พิทเถอะ หยู่ไหน

สวัสดี

พิงหยู่ที่กะไค

หลวงมนี่

(พับและฉีกใบแจ้งเหตุ) นี่นายสวึง (ส่ง
หนังสือให้) รีบไปให้เร็วที่สุดที่จะไปได้

สวึง

ขอรับ ไปเดี๋ยวนี (ถูมนับ แล้ววิ่งออกไป
ทางหลัง)

หลวงมนี่

คุณพระขอรับ ผมไม่คิดเลยว่านายสวึงจะกลับ

ตัวโตลงเพียงนี้ ผมสำคัญว่าเป็นคนชั่วช้า
เหลือเกิน ไข การที่ทำความชั่วเป็นการของคนกล้า
ควนไค้ข้าเห็นก็ (เสียงปืนยิงนัดหนึ่ง) เอ๊ะ
อะไรกัน (วิ่งไปที่หน้าต่าง)

นายหมู่เอกเทพ นายสวิงเห็นระเบิดขึ้นเสียแล้ว ยิงตอบหรือ
ขอรับ

หลวงมนี่ ซักอน แกเห็นข้าสีกหรือ

นายเทพ ไม่เห็น

หลวงมนี่ ถ้าเช่นนั้นจะยิงเขาไปอย่างไรได้ อ้อ นั่นพวก
เราออกไปช่วยนายสวิงแล้ว (พูดออกไป
นอกหน้าต่าง) ว่าอะไรนะ หา อะไรนะ—ก็ห้าม
เข้ามาในนี้สิ— (พูดกับสวัสดี) ไปตาม
ขุนรัตน์ มาที่ (สวัสดีไปทางซ้าย) คุณพระ
ทำไฉนๆ ไว้อะ ขอรบ (เสื่อป่า 2 คนหาม
นายสวิงเข้ามา หลวงมนี่ให้วางลง พอ
ขุนรัตน์ แพทย์ ออกมา จากทางซ้ายกับ นาย
สวัสดี)

หลวงมนี่ ท่านขุนตรวจดูที่

(ขุนรัตน์ แพทย์ตรวจ นาย สวิง กรุหนึ่ง ระ
หว่าง แม่แย้ม กับ แม่อุไรออกมาจากทาง
ขวายืนตลิ่งอยู่ ขุนรัตน์ตรวจแล้วลุกขึ้นยืน
ก้มศีรษะ)

พระภิรมย์

ขุนรัตน์

ไม่มีหวังหรือท่านขุน

หมดลมหายใจเสียแล้ว

(แม่แย้ม กับ อุไร ลูกเข้าลงร้องไห้ ที่ศพ
พระภิรมย์ยืนตลิ่งอยู่ เสือป่าเปิดหมวกฝ้าย
แม่แย้มเป็นลม นายสวายเข้าประคองไว้
ฝ้ายหลวงมนีก้มลงก้นในตัวผู้ตาย เพื่อหา
ใบแจ้งเหตุ ไม่พบกรุหนึ่งแล้วจึงพบหูกใน
กะเป๋าสือ หลวงมนียืนมาดูหูกกรุหนึ่ง)

หลวงมนี

ขุนรัตน์

ท่านขุน พบผลหูกที่ไหน

ขอผมตรวจอีกที (พุดกับแม่แย้ม) ประทาน
โทษขอรับ ถ้าคนหย่ากระดิกว่า

หลวงมนี

เข็นคนเข้าไป ในเรือนเล็กก่อนระดิกกว่ากระมัง
ขอรับ

แย้ม

ก็จะให้คนทั้งสองผลักคนไว้ ทันแหละหรือ (หลวง

มันเผลอตาอุไร อุไรเข้าใจจึงค่อย ๆ จูง
มารดา ไปจากห้อง ขุนรัตน์ แพทย์จึงลง
ตรวจศพต่อไป)

หลวงมนี

ขุนรัตน์

หลวงมนี

พระภิรมย์

เน้ย

พระภิรมย์

หย่างไรท่านชน

ชอบกลขอรับ แผลทางข้างหน้าหาไม่พบ (พลิก
ศพ) อ้าว ใพล่มามีแผลอยู่ข้างหลังนั่นแน่ขอรับ
เอ๊ะ อัสรรบจึง ถ้าเช่นนั้น—อ้อ เป็นไปไม่ได้
ไม่ได้จริง ๆ แต่เวลานี้ไม่ใช่เวลาที่ระไกรสวน
อะไร (สั่งเสือบ่าที่หามศพมา) ช่วยกันหาม
ศพไปไว้ที่อื่น คุณพระโปรดให้ไปไว้ที่ไหน
ไปไว้ในห้องนอนของเขาเองก็แล้วกัน โปรด
ตามฉันมาทางนี้ (นำผู้หามศพจะออกไปทาง
ซ้าย พอผ่านไปถึงแม่เน้ย แม่เน้ยทำเซ
ประหนึ่งว่าวิงเวียน)

(เสียงอ่อน) อ้อ คุณคะ คุณคะ ก็ฉันลมจะจับ
เสียแล้ว (ทำเซเข้าไปหาพระภิรมย์)

(โกรธ) อันนี้จำเพาะจะมาล่าออยเวลานี้ละลูก
เท่าเขาตายช่วงใจชั่วราวกับยักสลักมาร หลีก

ไป (ผลักเน้ยไปเสียทางหนึ่งแล้วนำศพเข้า
ไปทางประตูซ้าย)

หลวงมนี (พูดกับขุนรัตน์) ท่านขุนมีอาตมก็ให้แม่คน
นั้นเขากินหน่อขี้ลิ

เน้ย ขอบพระเดชพระคุณ ก็ฉันไม่ต้งกินยาของคน
ยิ่งตายเสียก็ยิ่งดี ก็ฉันไม่ใช่คนสลักสำคัญ
อะไร เป็นแต่อ้อมเียน้อยคนหนึ่งเท่านั้น (สับต
หน้าหันไปพูดจาซุบซิบกับนายสวายต่อไป)

หลวงมนี (ตั้งท่าเหมือนจะตอบ แล้วกลับใจ หันไป
พูดกับขุนรัตน์) ท่านขุนกลับไปห้องพยาบาล
โก (ขุนรัตน์ออกไปทางซ้ายแล้ว หลวงมนี
ยืนมองที่หน้าต่างต่อไป ครู่หนึ่ง แล้วจึงบ่น
ต่อไป) นี่จะให้ใครไปก็แล้ว

สวัสดิ์ คนหลวง ขอรับ

หลวงมนี อะไรพ่อสวัสดิ์

สวัสดิ์ ผมไปเอง ขอรับ

หลวงมนี แก่หรือ (สั่นหัว)

สวัสดิ์ คนหลวงไม่ไว้ใจผมหรือขอรับ

หลวงมนี

(ตอบโหล่วสวัสดิ์) ไม่ใช่เช่นนั้น แต่แกยังอาย
น้อยนัก อันตรายมีอยู่ แกก็แค่เห็นแก่ตาแล้ว
ไม่ใช่หรือ

สวัสดิ์

เห็นแล้ว ขอรบ แต่ผมถึงจะ หยุ่ ทางนี้ ทำ
ประโยชน์อะไรไม่ได้ เพราะผมไม่มีเงินจะช่วยเหลือ
คุณ ยิ่งต่อสู้ ขาดอีกได้ แต่แรง ผมมีพอที่จะดิ
หนังก่อนได้ ให้ผมไปดีกว่าที่ระดอนพลรบไป

หลวงมนี

แกเป็นเด็กกล้ามาก โลกเล็ดแต่ทีเดียว แต่
ฉันจำเป็นต้องรอคอยคนอื่นก่อน

สวัสดิ์

การบะระระงให้ใครเมื่อไรขอรบ ถ้าจะให้
ผมไปก็ให้ไปเดี๋ยวนี้ดีกว่า

หลวงมนี

(อึ้งอยู่ครู่หนึ่งแล้วยื่นหนังสือให้) เอาเอา
ไปสิ (นายสวัสดิ์คำนับรับหนังสือแล้วตั้งท่า
จะไป แต่หลวงมนีโบกมือห้ามไว้) ช้าก่อน
ฉันต้องจัดการ บังคับไม่ให้เป็นอย่างแต่กันอีก
นายเทพ แก่นำพลไปด้วยอีก 3 คน เดินตรวจ
ทางไปจนถึงประตูวังโน้น มอง ๆ คุกคามพุ่มไม
ด้วย เห็นใครทำทางน่าสงสัยเรียกตัวมา ถ้า

ขี้ขี้ขี้ขี้ขี้ - เข้าใจไหม

นายเทพ

เข้าใจ

หลวงมนี

ไปเรียกคนที่เคยลงไปด้วย แล้วกลับมาถึงประตู
แล้ว เห็นทางปลดออกไปรังก้าทำสัญญาให้ฉัน
เข้าใจนะ

นายเทพ

ขอรับ

หลวงมนี

ไปได้

(นายเทพวิ่งออกไปทางหลัง หลวงมนีไป
ยืนมองที่หน้าต่างสักครู่หนึ่งใหญ่ๆ แล้วจึง
หันมาทางสวัสดิ์)

หลวงมนี

แก่ไปได้อีกแล้ว ขอรับมือที่ ไปปลดออกปลดออกไป
นะ (จับมือกับสวัสดิ์ สวัสดิ์ค้ำยันแล้ววิ่ง
ไปทางเฉลียง ฝ่ายแม่เน้ยกับนายสวาย
พยักพเบิดกันครู่หนึ่งแล้วก็จึงมือกันออกไป
ทางด้านหลังบ้าน) ช้าก่อน ไปไม่ได้

เน้ย

ทำไม

หลวงมนี

เพราะฉันไม่ให้ไป

เน้ย

คุณมีอำนาจอะไร

หลวงมน

เนี้ย

หลวงมน

มหายุทธาปนหยาหนง ทนทนอกหยาหนง

อะไรคนะยังขาดทำกบคณหยาหนงนเทยวหรือ

ถ้าหล่อนไม่ยังขาดชคชนคาสณกอน ฉนก็ไม

ทำอะไรหล่อน ขอให้หล่อนเข้าไรวาเวลาย

อำนาจหญในมอฉนเต็มท

(นายหม้อเอกเทพรับไซ้ไปนนักกลับเข้ามา)

หลวงมน

นายเทพ

หลวงมน

นายเทพ

หลวงมน

นายเทพ

หลวงมน

หยาังไร นายสวสคิไปแล้วหรือ

ไปแล้ว เรยบรัชคิ

ไคเห็นไครนปลกปลอมบ่างหรือเปล่า

ไม่เห็น

ชาสคเห็นไหม

เห็นหญลยทุกชายไมโนน

คแล้ว เข้าประจำทตามเดิม (นายเทพไป

ประจำทหน้าต่างตามเดิม เนี้ยกับนายสวาย

จะไปทางซ้าย หลวงมนจึงพูดกับเนี้ย) ถ้าจะ

เพียงเข้าไปในเรือนไค แต่ถ้าจะลงทางกระไค

หลังไมไค เพราะฉนส่งยามหลังไวแล้ว ห้วม

เป็นอันขาดไม่ให้ใคร^๕ลงทางนั้น (เนื่อกับ
สววยไม่ตอบว่าอะไร พวก^๕กัน^๕ไปทางขว^๕ง^๕ย^๕บ
กัน^๕ห^๕ยุ^๕คร^๕ู^๕หนึ่ง แล้ว หลวงมน^๕ุ^๕เข้า^๕มา^๕ทาง^๕ซ้าย^๕
พระภ^๕ร^๕ม^๕ย^๕ตาม^๕มา^๕ด้วย)

หลวงมน

คนหลวง^๕ขอ^๕รับ^๕ ผ^๕ม^๕ค^๕ห^๕ยุ^๕ช^๕น^๕บ^๕น^๕ เห็น^๕เข้า^๕ล^๕ก^๕ย^๕ก^๕
เก^๕ิน^๕ล^๕่าน^๕ไป^๕ทาง^๕ค^๕ระ^๕ว^๕น^๕ค^๕ก^๕เ^๕ย^๕ง^๕ไ^๕ด้^๕ น^๕า^๕ก^๕ล^๕ว^๕ระ^๕ค^๕ค^๕
ทำ^๕อัน^๕ท^๕ร^๕ว^๕ย^๕ส^๕พ^๕าน

หลวงมน

ไม่^๕ไ^๕ด้^๕การ^๕ ถ้า^๕ทำ^๕ลาย^๕ส^๕พ^๕าน^๕ไ^๕ด้^๕แล้ว^๕ระ^๕ว^๕ย^๕มา^๕ก^๕
ระ^๕ก^๕ัด^๕ทาง^๕เก^๕ิน^๕ ส^๕ท^๕ว^๕ก^๕ ล^๕ำ^๕ห^๕ร^๕ับ^๕ก^๕อง^๕ ท^๕ห^๕าน^๕เส^๕ีย^๕ท^๕าง^๕
ห^๕น^๕ง^๕ท^๕เ^๕ย^๕ว^๕ พ^๕ว^๕ก^๕เ^๕ว^๕า^๕ค^๕อ^๕ง^๕ร^๕ี^๕บ^๕ไ^๕ย^๕อ^๕ง^๕ก^๕ัน^๕ส^๕พ^๕าน^๕ไ^๕ว^๕
ทาง^๕น^๕ี^๕ม^๕า^๕มา^๕ข^๕าง^๕ห^๕ร^๕ือ

หลวงมน

มี^๕ขอ^๕รับ^๕ แต่^๕ก^๕ไ^๕ม่^๕มา^๕ก^๕

หลวงมน

ถ้า^๕เช^๕น^๕น^๕ท^๕ง^๕ไ^๕ว^๕ท^๕น^๕ห^๕ม^๕เ^๕ย^๕ว^๕ก^๕พิ^๕ช^๕ ไ^๕ปร^๕ก^๕เ^๕้า^๕น^๕ก^๕
ท^๕ว^๕ก^๕ป^๕ระ^๕ช^๕ม^๕ท^๕ (หล^๕ว^๕ง^๕ม^๕น^๕อ^๕อก^๕ไป^๕ที่^๕เ^๕ล^๕ย^๕ง^๕เ^๕้า^๕
น^๕ก^๕ห^๕ว^๕ัด^๕ส^๕ั^๕ย^๕ฉ^๕า^๕ป^๕ระ^๕ช^๕ม^๕ เ^๕ล^๕ย^๕ง^๕ค^๕ัน^๕ค^๕ัก^๕ค^๕ว^๕ัง^๕มา^๕
เ^๕ล^๕ย^๕ง^๕น^๕า^๕ย^๕อ^๕ิน^๕ส^๕ั่ง^๕ห^๕ยุ^๕ค^๕ แล้ว^๕ตัว^๕น^๕า^๕ย^๕อ^๕ิน^๕จ^๕ึง^๕เข้า^๕
ใ^๕น^๕ห^๕อ^๕ง^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ด^๕ว^๕ย^๕หล^๕ว^๕ง^๕ม^๕น^๕)

หลวงมน

พ^๕ว^๕ก^๕เ^๕ว^๕า^๕ระ^๕ค^๕อ^๕ง^๕ร^๕ี^๕บ^๕ไ^๕ย^๕อ^๕ง^๕ก^๕ัน^๕ส^๕พ^๕าน^๕ เพ^๕อ^๕ไ^๕ม่^๕ใ^๕ห^๕เ^๕า

สักทำลายได้ นายหมื่นเอกเทพห้วยคมพลรักสา
 ทนหมื่นหนึ่ง คอยระวังอย่าให้ ขาสักคืบหลัง คอย
 ทำเสียงเอะอะไว้งกแลวกก ให้ขาสักกกว่าพวก
 เรามากจะได้มีพระวงห้วยทางนั้นเข้าใจใหม่

นายเทพ
 หลวงมนิ

เข้าใจ จะให้ผมคงห้วยในทกกันหรืออย่างไร
 ห้วยต้นสัก 10 คนก็พอ นอกนั้นไปเข้าห้วยใน
 หลังริมถนน จะได้เห็นทางสามแยก ดันระจิก
 ให้หมื่นไปห้วย ถ้าเห็นอีกไม่ไหวไปสมทบกัน
 เข้าใจใหม่

นายเทพ

เข้าใจ (หลวงมนิ หลวงมนู นายอิน พา
 กันไปทางหลัง เสียงบอกเสือป่าให้แบก
 อาวุธ นำเดิน เงียบห้วยสักครู่ใหญ่ๆ แล้วจึง
 ได้ยินเสียงปืนยิงข้างนอก เป็นอย่างยิง
 ตามลำพัง นายเทพสั่งให้ปิดประตู หลังแล้ว
 เตรียมยิง อีกครู่ นายเทพจึงสั่งให้ยิงตามลำ
 พัง เสือป่าต่างคนต่างยิง พระภิรมย์เข้ามา
 จากทางซ้าย มาขง้อคุดห้วย)

นายเทพ

คุณพระระวังหน้อย (ทันใดนั้นพลเสือป่าคน

หนึ่งร้อยโยย ทั้งป็นและเอามือขวากุม
แขนซ้าย) คุณพระชวริบ ไปรดเรียกขุนรัตน์
สักที (พระภิรมย์ไปเรียกขุนรัตน์แพทย้ออก
มาขุนรัตน์แพทยให้เสื่อป่าผู้ถูกยิงตกลงแขน
เสื่อชน แล้วจัดการเอาผ้าพันให้แล้วผู้เจ็บ
ก็จับป็นขึ้นอิงไปใหม่ อีกครู่หนึ่งอีกคนหนึ่ง
ก็ล้มขุนรัตน์เข้า ไปดูที่หน้าอกแล้ว ก็ช่วย
กันกับพระภิรมย์หามเข้าไปทางซ้าย แล้ว
พระภิรมย์กลับออกมาดูหูกอีก ข้างในห้อง
หูกยิงเสียงป็นข้างนอกได้ยินหูกห่าง ๆ)

นายเทพ

ไม่ได้การ ข้าศึกเห็นระกิกไปเข้าข้างประตหลัง
ผมต้องไปต่อสู้ทางโน้น คุณพระหูกทางนั้นไปรด
จัดการลงกลอนประตูหน้าต่างเสียให้ มีคชิดระกิก
(พูดกับเสื่อป่า) มาไปด้วยกันเถอะ (พาเสื่อ
ป่าไปทางขวา)

พระภิรมย์

เฮ้ย ข้ายสี่ ข้ายสี่ มานี่ (อ้ายสี่ออกมา)
มาช่วยกันลงกลอนประตูหน้าต่างให้แน่น (ไป
ที่หน้าต่างจะลงกลอน) เอ๊ะ ข้ายพวกข้าศึก

เห็นจะเล่นระย้าแล้ว จะล่อพวกเสื้อขาววังเหินฮอย
เท่านั้นเอง (มองเห็นปืนที่เสื้อป่าคนเจ็บทั้ง
ไว้) ก็เกิดมาเป็นลูกผู้ชาย เขาก็มันดึก
ถึงเดชะวะ (จับปืนขึ้นเองสักครู่หนึ่งแล้วก็ยิง
อ้ายสีกะพ้อปึก และไลดเต็น สแดง กิริยาดี
ใจ) อ้ายสีกะพ้ออานฮอนไต่คนหนึ่งแล้ววะ (ยิง
อีก) อีกคนหนึ่ง เขี่ย เอ็งไปขอลูกปืนที่คนเจ็บ
เขามาอีก (อ้ายสีกะพ้อไปแล้วพระภิรมย์ก็ค่อย
จ้องต่อไปเพื่อจะยิงอีก นายชุ่นเบ้งเข้ามา
จากทางซ้าย)

ชุ่นเบ้ง

(ไปกะขากตัวพระภิรมย์จากหน้าต่าง) คุณพระ
พุทไธ้ อะไรทำเป็นขำไปได้ กตหมายนานำประ
เทสห้ามักไม่ให้พลเรือนเกี้ยวข้องในการสงคราม

พระภิรมย์

หย่ามาเห่าเรื่อง กตบัก กตหมาย อะไร ของ มึง
หน้อยเลย กรำคานหนัก (คงดทางหน้าต่าง)

ชุ่นเบ้ง

สมัครคุณพระจงเตือน การที่พลเรือนจะเกี้ยวข้อง
ในการรบ ถ้าเขาจับได้ละก็ไม่มีคารอกเทียบนะ

ชอรัย เขาหาเป็นผู้ร้ายหย่างฉกฉวยคน
ตายโดยเจตนา

พระภิรมย์ ช่างกเดชะ ถึงกตายนี่ชวตงเอง (อ้ายสี่เอา
กะสุนเข้ามา) เขอกที่เกี่ยวส่งมาน (รับกะสุน
ไปมันจุ)

ชุ่นเบ้ง ก็รัดบาดต่อรัดบาดเขาวัวทกกัน คุณพระจะพลอย
เจ็บร้อนทวยทำไม

พระภิรมย์ ดูวะ ก็มันมาข่มเหงชาติกันวะ แล้วก็ลลกก
ตายไปทั้งคนแล้วจะว่ากไม่มีชอ ควนเข็รอน
หย่างไร (ยกปืนขึ้นเลง)

ชุ่นเบ้ง (จับมือไว้) คุณพระ ผมชอ
พระภิรมย์ (โกรธ) เฮ้ย อายนี่หย่างไรนะ อ้ายสี่จกหัว
อ้ายเจกนไปโพนกุก แล้วไล่หัวมันไปนอกบ้าน

ก
(อ้ายสี่ตรงเข้าไป จับมือ นายชุ่นเบ้ง แต่
นายชุ่นเบ้งไม่ให้จับ เดินกะทบตันไปทาง
ซ้าย พระภิรมย์ยังออกไปทางหน้าต่างเป็น
ครึ่งเป็นคราว นานๆ ยิ่งครึ่งหนึ่งได้ยืนเสียด)

ยิงกันมากข้างหลังไกลๆ หน่อย แล้วเสียง
 เฮพระภิรมย์ก็วิ่งเร็วไปจนทหานข้าศึกสอง
 หรือสามคนเข้ามาทางซ้ายเข้าจับพระภิรมย์
 ได้แล้วแย่งปืนไปจากมือ พระภิรมย์ขึ้น
 ตีลงหุบหว่างทหาน ข้าศึกคู่หนึ่ง นายร้อยตรี
 ทหานข้าศึกคนหนึ่งยืนหุบตรงหน้า ต่างคน
 ต่างจ้องกัน)

ชีตมาน

หัวใจนกรบ

ชุดที่ 3

ฉากห้องเดิม แต่เครื่องแต่งยับเขยื้อนไปบ้าง คือ
โต๊ะเล็กตั้งริมหน้าต่างข้างขวา ไข้เป็นโต๊ะเขียนหนังสือ
โต๊ะกลางลากค่อนไปข้างขวา มีแผ่นที่วางบนนั้น กับมี
เตียงผ้าใบอันหนึ่งตั้งริมฝาข้างขวา

เมื่อเปิดม่าน ผู้บังคับการทหานศัตรูนอนอยู่บนเตียง
ผ้าใบ เครื่องสนามของเขานั้นได้ถอดแขวนไว้ที่หลังเก้าอี้
ตัวหนึ่ง เก้าอี้มีกอดวางอยู่หน้าเตียง มีทหานยามถือปืน
ยืนอยู่ที่ประตูหลังที่เฉลียง เปิดม่านแล้ว สักครู่หนึ่งปลัดกรม
ทหานศัตรูจึงเดินเข้ามาทางประตูด้านซ้าย

ปลัดกรม ท่านอะไรคไต่สวนพวกไทยหรือยัง

ผู้บังคับการ เฮาสิ พาคิวเข้ามา

ปลัดกรม ใครก่อน

ผู้บังคับการ เฮาตามักก็ยกย่าวเข้ามาก่อน

(ปลัดกรมออกไป แล้วพาพระภิรมย์กับ

อ้ายสี่เข้ามาทางซ้าย มีทหาน คุมมา สอง คน

ผู้บังคับการลุกขึ้นไปนั่งที่เก้าอี้ริมโต๊ะเขียน
หนังสือ ปลัดกรมนั่งที่ริมโต๊ะวางแผนที่
จดคำให้การไปพลาง)

ผู้บังคับการ

(ถามอายส์) นั่นแน่ เอ็งเข้าใจหรือเปล่าว่าเอ็ง
ทำผิด

อายส์

ฉันเข้าใจตรงกันข้าม ฉันเข้าใจว่าฉันทำถูก

ผู้บังคับการ

เอ็งจะทำถูกอย่างไร เอ็งทำร้ายทหาณของข้า
ไม่ใช่หรือ

อายส์

ฉันไปทำอะไรที่ไหน ยังไม่ได้ทำอะไรเลย

ผู้บังคับการ

ก็เอ็งถือลูกปืนใหญ่หรือเปล่า

อายส์

ถือ

ผู้บังคับการ

ก็นั่นอย่างไรเล่า ยังระไม่มีความผิดอีกหรือ

อายส์

ฮะ ก็นั่นแหละ ^๗ ๗ ไม่มีตัวขึ้นด้วย ระยิง
แยงอะไรใครได้ หรือแกละหาว่าฉันเอาลูก
ปืนขว้างพวกแตกาย

ผู้บังคับการ

เอ็งไม่คองเล่นสำนวน เอ็งถือลูกปืนไว้ทำไม

อายส์

ฉันหยากถือฉันก็จะถือ แะไม่ใช่ฉัน

ผู้บังคับการ

อายส์

เชิงรถลูกบนไว้ให้นายเชิงจึงใหม่

จึงนะชแ

ผู้บังคับการ

อายส์

แล้วเชิงยังจะยืนยันอยู่หรือหรือว่าไม่มีความผิด

ฉันไม่เห็นเป็นความผิดอะไร ฉันจะเก็บเขา

ปลอกลูกบนไปเลยมตะพดเล่นข้าง ไม่ไ้ไ้เจียว

หรือ

ผู้บังคับการ

อายส์

เลยมตะพดอะไรยังมีลูกตะกั่วหูก้วย

ตะกั่วหรือ ฉันเก็บไว้ให้พวกของแก เพราะ

เห็นไอ้ออกยังไปกลั้วระหมดเสีย ฉันจึงหาไว้ให้

ผู้บังคับการ

อายส์

อายนี้พวกทวนโมโหใจ ๆ ฟังไม่ได้เลย

ฉันก็ฟังแกพูดไม่ใคร่ไ้เลย หมั่นไล่เหลือเกิน

ผู้บังคับการ

เฮยนแน ข้าจะพูดให้ฟัง ในเวลานี้ชาติต่อชาติ

เขารบกัน พวกทหานของข้าไม่หยากที่จะทำ

ร้ายราสครเมืองไทยเลย แต่ถ้าพลเมืองคน

ไหนทำผิดขึ้นทำร้ายต่อทหานของข้า ข้าก็ต้อง

เอาโทษเข้าใจใหม่

อายส์

แล้วก็อย่างไรเล่า

ผู้บังคับการ

ก็ขอเชิงทำผิด ถานเป็นผู้ช่วยพระภิรมย์ทำร้าย

พวกของข้า เพราะฉะนั้นโทษจึงมีแก่ ข้าจะเอา
ไปยิงเสียก็ได้

อ้ายสี่

ก็แน่ละสิ หรือถึงฉันไม่มีผิดแกละเขาไปยิงเสีย
ก็ได้ชอกเหมือนฉัน เพราะแก มีกำลังจะทำ
อะไร ๆ ก็ได้

ผู้บังคับการ

นั่นแน่ เอ็งหยากรอกตายไหม

อ้ายสี่

ก็แน่สิ เป็นจันตา

ผู้บังคับการ

คิดละ ถ้าเช่นนั้นนอกขาหรือ ว่ากำลังเสีย
ทั่วกลาสพานหยูโน่นมีเท่าไร

อ้ายสี่

อ้อะ เรื่องอะไรจะไปบอกแก พิลึกแะอ้ายหมอน

ผู้บังคับการ

(โกรธ) ขายนี่ไม่กลัวตายหรือ

อ้ายสี่

ก็ไม่กลัวนะสิวะ กลัวก็มีมุกหัวหนึ่ไปเสียแล้ว
หรือ แก่ไม่ต้งกลัวคนไทยนะ

ผู้บังคับการ

ขายนี่พูดจาวคัง

อ้ายสี่

ก็ใครขอคักก่อนละพี่เอ๊ย แก่นะสิอ้ายควอสร

ยักสิ จะมากินคักคนไทยหรือ ก็ไม่กลัวเลย
ทำอะไรก็ทำสิ ยิ่งเสียเที่ยวนี้ก็เอาสิ ก็ไม่ต้ง
กลัวมึงเลย ให้ตายโหงสิ

- ผู้บังคับการ พลก็อายนี้เปลืองปาก เอาตัวมันไป อีก
 ประเทียวยิงเสียพรหมกันนายมัน
- อ้ายสี เอาสี เอาสี ยิงเดี๋ยวนี้เอาสีวะ อ้ายอสุรยักส์
 (ทหานลาก ตัวอ้ายสีออกไป)
- ผู้บังคับการ (ถามพระภิรมย์) นี่แน่ แกรู้ไหมว่าแก่นะไท
 ทำผิดแบบทำเนียมการสงครามอย่างไรกาท
- พระภิรมย์ คินไม่เข้าใจ
- ผู้บังคับการ แต่ต้องพยายามเข้าใจหน่อย ทำไมแกจึงยัง
 ทหานของคิน
- พระภิรมย์ เพราะเป็นข้าศึก
- ผู้บังคับการ แกไม่รู้หรือว่าแก่นะไไม่มีหนาทอะไรที่จะยิง
- พระภิรมย์ คินเข้าใจว่าคินมีหนาทยิงพวกนายเท่ากันกับคน
 อื่น ๆ
- ผู้บังคับการ เพราะเหตุใด
- พระภิรมย์ เพราะ พวก ของ นายบกรก เข้ามา ในเมืองไทย
 คินเป็นคนไทยคนหนึ่ง คินก็มีหนาทต่อสู้ศัตรู
 ของชาติไทย
- ผู้บังคับการ แกเป็นทหานหรือ

- พระภิรมย์ เปล่า
- ผู้บังคับการ เปนเลื้อยหรือ
- พระภิรมย์ ไม่ได้เป้น
- ผู้บังคับการ ถ้าเช่นนั้น แะจะ มีหน้าที่ ต่อ สู้ กับ พวก ฉิน ไ้
อย่างไร
- พระภิรมย์ ฉินได้ขอกนายแล้ว ฉินมีหน้าที่ต่อสู้เพราะเป็น
คนไทย ฉินจึงพวคนายเพื่อยोगกันบ้านเมือง
ของฉินตามหน้าที่ผู้ชายชาวไทย
- ผู้บังคับการ เมื่อแก่ปรารถนาจะมีหน้าที่เป็นผู้ของ กัน ชาติ แะ
ทำไมแก่ไม่เข้าเป็นทหาร
- พระภิรมย์ เพราะเมื่อมีพระราชบัญญัติ เกณฑ์ทหารฉินรับราช
การพลเรือนอยู่แล้ว และอย่างไร ๆ ก็คืออายุ
ฉินก็มากเกินที่จะเป็นทหารไ้แล้ว
- ผู้บังคับการ ถ้าเช่นนั้นทำไมแก่ไม่เป้นเลื้อย
- พระภิรมย์ ก็เพราะฉินเป็นข้า ไม่รู้ลึกคนประโยชน์ของเลื้อย
บ้างเกิดสงครามขึ้นแล้วฉินจึงแลเห็นประโยชน์
- ผู้บังคับการ เมื่อแก่ไม่ได้เป็นทหารและไม่ได้เป้นเลื้อย ทั้ง
สองอย่างเช่นนั้น ต้องแปลว่าแก่ไ้สละอำนาจ

อันชอบใจของแกที่จะรบ เพราะฉะนั้นแกไม่มี
อำนาจอันชอบใจ หรือหน้าที่ซึ่งพวกฉันเลย
พระภิรมย์ ทำไม ฉันเป็นคนไทยคนหนึ่งเหมือนกัน จะไม่
มีอำนาจอันชอบใจที่จะต่อสู้ศัตรุแห่งชาติไทย
หรือ ฉันไม่มีอำนาจอันชอบใจที่จะป้องกันบ้าน
เมืองของฉันหรือ

ผู้บังคับการ คนอย่างแก ไม่มีอำนาจอันชอบใจแม้แต่จะ
ป้องกันชาติของแก แกเท่ากับไม่ใช่คน แก
เหมือนปลีกล้วยหนึ่งเท่านั้น

พระภิรมย์ (โกรธมาก) เอ๊ะ นายนี้ ทำไมต้องดุดฉัน
หย่า

ผู้บังคับการ เพราะแกมีโอกาสแล้วที่จะทำตนให้เป็นผู้มี
อำนาจอันชอบใจที่จะป้องกันชาติได้ แต่แกไม่
ถือเอาโอกาสนั้น ถึงแกไม่มีโอกาสรับราชการ
เป็นทหาร แกก็ควรจะเข้าเป็นเลขาโต๊ะไหน
แกก็ไม่ได้เป็น เลขาแกก็ไม่ได้เป็น แกละทิ้ง
โอกาสหมดแล้วดังนี้ แกก็ควรจะเว้นจากการ
รับราชการรบ นี่แกยังอาวชรับอาวชรบโดย

พระภิรมย์

ไม่มีอำนาจอันชอบธรรมเช่นนี้ ฉันไม่เห็นว่าจะ
จะมีทางแก้ตัว ให้พ้นความผิดไปได้อย่างไร
ข้อความที่นาย กล่าว มา นั้น ฉันยอมรับว่าเป็น
ความจริงยิ่งนัก ฉันเป็นคนที่มีความ คิเลส
เพราะเห็นแก่ตัวมากเกินไป แต่เมื่อฉันเคยมา
เสียแล้วจะทำอย่างไรได้ ส่วนข้อที่นายว่าฉันไม่
มีหน้าที่ระต่อสู้พวกของนายนั้น ฉันยังรู้สึกอยู่
ในใจว่าฉันไม่ได้ทำความผิดในข้อนี้ เพราะฉัน
เห็นว่าฉันเหมือนพวกเจ้าของบ้านที่ถูกโจร มา
ปล้น การที่ฉันระต่อสู้โจรที่ปล้นบ้าน ฉันไม่รู้
สึกเป็นความผิดอันใด

ผู้บังคับการ

แกระเปรียบพวกฉันกับโจรไม่ถูก เพราะฉัน
มาโดยเปิดเผย ตามแบบทำเนียม การ สงคราม
ส่วนแกระนั้นแหละประปรคเหมือนผู้ร้าย ที่ลอบ
คำคนโดยเจตนา ตามกตสงครามแกระไม่ควน
ไ้รับความกรุนาอย่างหนึ่งอย่างใดเลย

พระภิรมย์

ก็แล้วอย่างไรเล่า

ผู้บังคับการ

ถ้าฉันจะให้เอาตัวแกไปยิงเสียทันทีก็ได้ ไม่มี
ปัญหาอะไร

พระภิรมย์

ก็ต้องเป็นเช่นนั้นแหละเอง เพราะฉันอยู่ในเงอ
มอขายแล้ว เหมือนลูกนกจะขายเสียก็ตาย
เท่านั้น

ผู้บังคับการ

แกเข้าใจเช่นนั้นก็แล้ว แต่ฉันจะบอก
อะไรให้ ฉันเป็นสักรักจริง แต่ฉันก็มีใจภรร
ยาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นฉันจะให้โอกาสแก
รอดตายได้ทางหนึ่ง แต่แกต้องให้อะไรฉันเพื่อ
แลกกับชีวิตของแก

พระภิรมย์

ฉันจะมีอะไรให้นายได้ ฉันไม่ใช่หมาเสดถ
มีทรัพย์สินอะไรที่ไหน มีแต่พ่อกินเท่านั้น ส่วน
ของในร้านนั้นก็เท่ากับเป็นของนายหมดแล้ว พวก
ของนายคนเสียออกกระจัดกระจายทั่วบ้านแล้ว คง
แต่ห้องนอนถึงครัวไฟ

ผู้บังคับการ

ก็ไม่เห็นสู้เป็นประโยชน์อะไรหนักหนา ในครัวไฟ
ของแกก็มีแต่อาหารที่พวกแกกินได้ แต่พวกฉัน
แม้ได้กลิ่นก็แทบรากแตก เช่นปลาเน่าเป็นกลิ่น

พระภิรมย์

ก็พวกฉันกินกันหย่างนั้น ละก็ปลาวาที่นายเรียก
ว่าปลาเน่านั้นมันเป็น อาหาร สำคัญ ของ พวกฉัน
ฉันก็หาไว้หย่างนั้น ก็ฉันรู้ล่วงหน้าว่านายจะ
มา ฉันก็ระไค้หาของชนิดที่นายกินได้เตรียมไว้
ให้พร้อม

ผู้บังคับการ

แล้วข้างที่จะโรยสารหนูไว้พร้อมในของกินนั้น
ด้วยกะมิง (หัวเราะ) แทนเป็นตาแก่ที่ออก
จะช่างพูดหย่าง ฉันก็ไม่ใคร่หยากยิงแก่เสีย
คอก โธ่! ใจพองแกคยเล่นก็จะสนุกก็ แค้นแน่
พวกนี้จะกินต่อไปเถอะ ที่ฉันต้องการแลกเปลี่ยน
กับชีวิตแก่คือความรู้ข้างหย่าง

พระภิรมย์

ความรู้ นาย คง มีมากกว่าฉัน หยู่ แล้ว เป็น แน่
ฉันจะมีอะไรไปสแลกให้แก่นายได้

ผู้บังคับการ

มีการข้างหย่างที่แกอาจจะรู้ ได้ดีกว่าฉัน เช่น
ข่าวคราวอันเกี่ยวกัวยเรือร่ง กองทหาร หรือ เลือ
ข้าเป็นต้น

พระภิรมย์

นายก็รู้ หยู่เองแล้ว ว่าฉันไม่ไค้เป็นทั้ง เลือข้า

ทั้งทหาน จะให้ฉันรู้เรื่องทหาน เรื่องเสียดา
ไต่หย่างไร

ผู้บังคับการ

ถ้ารู้ ไต่หย่างไร

พระภิรมย์

จึงสืบนาย แต่ฉันไม่รู้ จึง ไต่หย่างไร

ผู้บังคับการ

ถ้าเช่นนั้นเป็นอันใจหายเอง แต่ฉันจะเลือก

ผู้บังคับการ

ถามแต่ขอทแก้ความจะรู้ ไต่

พระภิรมย์

ฉันเห็นว่าถ้าถามทุกทีจะเสียเวลาเปล่า เพราะ

ฉันไม่รู้ อะไรเลย

ผู้บังคับการ

คงต้องรู้บ้าง เช่นฉันว่า ทหาน ที่ยกมาช่วย

กรมที่หย่มนี้เขรนน จะมาทางไหนไต่หย่าง

พระภิรมย์

มีทาง ไต่ ไหนเขาก็คงมาทางนั้น

ผู้บังคับการ

จึงของแก แต่แกเคาไม่ถูกข้างเลยหรือว่าจะมา

ทางใด

พระภิรมย์

ฉันไม่ใช่แม่ทัพ จะรู้ ไต่หย่างไร

ผู้บังคับการ

แกไม่เคยดูเขาซ่อมรบข้างหรือ

พระภิรมย์

เคย

ผู้บังคับการ

ก็เมื่อซ่อมรบเขาเดินทางไหน

พระภิรมย์

เดินทางทางเกวียน

ผู้บังคับการ ทางเกวียนไหน
 พระภิรมย์ ทางเกวียนที่เกวียนเกิน
 ผู้บังคับการ รั้วแล้ว แต่ทางไหน
 พระภิรมย์ ก็แล้วแต่ นายทหานเขาจะเลือก
 ผู้บังคับการ เขาก็เขาเลือกทางไหนเล่า
 พระภิรมย์ ข้างทิศทางโน้น ข้างทิศทางนี้
 ผู้บังคับการ เอ๊ะ แก่นพูดด้วยลำยาจริง
 พระภิรมย์ นายก็เหมือนกัน ฉันพูดกับนายรู้ สักลำยากมาก
 ผู้บังคับการ เขาเจาะเรื่อง ท้องทหาน แกจะว่าไม่รัก ก็ตาม ที่
 พระภิรมย์ แต่เรื่องเลื้อยมาแกคงจะรู้ มากกว่ากะมัง
 พระภิรมย์ เปล่าคงเหลวเท่ากันอีกนั้นแหละ
 ผู้บังคับการ นี่แปลว่าแกไม่ยอมตอบหย่างนั้นหรือ
 พระภิรมย์ นายจะแปลหย่างไรก็ตามใจนายสิ
 ผู้บังคับการ อ้อ นี่แกเห็นจะไม่รักชีวิตกะมัง
 พระภิรมย์ พทโธ่ ชีวิตใครจะไม่รัก
 ผู้บังคับการ ก็ตาเข่นนั้นทำไมแกไม่พยายามถ่ายชีวิตแก
 พระภิรมย์ นี่แน่ นาย ฉันจะขอถามอะไรนาย ตรง ๆ
 ผู้บังคับการ สักหน่อย ถ้าต่างว่าจะกลับกันเสียละ ต่างว่า

พวกฉันรับตัวนายไปไว้ - แล้วถามนายหย่าง
 นายถามฉันบ้าง นายระตอยไหม
 (ผู้บังคับการ แลดูพระภิกษุหนึ่ง หยู่ครู่หนึ่ง
 แล้วพยักหน้าเรียกปลัดกรม ปลัดกรมลุกไป
 ที่ผู้บังคับการนั่ง ผู้บังคับการกะซิบสั่งอะไร
 อันหนึ่ง ปลัดกรมพยักหน้าแล้วออกไปทาง
 ซ้าย สักครู่หนึ่งก็พาแม่แยมกับแม่อุไรเข้า
 มาทางซ้าย)

ผู้บังคับการ

(ลุกขึ้นขึ้นคำนับ - แล้วยกเก้าอี้ไปให้แม่
 แยม) เชิญนายผู้หยิ่งนั่ง (ยกอีกตัวหนึ่งไป
 ให้แม่อุไร) เชิญหล่อนนั่ง ฉันต้องขอโทษใน
 การที่แคงตัว ไม่เรียบ ร้อย ต่อหน้าท่าน ทั้ง สอง
 แตรองเท่าฉันใจสว่ม หยู่ สับสนแปด ชั่วโมง แล้ว
 พึ่งจะมาออก เมื่อเช้า มาถึงบ้าน ของ ท่านเอง
 ต้องขอโทษนะจ๊ะ

อุไร

ผู้บังคับการ

(ก้มหัว) คุณแม่กับฉันไม่ถือ

ขอบใจ ขอบใจมาก (นั่ง) ฉันมีความเสียใจ
 รัง ๆ ที่ต้องพบกัน ในหน้าที่เป็น อมิตร ต่อกัน

เช่นนี้ เชื่อว่าถ้าแม่ไปพบกันในเวลาที่ยัง
วัยบรียคงจะถูก ขัธยาสัยกัน เป็นแน่ นาย
ผู้หญิงเป็นภรรยาท่านพระภิรมย์ไม่ใช่หรือ

แม่

จะ

ผู้บังคับการ

หล่อนเป็นบุตรสาวของท่านไม่ใช่หรือ

อะไร

จะ

ผู้บังคับการ

ฉันมีความเสียใจมาก ที่จะต้องบอกแก่ท่านทั้งสอง
ว่าท่านพระไถ่ประพฤติกตอกตองความ
เป็นขอลกัน คือไถ่บวชขึ้นต่อสู โดยไม่มี
หน้าทูลจะทูลไถ่เลย เพราะท่านไถ่เป็น
ทหาน หรือ เลือมา ตามแบบทำเนียม การ
สงคราม ผู้ที่ระบับได้ว่าเป็นพลรบต้องมีเครื่อง
แต่งตัวอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งสังเกตเห็นได้ทันที
นี้ท่านพระไถ่ไม่มีเครื่องแต่งตัวอย่างทหาน หรือ
เลือมาเลย แต่งเหมือนราษฎรธรรมดาซึ่งไม่มี
หน้าทูลเลย ท่านทั้งสองเข้าใจไหม

อะไร

เข้าใจแล้ว

ผู้บังคับการ

ฉันไม่ใคร่จะหยากพดต่อไปเลย แต่เห็นว่าถึง
หย่างไร ๆ ท่านทั้งสองก็ควรจะต้องรู้ เวลาหนึ่ง
เพราะฉะนั้นบอกให้รู้ ถึงเวลานี้ดีกว่า

พระภิรมย์

ขอโทษเถื่อนาย หย่าบอกเลย ขอความกรุณา
จัดการให้บุตรภรรยาฉันได้ไปเสียให้พ้นจาก ที่นี้
ก่อน แล้วท่านจะทำหย่างไร ๆ กับฉันก็ตามใจ
ทั้งสิ้น

ผู้บังคับการ

ฉันมีความเสียใจจริง ๆ ที่จะปล่อยนายผู้หยิง
ทั้งสองไปไม่ได้ เพราะท่านต้องเข้าใจว่าฉันก็
ต้องระวังไม่ให้พวก ทหาน ฝ่าย ท่านรู้ เรืองราว
ข้างฝ่ายฉันเหมือนกัน ฉันมีความเสียใจที่ต้อง
ประพรตกริยาไม่คบค่อนายผู้หยิงเช่นนั้น แต่จะ
ทำหย่างไรได้ การสงครามต้องระวังรอบข้าง
อยู่เป็นอันมาก

พระภิรมย์

การสงครามเป็นภาระระหว่างผู้ชายต่อผู้ชายทำไม
จะต้องให้ผู้หยิงต้องพลอยเกิดครั้นด้วย

ผู้บังคับการ

ฉันไม่ชอบเลยในการ ที่จะทำ ให้ผู้หยิง ต้อง รับ
ความเกิดครั้น แลแล้วสอนฉันไปเพียงใดแล้ว

ฉันก็หยากจะนอนฉันเพียงนั้น แต่ท่านพระคอง
 เขาใจว่าผู้หยิงก็มีปากเหมือนกัน ฮาจะเก็บ
 ขั้วความอะไร ๆ ไปเล่าได้เหมือนกัน ไม่ใช่
 ว่าฉันจะกักขังไว้ตลอดงานสงคราม พอพวก
 ฉันไปพ้นที่นั้น นายผู้หยิงสองคนจะไปไหนก็
 ไปได้

พระภิรมย์
 ผู้บังคับการ

ถ้าผู้หยิงเขาสัญญาว่าจะไม่พูด จะไม่พ้อหรือ
 ชอบกลอยู่ นี่แน่ท่านพระ ฉันจะบอกอะไรให้
 ถ้าท่านจะยอม ตามที่ฉันขอ เมื่อแตกกัน แล้วละก็
 ฉันจะยอมใจให้ให้มาก ๆ ไม่ใช่แต่จะยกโทษ
 ทั่วท่านพระ ทั้งนายผู้หยิงสองคนฉันก็จะปล่อย
 ให้ไปไ้ตามปรารถนาทันที

พระภิรมย์
 ผู้บังคับการ

เลิกกันไม่ต้องพูดอีก
 ฮ้าว ๆ ก็อย่างนั้นเสียสินะ ฉันผ่อนฉันให้คำ ๆ
 ไม่เอา ฉันหยากจะกรรนาถไม่ชอบ

พระภิรมย์
 อุไร

ฉันไม่ต้องการความกรรนาถของท่าน
 คนพ้อคะ เขาจะทำอะไร

พระภิรมย์

เขาจะให้พ่อขายชาติ

- อุไร อะไรวางนั้น
- ผู้บังคับการ ท่านพระก็พูดรุนแรงเกินไปกว่าที่จำเป็น
- อุไร ท่านต้องการให้ทำอย่างไร
- ผู้บังคับการ ฉันถามปัญหาอะไรสองสามข้อ ขอให้ท่านพระ
ตอบ ท่านพระไม่ยอมตอบ
- พระภริมย์ ก็ถามถึงทหานถึงเลื้อยเข้าฝ่ายเรา จะให้พ่อตอบ
อย่างไร
- อุไร ที่คุณพ่อไม่ตอบนั้นควนอย่างไร (พูดกับผู้
บังคับการ) แล้วก็อย่างไรกันต่อไป
- ผู้บังคับการ ฉันได้ใจแรงแล้วว่า โทษของพ่อหล่อนดกกันมาก
ตามกตสังขารพ่อต้องถึงตาย
- อุไร อัยตายจึงคนแม่ (จับมือแม่กำไว้ ทั้งแม่
ทั้งลูกทำทางตกใจมาก)
- ผู้บังคับการ ถ้าพ่อหล่อนตอบสองสามคำเท่านั้นพอแล้ว ฉัน
จะยอมยกชีวิตให้ หล่อนช่วยพุกจากับพ่อหล่อน
สักหน่อยไม่ได้ก็เดี๋ยวหรือ
- อุไร (พูดเสียงเครือ) ไม่ได้ ดิฉันเป็นหญิงก็จริง แต่

ดิฉันเป็นคนไทย ถึงจะเสียพ่อคนหนึ่งก็ดีกว่า
จะเสียความเป็นพลเมืองก็

ผู้บังคับการ

(พูดกับแม่แย้ม) นายผู้หยังจะว่าอย่างไร
นายจะปล่อยให้ฉันตายหรือ จะไม่ช่วยพวกเราว่า
กล่าวข้างหรือ (แม่แย้มสั่นหัวแล้วก็มีหน้า
ร้องไห้ ผู้บังคับการนั่งหยุ่ครุ่นแล้วจึงพูด
ต่อไป) ท่านพระ ไม่ส่งสารลูกเมียของท่าน
ข้างหรือ

พระภิรมย์

ก็ส่งสาร แต่จะทำอย่างไรได้ ถึงคราวเคราะห์
แล้วก็ต้องเป็นไปตามยถากรรม (เดินไปหาเมีย
กับลูก) แม่แย้ม แม่หรือ ฉันมันถึงอายุขัยแล้ว
ต้องก็มีหน้าไปตาย หย่าเสียอกเสียใจไปเลย
ฉันเราเกิดมาก็ต้องตายทุกคน ผิดกันแต่ตาย
ร้ายตายก็เท่านั้น คราวนี้ฉันไม่เสียกายชีวิต
เลย นึกว่าสละเลือกเนือถวายเป็นราชพลี ขอ
ให้จำไว้ว่าฉันตาย โดย มันหยู่ในความจงรัก
ภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรง

ชยเลียงมา มีพระเดชพระคุณหาที่เปรียบมิได้
ไม่มีอะไรจะถวายเพื่อสแกงความกตัญญูทเวท
อีกแล้วนอกจากชีวิต

แย้ม

โอ้ คน (ร้องไห้)

พระภิรมย์

แม่แย้มหย่า หย่าร้องไห้ ทำใจได้ไว้ ไม่ช้า
ก็จะไต่ไปพบกันในโลกหน้า สิ่งใดที่ฉันได้พบ
หรือทำล่วงเกินหล่อนแล้ว ฉันขอสมาลาโทษ
เสียเถิด สันฉันไปแล้วหล่อนเป็นผู้ใหญ่ช่วย
ปกครองวงศ์สาคนาวาคีด้วยนะ

อุไร

คนพ่อ

พระภิรมย์

อุไร ลูกรักของพ่อ ตั้งแต่เล็กๆ มาแล้วหล่อน
เคยบ่นอยู่เสมอว่า พ่อก เป็นผู้ชาย คราวนี้ถึง
เวลาแล้วที่ หล่อนจะต้องทำ ใจกล้าหาญ หย่าผู้
ชายเวลาต่อไป เมื่อหล่อนเองจะได้มีลูกมีตัว
แล้วสอนลูก หล่อนให้มันรู้ สักวันว่าคา ของมัน
เกิดมาไม่เสียชาติ ได้ยอมสละชีวิตดีกว่าที่จะ
ยอม เอาใจ ออกหากจาก เจ้าข้าวแดง แกร่งร้อน
สอนให้ลูกหล่อนมีความมั่นคงจงรักภักดีในพระ

เจ้าห้วยหัวของเรา ให้รู้จักรักบ้านเมืองของเรา
 ถิ่นมั่นคงอยู่ในพระพุทธศาสนา ยอมตายเสีย
 คึกกว่ากระบะกพร่องในข้อเหล่านี้.

(ผู้หญิงทั้งสองไหว้พระภิรมย์ แล้วร้องให้
 ผู้บังคับการศัตรูลุกขึ้น เดินไปยืนมองที่หน้า
 ต่างสักรูหนึ่งแล้วชักไหล่ หันหน้ามาพยัก
 เรียกปลัดกรมมาพูดกะซิบกันอีก ปลัดกรม
 ออกไปทางซ้ายแล้วพานายสวายกับเนี้ยเข้า
 มา ทั้งสองคนน่ำท่าทางดูกลัวมาก)

ผู้บังคับการ
 เนี้ย

(พูดกับเนี้ย) แม่คนใด
 ก็ฉันเป็นเมียคุณพระภิรมย์

ผู้บังคับการ

ท่านพระไต่พระพิรุณดัดออกสงครามหย่างร้าย
 แรง รั้ใหม่

เนี้ย

ชายแล้ว พิชายฉันเล่าให้ฟัง เขาว่าเขาห้าม
 คุณพระแล้วไม่ให้ยิง คุณพระก็จะขึ้นยิง

ผู้บังคับการ

อ้อ ถ้าเช่นนั้นพชายพลอนไต่บอกด้วยหรือเปล่า
 ว่า ท่านพระนั้นโทสถึงตาย

เนี้ย

บอก

ผู้บังคับการ แล้วหล่อนจะว่าอะไร
 เน้ย ก็ฉันจะไปว่าอะไรได้ ก็ฉันเป็นผู้หญิงจะทำ
 อะไรได้

ผู้บังคับการ ถ้าหล่อนจะทำประโยชน์ให้แก่ผัวก็พอทำได้
 เน้ย จะทำอย่างไร

ผู้บังคับการ ตอบคำถามอะไรนั้นก็เกี่ยวเท่านั้น คือเสียหน้าที่
 ยึดสัพพานอยู่นั้นมีกำลังประมาณสักเท่าใด

เน้ย ก็ฉันจะขายอย่างไรได้

ผู้บังคับการ หล่อนพอจะคนเฒ่า เพราะกองเขามาตั้งอยู่ที่นั่น
 ก่อนไม่ใช่หรือ

เน้ย ก็ฉันคนเฒ่าไม่ถูก

ผู้บังคับการ แน่หรือ

เน้ย ก็ฉันคนเฒ่าไม่ถูก

ผู้บังคับการ (ยักไหล่ แล้วหันไปพูดกับสวาย) ก็แก่แล้ว
 สวาย อะไร

ผู้บังคับการ แกจะคนเฒ่าถึงเสียอายุไหม

สวาย ฉันไม่ขาย

ผู้บังคับการ ลองคนเฒ่าที่เถอะ

ภิรมย์ แม่เน้ย แม่อุไร ตลอดดู ผู้บังคับ
การขึ้นกับปลัดกรม)

เน้ย

พ่อสวาย จะถือไปทำไม คอยท่านผู้บังคับการ
เสียแล้วกัน

พระภิรมย์

นางเน้ย นันตการอะไรของมึง

เน้ย

พุทโธ ยิ่งหนุ่มๆ แน่นๆ ะมาตายเสียเปล่าๆ
ทำไม

พระภิรมย์

นางเน้ย นมึงเป็นชู้กับชายสวายหรือ

เน้ย

ะมาชักไข่เอาถ้อยเอาความอะไร อีกประเดี๋ยว
คนพระก็จะตองตายหยังแล้ว

พระภิรมย์

(โกธโรหัย) มึง อิกากิ อิกากิ (จะถลันไป
แต่ทหานยึดตัวไว้)

ผู้บังคับการ

(พูดกับร้อยตรี) หย่างไรไม่เอาตัวไป (ร้อย
ตรีเข้าจับแขนนายสวาย)

สวาย

ประเดี๋ยวก่อน นายชอรัย นายหยากจะชาย
อะไร

ผู้บังคับการ

กำลังเลื้อยเข้าทริกสาสพานนั้น มีประมาณดึกเท่า
ไท ถ้ายอดกึกๆ ฉนั้นจะปล่อยตัวไป

- สวาย ประมาณสักกของร้อยหนึ่ง
- พระภริมย์ (โกรธ) อ้ายอกคณณ อ้ายชาติเคียรฉาน
อ้าย —— (เดินจะไป ทหานรังไว้้อีก)
- ผู้บังคับการ หย่าอั้ง ฉันทาลังหยากฟั้งขอความล้ำกันหยู่
ท่านพระก็มาส่งเสียงอั้งไปไค้ (หันไปพูดกับ
สวาย) กอกร้อยหนึ่งประมาณพลเท่าใด
- สวาย เคิมมีราว 120 คน แต่ทงไว้นั้นบาง ตายเสีย
แล้วบ้าง คงเหลืออรวร้อยคน
- ผู้บังคับการ ขอบใจ ขอบใจมาก (พูดกับปลัดกรม) ักให้
ไปเท่าที่กระกันไว้เคิมก็พอแล้ว
- ปลัดกรม ให้ไปเกี่ยววนหรือขอรับ
- ผู้บังคับการ ก็ไค้ ะไค้ไค้ไม่ค้องรับรับ
- ปลัดกรม ฉมจะไปสั่งเคิน (ออกไปทางหลัง)
- ผู้บังคับการ นายสวาย แกเป็นคนฉลาดกว่าพ่อ และยอม
ทอຍขัณฑ์หาของฉินตามปราณนา เพราะฉนั้นฉิน
ยอมยกชีวิตให้แก (พูดกับร้อยตรี) พาคนๆ
นี้ไปปลดอชนอกแนวของเรา
- เน้ย ก็ฉินแล้ว

ผู้บังคับการ

ถ้าหล่อนจะไป ด้วยกับผู้รักของหล่อนฉันก็อนุ-
ญาติ

พระภิรมย์

ท่านผู้บังคับการ ผมเองในไหนๆ ก็จะต้องตายอยู่
แล้ว ผมขอความกรุณาอะไรสักกัจะไ้หรือไม่

ผู้บังคับการ

จะต้องการอะไร

พระภิรมย์

อ้ายคนนั้นผมได้ให้กำเหนิดมัน มันเปนลูกที่ผม
รักใคร่ไว้วางใจอย่างเอก มันก็ยังสมนาคนผม
โดยเปนชู้กับเมียผมได้ ส่วนข้อนั้นผมก็ยังจะ
พอยกโทษมันได้ เพราะเปนความผิดของผมที่
บ้านแล้ว หากจะสำระแนมเมียสาว จะให้
เขารักเขาใคร่อย่างไร แต่อ้ายคนนั้นมันมี
ความผิดอีกอย่างหนึ่งซึ่งไม่มีข้อใด จะลบล้างได้
คือมันได้เอาชาติของมันแลกกับชีวิตของมัน มัน
รักตัวมันยิ่งกว่าบ้านเมือง มันไม่ควรมีชีวิตอยู่
อีกต่อไป ผมขอ อนุญาต คำนันด้วยมือผมเอง
เถยวนทีเถยว

ผู้บังคับการ

ท่านพระ การที่ท่านโกรธครุ่นฉุนกเห็นด้วย
ฉันเห็นอ้ายคนนั้นมันเลวกว่าหมา แต่ฉันจะยอม

ให้ท่านพระทำร้ายเขาเช่นนั้นไม่ได้ เพราะผิด
ทำเนียม ฉันได้สัญญาเอาไว้แล้วว่า จะปล่อยเขา
ฉันต้องปล่อย (พูดกับร้อยตรี) พาอ้ายกาก
มนต์ไป กยอหนันทวย คุให้มันไปให้พัน หย่า
ให้มันมาอยู่ในหมู่เรา คนอัยยหย่างนี้ไม่ต้อง
การเอาไว รียไล่ไปนะ

ร้อยตรี

ขอรับ (พานายสวายกับเนี้ยออกไปด้าน
หลัง)

(ปลัดกรมกลับมา)

ผู้บังคับการ

ส่งกองไปแล้วหรือ

ปลัดกรม

ไปแล้ว

ผู้บังคับการ

เออ มี คน อีก คน หนึ่ง ที่ อ้างว่า ได้ ทำ ประ โยชน์
อะไร ให้ แก่ ฝ่าย เรา ไม่ ใช่ หรือ

ปลัดกรม

คอยอยู่ข้างนอก ไปตามตัวมาหรือขอรับ (ผู้
บังคับการพยักหน้า ปลัดกรมออกไปทาง
ซ้าย แล้วพานายชุ่นเบ้งเข้ามา นายชุ่นเบ้ง
ในชุดนี้แต่งตัวนุ่งกางเกงและใส่เสื้อหย่าง

ฝรั่ง ใส่เช็ดผูกผ้าผูกคอ หย่างแบบพวก
จีนสมัยใหม่)

ผู้บังคับการ (พูดกับนายซุ่นเบ้ง) แถอ้างว่าแถได้ทำ
ประโยชน์ให้แก่ฉัน แถได้ทำอะไร

ซุ่นเบ้ง (แถดูพระภิรมย์แล้วจึงตอบ) ผมเห็นว่าควน
จะเรียนแก่ท่านผู้บังคับการโดยลำพัง

ผู้บังคับการ พุดไปเถอะไม่เป็นไร ท่านพระนั่นแถจะเก็บเรื่อง
ไปเล่าอีกไม่ได้เลย เพราะแถจะต้องท่ายอยู่
แล้ว

ซุ่นเบ้ง ก็ผู้หญิงสองคนนั้นเล่าซอขย

ผู้บังคับการ ซางเขาเถอะ จะเล่าอะไรก็เล่าไป ฉันยังมี
เวลาน้อยอยู่

ซุ่นเบ้ง เมื่อพวกท่านยกข้ามทุ่งนานั้น นายหมู่เอกหลวง
มนิราศกรบารุงผู้บังคับกองเลียบำได้ ไซ้ให้คน
ถือโยแจ่งเทกไปยอก กอง ททาน แต่คนถือ
หนึ่งส่อนน พอชอกไปพันเรือนน แล้วหน้อยเกี้ยว
ก็ถุกยิงตาย

ผู้บังคับการ ก็แล้วหย่างไร

ชุ่นเบ้ง ผมเองเป็นผู้ยิง (ใคร ๆ ตะลึงกันครู่หนึ่ง)
 พระภิรมย์ อ้ายคนนี้เป็นผู้ร้ายยิ่งลูกฉัน ขอความยุติธรรม
 ต้องขอความยุติธรรม

ผู้บังคับการ ท่านพระเจ้าย่ะ หน่อช้อ (พุดกับชุ่นเบ้ง) แถยัง
 เขาเพราะเหตุไร ประสงค์อะไร

ชุ่นเบ้ง ก็สำหรับที่จะไม่ให้ใครกล้าไปอีก กองของท่าน
 จะได้ไม่ต้องล่ายากมากไป

ผู้บังคับการ ใครใช้ให้ยิง

ชุ่นเบ้ง ไม่มีใครใช้ ผมคิดถึงพระเดชพระคุณท่าน ผม
 จึงทำเพื่อฉลองพระเดชพระคุณ

ผู้บังคับการ ฉันจะมีบุญคุณอะไรกับแกได้ ฉันยังไม่รู้จักแก
 สักที

ชุ่นเบ้ง ผมเป็นคนในบังคับท่าน

ผู้บังคับการ อ้อ ลงทเขียนที่ไหน

ชุ่นเบ้ง ที่ท่านกงสุลที่กรุงเทพฯ

ผู้บังคับการ แกเป็นไทย ทำไมไปลงทเขียน เป็น คนในบังคับ
 รัฐบาลของฉัน

ชุ่นเบ้ง พ่อผมเป็นจีนในบังคับท่าน

- ผู้บังคับการ อ้อ แกเป็นคนในบังคับรัฐบาลฉันแน่หรือ^A
- ขุนเบ้ง แน่หรือ^B ไม่มีข้อสงสัยเลย
- ผู้บังคับการ ถ้าอย่างนั้นก็ยิ่งดี เป็นการสวดเกล้าฉัน (ตอบ
มือ ร้อยตรีเข้ามา) เขาช่วยคนนั้นไปยิง
เสีย^A
- ขุนเบ้ง เอ๊ะ ฉันมีความผิดอย่างไร
- ผู้บังคับการ มึงเป็นผู้ร้ายค่าคนโดยเจตนาอย่างทารุณร้าย
กาต โทสมึงไม่มีหย่างอันนอกจากต้องประ
หารชีวิต^A
- ขุนเบ้ง ก็ยังไม่ได้ไต่สวนหรือพิจารณาในศาลระลงโทษ
ผมหย่างไร จะไม่ผิดกฎหมายหรือ^A
- ผู้บังคับการ จะผิดหย่างไรได้ เพราะเวลานักเป็นกฎหมาย
ห่วยเองแล้ว อำนาจคุณเต็มที ในทันไม่มีใคร
สูงกว่า^B เข้าใจไหม
- ขุนเบ้ง ผมต้องขอความยุติธรรม
- ผู้บังคับการ ก็มึงจะได้รับความยุติธรรมห่วยแล้ว^A
- ขุนเบ้ง หย่าจน้อยควนฟ้องผมในศาลสนาม
- ผู้บังคับการ ทำไมมึงจึงเห็นว่าควนจะได้ขึ้นศาลสนาม

ชุนเบ้ง เพราะตามกตหมายนานาประเทศ ถ้าจะลงโทษ
ชเลยสักแม่แต่เล็กน้อย ก็คงตั้งศาลสนาม
ชำระ

ผู้บังคับการ ใครบอกว่ามึงเป็นชเลยสัก

ชุนเบ้ง ก็ผมถูกจับได้ในเวลาสงคราม จะไม่นับว่าเป็น
ชเลยสักหรือ

ผู้บังคับการ มึงเป็นชเลยสักได้อย่างไร ประการหนึ่งมึง
ไม่ใช่คนไทย อีกประการหนึ่งมึงไม่ใช่ผู้ทำ
สงครามตามกตสงคราม เพราะมึงไม่ได้แต่ง
เครื่องทหามหรืออะไร มึงเป็นพลเรือนในบังคับ
รักษาสถาของกเทศาณ

ชุนเบ้ง ก็ถ้าเช่นนั้นทำไมจะลงโทษผมอย่างพลรบหรือ
ชเลยสักความผิดเล่า

ผู้บังคับการ คออย่างไร

ชุนเบ้ง ก็สั่งให้เอาผมไปยิง ต้องแปลว่านายสมรวิว่า
เป็นพลรบหรือชเลย ถ้าผมไม่ใช่พลรบหรือ
ชเลยจะใช้วิธีลงโทษอย่างนั้นได้หรือ ถ้าเมื่อ
เห็นว่าผมมีโทษก็ควรจัดการให้ถูกตามระเบียบ

สำหรับพลเรือนที่คงหาว่ามีโทษผิด

ผู้บังคับการ

จึงของมึง คุกไป

ขุนเบ้ง

(ทำทางค้อยลิกลัก) ซ่อนนี้ก็ไม่อัสรรยเพราะ
นายเป็น ทหาน ย่อม ไม่ ลู้ ชำนาญ ในทาง กค
หมายหยู่เอง

ผู้บังคับการ

กคหมายกร พอสำหรับ ใช้ ในเวลานี้ ก็ได้ กัน
เถอะที่กสั่งให้เขามึงไปยงนั้นผิดไปจึง เพราะมึง
เป็นอายผู้ร้ายหย่างชชลาคละวามที่สก แอบ
ยิงคนข้างหลัง มึงไม่ควนจะไกรับเกียรติยศตาย
ก้วยกะดินยัน ซึ่งเป้นความตายสำหรับคนที่มี
ความกลาหวน (พุดกับร้อยตรี) เอาอายคน
ไปแขวนคอเสีย

ขุนเบ้ง

(ลงคุกเข้า) พุทไธ นายขอรบี ผมขอโทษที่
ผมกั้งใจที่ริงๆ พุทไธๆ กรุนาหน้อยขอรบี

ผู้บังคับการ

(พุดเสียงแข็งกับร้อยตรี) ทำไมไม่เขามันไป
ระวอะไว้อีก (ร้อยตรีลากเอาตัวนายขุนเบ้ง
ไป ขุน เบ้ง ร้องขอ โทส ไปจน สุดเสียง
ผู้บังคับการกอดอกเฉยหยู่ คนอื่น ๆ ก็นั่งกัน

หุ่ยมด จันเจียบเสียงซุ่นเบ่งไปแล้ว ผู้บง
คัการจึงหันไปทางพระภีรมย์)

ผู้บงคัการ

ท่านพระ ท่านเห็นหรือไม่ ว่าฉันนี่ถึงแม่เป็น
ข้าสีกกิง แต่ฉันก็เป็นยศคัมิได้เหมือนกัน
ถึงคนทอข้างว่าเป็นพวกฉันเอง ถ้าทำผิดแล้วฉัน
ก็ตองเอาโทษให้เป็นตัวอย่าง หาไม่คนอื่นระ
กำเรีย ค่อๆ ไปใครจะค่ากันพันกันโดยมีสาเหตุ
ส่วนตัว ก็ระพากันอ้างว่าทำสำหรับประโยชน์
พวกฉัน จะทำให้ฉันพลอยเสียชื่อด้วยว่าคยไร
ให้ช่วยทำสงคราม

พระภีรมย์

ฉันแลเห็นแล้ว ว่านายเป็นยศคัมิจึง การที่
นายจะทำโทษฉัน ฉันก็แลเห็นเหมือนกันว่านาย
ทำตามระเบียบ ฉันไมม่มีความโกรธเคืองนาย
เลย หย่าให้เป็นเวรเป็นกัมกันค่อไปเลย

ผู้บงคัการ

ท่านพระ ถึงแม่ท่านพระกับฉันเป็นสัฏฐกันก็จริง
แต่ฉันก็รู้สึกได้ว่าท่านพระเป็นคนกล้าหาญ ใจ
คอกัน่าชม ฉันจึงมีความยินดีที่ท่านพระไม่
โกรธฉัน การลงโทษท่านพระ ฉันตกลงในใจว่า

จะรอไว้ก่อน

พระภิรมย์

ฉันขอบใจนาย แต่ไหนๆ จะต้องตายก็ให้มันรู้
แล้วรอรอกกันไปเสียจะดีกว่า จะมารอเวรไว้อีก
กว่านั้นก็ไม่ว่า

ผู้บังคับการ

ท่านพระจะหยากตายก็เป็นได้ แต่ฉันเชื่อว่าตร
ภรรยาของท่าน พระคงจะไม่ คักค้ำใน การที่จะ
ให้ท่านพระคงหยุดไปอีกเป็นแน่ ฉันจะต้องเอา
ตัวท่านพระคมไว้ก่อน ท่านพระต้องหยุดในบ้าน
นั้นกว่าจะได้รบคำสั่งหย่างอื่น

พระภิรมย์

อนุญาตให้ฉันหยุดในห้องฉันเองหรือ

ผู้บังคับการ

หย่างนั้นสิ หรือจะหยุดห้องไหนๆ ก็ตามใจ
หย่าออกนอกประตูเรือนนี้ไปก็แล้วกัน ท่านไป
ได้ (คำนี้ พระภิรมย์ และผู้หยิง ทั้ง สอง
พระภิรมย์กับภรรยาและบุตรออกไปทางซ้าย
ทหานที่คุมพระภิรมย์จะตามไป ผู้บังคับการ
เรียกไว้) เฮ้ย

ช่างเถอะ ไม่ต้องคุมแตกอก คอยแต่ห้าม
หย่าให้มันออกนอก เรือนนี้ก็พอแล้ว ไปได้

(ทหานออกไปทางด้านหลัง)

ปลัดกรม ท่านโคโลเนล กระหย่างไรๆ ทยู่กระมังชอรัย
เผื่อทนหายไปได้ละก็:—

ผู้บังคับการ อ้อๆ ก็กระหย่างไรได้ ออกเขากเราณะท่าน
กับปีกัน มาดแผนที่ด้วยกันดีกว่า (ไปที่โต๊ะ
วางแผนที่บนแผนที่) ถ้าพวกเรายกทัพพานั้นไว้
ได้ละก็เกือบเท่ากบขคกรมกษัตริย์ไทย กของ
ส่งไปนานแล้วหย่างไรยังไม่ได้ข่าว

ปลัดกรม ทางก็ไม่สู้ไกลนักกระชอรัย ต้องให้เวลาหน่อย

ผู้บังคับการ ข่าวคราวทางกองพลไม่มีมาหรือ

ปลัดกรม ยังไม่เห็นมีใครมา (เสียงป่นยิงไกล ๆ ปลัด
กรมลุกไปดูที่หน้าต่าง)

ผู้บังคับการ เห็นอะไรหรือ

ปลัดกรม ไม่เห็น

ผู้บังคับการ ข้างที่ข้าสกระมายวันแฉยามเราก็เป็นได้ (นาย
ทหานทั้งสองคนดูแผนที่ต่อไป ผู้บังคับการ
ชี้แจงและปลัดกรมพยักหน้าบ้าง หรือปลัด

กรรมแข็งแรงแล้วผู้บังคับการพยักหน้าข้าง คูที่
เข้าใจกันดี ปลัดกรมจตะไธลงในสมุดพก
เป็นครั้งแรก เสียงปืนถึขึ้นแลใกล้เข้ามา
ร้อยตรี เข้ามาทางด้านหลัง นำใบแจ้งเหตุ
มาส่งให้ปลัดกรมแล้วกลับไป)

ปลัดกรม

ผู้บังคับหมวดอ่านรายงานว่า ทห่านข้าลึกยก
มากตามมถาลังมาจะให่ยกหยู่หรือจะให่ถอย

ผู้บังคับการ

สังกองหน่นขึ้นไป ถ้ายกหยู่ไต่ ไต่ยกหยู่ กอน
มิถน่นกของ ทล่งไป ทลพานจะถูกล้อมไปเดยวัน

ปลัดกรม

ขอรับ (ออกไปทางหลัง) (ผู้บังคับการจุด
บุหรีแล้วนั่งตรอง เสียงปืนยิงไกลๆ เรือย
หยู่สักครู่หนึ่ง ปลัดกรมจึงกลับเข้ามา)

ปลัดกรม

ใบแจ้งเหตุมาอีกใบหนึ่ง บอกว่าทห่านมีมา
ประมาณกองกรมหนึ่ง แต่มเสื่อข่าสมทอยมากว
อีกมากประมาณไม่ถล เพราะหยู่ในรกไทย
มากพวกเราทล่งไปยก สพานกำลึงถอยกลับมา
หยู่แล้ว

ผู้บังคับการ

ฮือ เราขอกระคนกำลึงข้าลึกฝึกเสียแล้วจะมั่ง

ปลัดกรม กำลังทหานคนง่าย พอมีเกณฑ์จะคน แต่
 เลือยาคเนยากเพราะหาอะไรเป็นหลักยาก
 (ร้อยตรีเข้ามาจากทางหลัง)

ร้อยตรี นายทหานนักบินมาคนหนึ่ง

ผู้บังคับการ ให้เข้ามาในนี้ (ร้อยตรีออกไปแล้วนาย
 ทหานนักบินเข้ามาทางหลัง นักบินนั้นแต่ง
 ตัวมีกางเกงขาสั้น สนับแข้ง เสื้อคลุมสอง
 แถวปิดคอ คอเสื้อพับไทย มีผ้าพันคอ
 สวมหมวกเก็บมีปัดหู)

ผู้บังคับการ มาจากกองพลหรือ

นักบิน ซอรัย ผมไปสับข้าว ขึ้นข้ามลำน้ำไป เห็น
 ข้างลี้กำลังยกมาจากตะวันตกเฉียงใต้

ผู้บังคับการ กำลังทำอะไร

นักบิน ประมาณกองพลหนึ่ง แต่นั่นก็เป็นแต่ที่เดินข้าม
 หุ่น ที่เดินในป่าจะมีอีกเท่าใดก็ประมาณไม่ถูก

ผู้บังคับการ ทรงมาทางไหนหรือ

นักบิน ค้างหน้ามาลำน้ำ นากลัวะโอบยัก

ผู้บังคับการ ึง นากลัวะหุ้ย นทานกยัตันจะกลับไปกองพล

ละคร

นักบิน

ขอรับ จะไปเที่ยว

ผู้บังคับการ

กตัญญู ฝากรายงานนี้ไปด้วย (ปลัดกรมยื่น
รายงานให้ผู้บังคับการ ผู้บังคับการยื่นให้
นักบิน) แล้วโปรดรายงานด้วยว่าฉันจะลดย
จากที่นี่ไปหาที่ดงมันใหม่ เพื่อของกินการที่
ข้าศึกจะโอบยักได้

นักบิน

ขอรับ (คำนับแล้วออกไปทางด้านหลัง)

ผู้บังคับการ

(พุดกับปลัดกรม) ตั้งเตรียมเงิน
(ปลัดกรมออกไป ผู้บังคับการเก็บพับแผนที่
ที่และเก็บของต่างๆ ลงย่าม แล้วแต่งตัวคือ
สวมรองเท้าน้ำและเครื่องสนาม ในระหว่าง
นี้เสียงปืนใกล้เข้ามาทุกที ร้อยตรีเข้ามาจาก
ทางด้านหลัง)

ร้อยตรี

ปลัดกรมให้รายงาน ว่า ข้าศึกกำลังมาก รก
พวกเราเข้ามาแนวด้านไม้ต้นดอน แตกแล้ว
กำลังรียลลย มาแทบไม่ทันกระบวน ข้าศึกตาม
ติดๆ มา

ผู้บังคับการ

ฉันจะออกไปเดี๋ยวนี้ (ออกไปทางด้านหลัง)
 (เสียงปืนยิงใกล้เข้ามาทุกที แล้วสักครู่หนึ่ง
 มีเสียงประหนึ่งว่าทาง ในเขตบ้านยิงโต้ตอบ
 อ้ายสี่แฉ่มประตูดุข้างซ้ายมองเข้ามาในห้อง
 แล้ว หันไปพยักหน้าและไหว้ พระภิรมย์
 เข้ามาทางซ้ายตรงไปคู่มือหน้าต่าง อ้ายสี่
 ไปเยี่ยมดูด้วย)

พระภิรมย์

พวกเรามาแล้ว นั้นแน่ แหม มาแะเทียวทั้ง
 เลือข้าทั้งทหาน แม่แหม แม่โอไร (แหมกับ
 โอไรวิ่งออกมาจากทางซ้าย) เล็ดเราแล้วเล็ด
 เรา พวกเรารุกใหญ่ ข้าศึกถอยตะพึด ดลิด ดลิด
 (แหมไปคู่มือหน้าต่างเดียวกับพระภิรมย์)

โอไร

อ้ายสี่หลิกไป ข้าระก (อ้ายสี่หลิกจากหน้า
 ต่างแล้วไปคู่มือทางเฉลียง) แหมคุณพ่อกระยุ่งกัน
 ใหญ่ รัยพวกเราไม่หย้แล้ว

พระภิรมย์

ก็แน่ละสิ พวกเรามันไปเลือกทั้งนั้นนะ

โอไร

เตรียมประจันบานแล้วคร สวมคายแล้ว

พระภิรมย์

โอไรคุณ หลวงมันของหล่อน แขงแรงใหญ่

อูไร ไม่ต้องบอกทีฉันคอกคะ ก็ฉันคหยังแล้ว
 แยม คุณคะ นั้นพ่อเล็กไม่ใช่หรอ
 พระภิรมย์ จึงหล่อน นั้นหย่างไรเขาปล่อยให้มันไปหยใน
 อูไร หมูนันคว้ย ลูกเล็กเขาไม่ได้ ให้รบไม่ใช่หรอ
 พ่อเล็กรับอาสาถอหนึ่งสอไปทักองทธานแล้วัก
 เห็น จะเลย คิคกถยมาคว้ยหย่างนั้นเอง และ ลูก
 เลื่อนๆ ก็มาออกหลายคน ดูเหมือนสำรับ
 รับใช้นะคะ

พระภิรมย์ (เลียงเฮ้างนอกหย่างประจันบาน)
 (เดินและโบกมือ) เขามัน เขามัน หย่างนั้น
 ลี เบ็ดหมก ทนพวกเราทักไหนได้ แม่แยม
 อูไร โอไรขอเรา เล็ดเราแล้วครวอัน
 (ร้อยเอก หลวงเรื่องวิทธรวี เข้ามาจาก
 ข้างหลังมีนายสิบพลทธานตามเข้ามาบ้าง
 จุกประตูปัญ้าง หลวงเรื่องวิทธแต่งเครื่อง
 สนามพร้อม ถือกะบี)

หลวงเรื่องวิทธ อ้อ คุณพระ พวกข้าสักยังเหลือ ในน้างใหม่
 ขอรบ

พระภิรมย์ ไปหมดแล้ว เหลือที่ถูกขาวไปไม่ไหว ขุนรัตน

พยายาลหุ้ย

หลวงเรื่องวิธรี เขาให้แน็กกว่า (หันไปพูดกับนายสิบ) ไป
ด้วยกันสองสามคนคนไหนทวนเรือนนี้ (นายสิบ
ไปกับพลทหารอีกสองสามคน หลวงเรื่อง
วิธรีเก็บดาบลงฝักแล้วพูดต่อ) สมยีนกที่
พวกผมมาได้เร็วเช่นนี้

พระภิรมย์ จึงถามหลวง ถ้ามีฉะนั้นก็เห็นจะเต็มที

หลวงเรื่องวิธรี นาย สวัสดิ์กับทนายคน พระ เอง ไปตามพวกทหาร
เขาเป็นเด็ก ทักต่าง ๆ คุณพระควนจะปลื้มมาก
กล่ากว่าผู้ใหญ่มากคน ผมเห็นควนได้บำเหน็จ
ให้เป็นตัวหย่างแท้ ๆ ที่เดียว (จับมือกับ
พระภิรมย์) ผมต้องไปฟังคำสั่งต่อไป (ออก
ไปทางหลัง)

พระภิรมย์ แม่แม่ผม ฉันต้องขอโทษหล่อน ลูกรักของ
หล่อนจะเป็นผู้ทำการวงศ์สกุลของเราได้ต่อไป
ฉันคาดหน้าเด็กฝึกไปแท้ ๆ ส่วนอ้ายเนรคนอ้าย
เกรฉานที่ฉันหลงรักมานั้น ฉันไม่รู้จะตำมัน

อย่างไรจึงจะพอ

แย้ม

พระภิรมย์

ก็จะทำมันทำไม เปลืองปากเปล่า ๆ
 ใจของหล่อน นึกเสียว่ามันสูญไปไม่มีเนื้อไม้ตัว
 เสียแล้วที่ กว้า (นายกองตรีพระยาวิสูตร
 สงคราม เข้ามาทางด้านหลัง พร้อมด้วย
 หลวงมนัสราศย์บำรุง หลวงมนุชมิตรราทร
 กับสวัสดิ์ ทุกคนดูเสื่อมอมแมมไปหมด
 พระยาวิสูตร ตรง ไป จับ มือ กับพระภิรมย์
 สวัสดิ์ไปหา มารดา)

พระยาวิสูตร

คุณพระ ฌมยีนึกมากที่พวกผมมาพบ ก่อนที่คุณ
 พระเป็นอันตราย

พระภิรมย์

ขอรับ ฌมยีนึก เชนโตเท่านี้ โตเท่าคงเห็นอย
 เป็นแน่ เมื่อไรไปจัดการหาน้ำหาทำมาเลี้ยง
 หน้อยสิ คุณแม่หล่อนมีลูกชายเสียแล้ว

แย้ม

เขาเถอะคะ ที่ฉันจะไปช่วยแม่อะไร (ผู้หญิงทั้ง
 สองพากันไปกับสวัสดิ์ทางซ้าย)

พระภิรมย์

เขินนั่งสิขอรับ คุณหลวง เขินนั่ง
 (ต่างคนต่างนั่ง ในระหว่างที่พูดกันต่อไป)

อุไรกับ สวัสดิ์นำของมาเลี้ยง คือน้ำร้อนน้ำ
เย็นหมากบู่หรีเปนต์ัน)

พระยาวิสูตร คนพระ ผมโตชายเร่องตลอดแล้ว นายหมื่นตรี
เทพถูกข้าสีกจับไว้แล้วแต่ไม่ทันพาไป โตแล้ว
ให้ผมฟัง ผมรักน้ำใจคนพระจริง ๆ เพราะฉะนั้น
ผมจึงยินยอมมาทนน ก่อนที่คนพระเป็นอันตรา

พระภิรมย์ ความ ประพริตของผมเองผมไม่เห็นอสังวรย อัน
โต ถ้าไม่ทำเช่นนั้นก็ระยำเต็มที

พระยาวิสูตร คนพระถ่อมตัวเกินไป

หลวงมนี่ นำเสียท้ายทคนไม่โตเป็นเลื่อย้า เพราะใจเป็น
เลื่อย้าแท้ ๆ

หลวงมนู ถ้าเป็นเลื่อย้าแล้วจะไม่ตอขรยความเดือดร้อน
เช่นที่เป็นมาแล้ว ข้าสีกคงไม่ปรียบ โทสได้
คนพระก็จะโต ช่วยขบ่งกันบ้านเมืองโตสุมใจ

พระภิรมย์ ก็ผมระสมคเคียววันไม่โตหรือ หรือเกินเวลา
เสียแล้ว

พระยาวิสูตร ไม่เกินเวลานเลย ถ้าระสมัคก็ได้
พระภิรมย์ ถ้าเช่นนั้นคุณหลวงมนั ไปรณำหน้อยผมใดหรือ
ไม่

หลวงมนั ยินดีอย่างยิ่ง

หลวงมนุ สมรับของเอง

พระยาวิสูตร ถ้าเช่นนั้นเรียกนายมาอีกสักสองคน พอให้เป็น
องค์ประชุม (หลวงมนุออกไปเรียกนายอิน
กับนายเทพเข้ามา)

พระยาวิสูตร พระภิรมย์ว่ากรขอสมัคเข้าคณะเลื้อย้า นาย
หมู่เอกหลวงมนัราศครุบำรุงนำ นายหมู่ตรีหลวง
มนัฉิมธราทรรับของ ใครระคักค่านข้างหรือ
ไม่ (นิ่งกันครู่หนึ่ง) ถ้าเช่นนั้นตกลงเป็นยอม
รับเข้าคณะของเราหรือ (อีกสี่คนตอบพร้อม
กันว่ายอม) ถ้าเช่นนั้นเป็นอันตกลง พระภิรมย์
ว่ากร คณะเลื้อย้ายอมรับท่านเป็น สมาชิกผู้
หนึ่งแล้ว (ต่างคนต่างไปจับมือพระภิรมย์)
เรื่องเครื่องแต่งตัวจะทำอย่างไร

พระภิรมย์ ผมเตรียมไว้พร้อมแล้ว

พระยาวิสูตร เอะหย่างไรกัน

พระภิรมย์ พอผู้บังคับการสัตว์เขาชำระผมแล้ว ผมก็ออกไปที่ห้องพยาบาลขอยืมเครื่องแต่งตัวจากเสื้อบ้านหนึ่งชุดถูกอาวู แล้วส่งแม่แย้มให้ทำใช้เขาใหม่สำหรับหนึ่ง

พระยาวิสูตร ขอยืมทำไม

พระภิรมย์ ผม คูนี่ อะไร สักหรืในใจว่าจะไม่ต้องตาย สักเกิดคุณข้าศึกเขาก็จะให้โอกาสให้ผมหลุดพ้นไป ผมเตรียมไว้ว่าถ้าได้พ้นตายไปแล้วจะแต่งเสื้อเข้าใส่ไปสมัครทักองเสื้อเข้า โดยความหวังว่าเขาคงรับ

พระยาวิสูตร ถ้าเช่นนั้นก้แล้ว คุณพระไปแต่งตัวใส่ให้เข้าประจำกอง (พระภิรมย์รีบไปทางซ้าย นายอินกับนายเทพก็กลับออกไปทางหลัง)

หย่างไร คุณหลวงมนู

หลวงมนู ชอบกตมากขอรับ จนเกิดเหตุใหญ่แล้วแกจึงได้รู้ลึกกว่าแท้จริง ไก่แก่ก็เป็นนักรบนั้นเอง แต่

ก่อนนแกเป็นคนเห็นแก่ตัวมาก ทรงเป็นคนหัว
คอกว้าง

หลวงมนั ผมเข้าใจว่าเกลียดเพราะอายชั้นเข่ง

หลวงมนูญ อายคนนั้นเป็นผราญทเขาสังคนพระภรมย

พระยาวิสูตร เราควนจะขอ^๒ไขผู้บังคับการทหารนา^๓ชาล^๔ก^๕
มันแขวนคอเสีย ท^๖รับ

หลวงมณู ขอรบ สดแก้ไข มันยุ่งมาก สมไม่ไว้ใจมานาน
แล้ว

หลวงมนั คนจีนคนโน้นไว้ ไหวยากหยู่หน้อย มันพลิกแพลง
เปลี่ยนชาติของมันไถ่จ่ายนัก เข้าพวกไทยเป็น
ไทย เข้าพวกฝ่ายโน้นก็ เป็นไป อีกอย่างหนึ่งก็
เคียว ถ้าเมื่อจะเป็นอะไรก็เป็นเสียอย่างหนึ่ง
คอยยังชั่ว เมื่อหยากจะเป็นเขาก็เป็นไป นี้ไม่
แน่ว่าเป็นอะไร เป็นคางคางอย่างไรรู้ คย
ยาก

พระยาวิสูตร ฉันทเสยไ้^๕เรองนายสวายิง ฯ

หลวงมนู เด็กคนนั้นมันชั่วมานานแล้ว ผมเคียดพระภรรยา
มาทำลายตนแล้วแกไม่เชื่อผมเอง

หลวงมนั

ผมหวังไว้ว่าคงจะเลย มนต์ห่มคลุม หาย สิ้นไปที
เดียว

(หลวงเรื่องวิธธีเข้ามาจากทางหลัง ตรงไป
ที่พระยาวิสูตร)

หลวงเรื่องวิธธี ผู้บังคับการกรมมหานรบาลที่ 29 ให้มาเรียนว่า
ให้ไปเจ้าจก เลื่อนมาเป็นกอง ชักตาทิพระหว่าง
บ้านควักถึงบ้านปากบึง และให้เจ้าการลาด
ตระเวนสืบข่าวข้าศึกต่อไปให้รู้ว่าถอยไปตั้งหยุด
แห่งใด กรมมหานรบาลที่ 29 จะไปสมทบกอง
พล แล้วจะส่งคำสั่งเขียนมาที่หลัง

พระยาวิสูตร

ได้แล้ว ฉันจะจัดการตามคำสั่ง (หลวงเรื่องวิธธี
คำนับแล้วออกไป) ต้องนอนกลางแจ้งกันอีก
ละ (ต่างคนต่างลุกขึ้นเตรียมตัว)

(พระภิรมย์แต่งเสื้อผ้า เข้ามาทางซ้าย
แม่แย้มแม่อยู่ไร กับนายสวัสดิ์ก็ตามเข้ามา)

สวัสดิ์

พยามชนะชอรัย สันติกัน ปลายเท้าผายจาก
กันประมาณ 45 องศา

พระภิรมย์

เออนะ ข้าทำได้แล้ว (ทำวันทยะหัต)

คำนับพระยาวิสูตร)

พระยาวิสูตร พอกที่เกี้ยว กองกำลังจะยกไปอยู่เกี้ยว

พระภริมย์ ไปรบอีกหรือขอรับ

พระยาวิสูตร เปล่า ไปวางตำแหน่ง ถ้าคุณแยมช่วยออกหนุนส่ง
สเบียงข้างระชอยไมาก

แยม ไก่สี่เจ้าคะ จะไปส่งที่ไหน

พระยาวิสูตร แล้วผมจะให้คนมาบอก ผมเองก็ยังไม่แน่จะ
ต้องไปตรวจกองทัพ

แยม ก็ฉันจะรีบไปเตรียมเข้าของไว้ (ออกไปทาง
ซ้าย)

พระยาวิสูตร คนหลวงมนุ ผมมอบพระภริมย์ไว้กับคนนะ

หลวงมนุ ขอรับ คุณพระไปกับผม (พาพระภริมย์ออกไป
ทางหลัง)

สวส์ดี ไ้เท่าขอรับ ผมขอไปเป็นคนรับใช้ไ้เท่าอีก
ไ้ใหม่ขอรับ

พระยาวิสูตร ไ้สพ้อสวส์ดี ฉันทินก็ เพราะแก่คลองกว่าผู้
ไ้หลายคน

อูไร ก็ฉันออกอีกาพ้อสวส์ดี เสียใจที่เป็นผู้หยิง

พระยาวิสูตร เวลา สัก สงคราม ผู้ชาย กับ ผู้หญิง ก็ ต้อง สันตง
ความกล้ากันคนละหย่าง ผู้ชายกล้าไปรบไป
ตาย ผู้หญิงกล้าไม่ทำให้ เป็นที่ลำบากแก่ตัว
หรือผู้รักใคร่ ทำให้ผู้รักมีแก่ใจไปรบ(จำนน)
สวัสดี ไปด้วยกันเถอะ (ออกไปทางหลังกับ
สวัสดิ์)

หลวงมนี่ แม่อยู่ (จับมืออยู่) พิลึก ถ้าเคราะห์ตก
คงไต่กลับมาเห็นหน้ากันอีก ถ้าเคราะห์ร้ายก็
แล้วแต่ นั้นแหละ หล่อนก็เป็นเชื้อชาติไทยฉิ่น
ไม่คงวิตกใน ส่วนหล่อน ลาภที่ชอบให้หุ่ย สบาย
(กอดกันนิ่งอยู่ครู่หนึ่งแล้วหลวงมนี่ออกทาง
หลัง)

อุไร อุไรไป ขึ้นดูที่หน้าต่าง ฟังกรอบหน้าต่าง
เสียงคำสั่งข้างนอกเตรียมเดิน แล้วอีกครู่
หนึ่งมีบอกหน้าเดิน ทันใดนั้นได้ยินเสียง
เสื่อปาร์อง ลำฝรั่งรำเท้าท หย่างที่ใส้สีแดง
ดำนาน คือ "อันพวกเราชวนกันสวามิภักดิ์

จงรักร่วมชาติศาสนา ขอมตายไม่เสียตาย
 จีวา เพื่อรักษาสีระคณะไทย สมานสามัคคี
 ให้ดีอยู่ จะสู้สักสัตรูทั้งหลายได้ กวนจะ
 ทนงจงใจ เปนไทยจนสิ้นดินฟ้า” ดนตรี
 บันเลงสนั่นเสินเสื่อป่า

ปิตม่าน

พิมพ์ที่โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช

นายเสมวิชาพูน หุตะโกวิท ผู้พิมพ์โคสนา 15 มิ. ช. 86

22
50

11
4

มติของท่านผู้นำ
ยุวชนช่วยกันสร้างชาติ

1. ตื่นนอนแต่เช้ามีค.
2. แต่งตัวให้สะอาดหมดจดถูกต้องตามรัถนิยม และคำ
ชี้แจงชักชวนของทางราชการ.
3. ก่อนไปโรงเรียน ช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองทำงานบ้าน
เรือนตามสมควร ทำงานที่क्रमอบ ทบทวนวิชา
ที่ยังจำไม่ได้ หรือสงสัย.
4. กินอาหารก่อนไปโรงเรียน.
5. แต่งกายไปโรงเรียนให้ถูกต้องตามแบบ แล้วไป
กราบไหว้ลาพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง และไปถึง
โรงเรียนให้ทันกำหนดเวลา ไม่สายกว่ากำหนดเวลา.
6. เวลาเรียนอย่าเล่นกัน หย่าห่างลับ ให้ตั้งใจฟังคำ
สอนของครูทุกวิชา ทุกตัวที่ครูสอนต้องให้เข้าใจจึง
ถ้าสงสัยนึกได้ขยให้ถามครู ถามเพื่อน หย่าอายุ.
7. ถ้าक्रमอบให้ทำอะไรต้องทำให้หมดด้วยความตั้งใจ.
8. เมื่อกลับถึงบ้าน ให้รีบไปกราบไหว้พ่อแม่หรือผู้
ปกครอง.
9. ในขณะที่เป็นนักเรียน ย่อมมีเวลาว่างเรื่องใหม่ ๆ
ที่รัฐบาลให้ประชาชนทำ ยุวชนต้องนำไปเล่าที่บ้าน
และช่วยชักชวนคนในบ้านของยุวชนทำตามรัฐบาลจึง